

Pakiet edukacyjny

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w oświacie

Pakiet opracował zespół pracowników
Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej
we Wrocławiu
pod redakcją Aliny Dyrek

Spis treści pakietu:

1. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana uczniowi	
– informacje ogólne.....	4
1.1. Zespoły ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej	16
1.2. Zadania pedagoga i psychologa	18
1.3. Zadania logopedy	31
1.4. Zadania doradcy zawodowego	36
2. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana uczniowi	39
2.1. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca	
z niepełnosprawności	39
2.2. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca	
z niedostosowania społecznego i zagrożenia niedostosowaniem	
.....	54
2.3. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca	
ze szczególnych uzdolnień	64
2.4. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca	
ze specyficznych trudności w uczeniu się.....	74
2.5. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca z zaburzeń	
komunikacji językowej	88
2.6. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca z choroby	
przewlekłej.....	99
2.7. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca z sytuacji	
kryzysowych lub traumatycznych	106
2.8 Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca	
z niepowodzeń edukacyjnych.....	113
2.9. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca	
z zaniedbań środowiskowych	121
2.10. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca z trudności	
adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi	
lub ze zmianą środowiska edukacyjnego.....	126

W związku z wprowadzeniem zmian dotyczących pomocy psychologiczno-pedagogicznej wraz z wejściem w życie Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach przedstawiamy, Państwu pakiet edukacyjny „Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w oświacie”.

Powstał on z myślą o nauczycielach, pedagogach, psychologach, logopedach i doradcach zawodowych, którzy są zobowiązani do udzielania i organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom i wychowankom, a także ich rodzicom. Zgodnie z nowym rozporządzeniem pomoc udzielana uczniowi precyzuje sposoby pracy z uczniami, strategie pomocy w zmniejszeniu trudności w nauce oraz postępowanie, dzięki któremu można zwiększyć ich motywację do nauki. Nowe zasady udzielania pomocy uczniom dotyczą rozpoznawania i zaspokajania indywidualnych potrzeb uczniów, a obejmowani są nimi uczniowie o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Natomiast nauczyciele i rodzice uczniów mają pozyskać wsparcie w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych.

Opracowany przez pracowników Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu pakiet edukacyjny „Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w oświacie” oparty jest na źródłach wiedzy i informacji dostępnych w zbiorach Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu oraz sieci bibliotek pedagogicznych z całego Dolnego Śląska. Pakiet zawiera adnotowane opisy bibliograficzne artykułów z czasopism i książek oraz fragmenty tych utworów, pozwalające na zorientowanie się w ich treści. Do pakietu dodano także wybrane informacje znalezione w zasobach Internetu, dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

1. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana uczniowi

– informacje ogólne

Artykuły z czasopism

1. Absurdy rzeczywistości szkolnej : (o pomocy psychologiczno-pedagogicznej inaczej...) / Agnieszka Skubis-Rafalska // Nowa Szkoła. - 2012, nr 3, s. 26-31
Nowe przepisy dotyczące udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej a rzeczywistość szkolna - refleksje nauczyciela-praktyka.
2. Co nowego w rozporządzeniu o publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych / Renata Czabaj // Dysleksja. - 2011, nr 1, s. 35-[36]
Obowiązuje od 1 lutego 2011 r. Nowe zadania, a zakres został poszerzony o prace na terenie przedszkola, szkoły i placówki oświatowej.
3. Duża i potrzebna zmiana : (pomoc psychologiczno-pedagogiczna) / Lidia Jastrzębska // Nowa Szkoła. - 2011, nr 5, s. 3-6
Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom w świetle rozporządzenia w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
4. Ewaluacja wdrażania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole / Jacek Stec // Głos Pedagogiczny. - 2012, nr 39, s. 29-31
5. Formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej // Doradca Dyrektora Szkoły. - 2012, nr 25, s. 28-29
Klasa terapeutyczna. Zajęcia rozwijające uzdolnienia. Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze. Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne. Zajęcia logopedyczne. Zajęcia socjoterapeutyczne. Inne zajęcia o charakterze terapeutycznym. Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu. Porady i konsultacje dla uczniów. Porady, konsultacje, warsztaty i szkolenia dla rodziców.
6. Komu orzeczenie : zespoły orzekające w poradniach psychologiczno-pedagogicznych i specjalistycznych / Monika Jabłońska // Sedno. - 2010, nr 2, s. 27-29
Właściwość miejscowa zespołów orzekających. Skład zespołu orzekającego. Procedura rozpatrywania wniosku o wydanie orzeczenia/opinii. Wymagania formalne. Tryb pracy zespołu orzekającego. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania. Orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych. Nieuwzględnienie wniosku o wydanie orzeczenia. Postępowanie odwoławcze.
7. Nadzór dyrektora nad kwalifikacjami nauczycieli // Głos Pedagogiczny. - 2009, nr 13, s. 43-47
Najważniejsze zmiany dotyczące kwalifikacji nauczycieli. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej. Kwalifikacje do pracy w zasadniczej szkole zawodowej. Wychowawstwo w świetlicy i internatach. Kwalifikacje do pełnienia funkcji pedagoga szkolnego. Kwalifikacje do prowadzenia zajęć z

pierwszej pomocy w szkole. Kwalifikacje do pełnienia funkcji nauczyciela doradcy zawodowego w szkołach. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska wychowawcy w szkolnych schroniskach młodzieżowych.

8. Nowe zasady pomocy psychologiczno-pedagogicznej / Beata Krajewska // Nowa Szkoła. - 2011, nr 4, s. 14-21
Zasady udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach wg rozporządzenia MEN z dn.17 listopada 2010 roku.
9. Nowe zasady udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach publicznych w myśl reformy oświatowej / Paulina Dubiel // Kwartalnik Edukacyjny. - 2012, nr 3, s. 69-81
10. Organizowanie i udzielanie uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w świetle nowych regulacji prawnych / Emilia Wojdyła // Dysleksja. - 2011, nr 1, s. 7-15
Nowe regulacje prawne Ministerstwa Edukacji Narodowej. Rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej - pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolu, szkole i placówce, działania pedagogiczne, organizacja pracy Zespołu, Karta Indywidualnych Potrzeb Ucznia, Plan Działań Wspierających. Wybrane zmiany dotyczące kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi - rozporządzenia.
11. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna / Violetta Pulwarska // Meritum. - 2010, nr 2, dod. "Oświata Mazowiecka" nr 3, s. 21-22
Poradnie psychologiczno-pedagogiczne i szkoły specjalne dzielą się wiedzą i doświadczeniem ze szkołami ogólnodostępnymi, w których uczą się dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Zmiany obowiązują od września 2010 r.
12. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana wychowankom przedszkoli i placówek oraz uczniom szkół w świetle nowych uregulowań prawnych (wybrane aspekty) / Helena Marzec. - Streszcz. Summ. - Bibliogr. // Nauczyciel i Szkoła. - 2012, nr 1, s. [43]-54
Nowy model pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej wychowankom przedszkoli, uczniom szkół i placówek zgodnie z Rozporządzeniem MEN z dnia 17 XI 2010 r. Cechy współczesnej szkoły oraz cechy współczesnego nauczyciela, który w działaniach pomocowych odgrywa bardzo ważną rolę.
13. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w nowym roku szkolnym / Wiesława Mądrowska // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2012, nr 33, s. 43-45
Regulacje prawne. Ocena efektywności udzielanej pomocy. Ocena efektywności działań dydaktyczno-wyrównawczych. Planowanie dalszej pracy.
14. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w szkole masowej : lekcja 5 rok szkolny 2011/2012 / Mirosława Suchocka. - (Akademia Zarządzania "Dyrektora Szkoły") // Dyrektor Szkoły. - 2012, nr 2, dod. s. 39-44
Kierunki organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole masowej zgodnie z nowo przyjętymi rozporządzeniami. Diagnoza, czyli rozpoznanie potrzeb ucznia. Określenie potrzeb szkoły. Zadania Zespołu Wspierającego. Praktyczne porady.

15. PPP, czyli coś z offu... / Maciej Osuch // Dyrektor Szkoły. - 2007, nr 11, s. 4, 6
Poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Problem zespołów orzekających, których zadaniem jest orzekanie w sprawach dotyczących kształcenia specjalnego i nauczania indywidualnego. Dzieci przewlekle chore.
16. Procedura udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej / Izabela Suckiel // Doradca Nauczyciela Przedszkola. - 2011, nr 2, s. 45-46
Nowe zasady organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu
17. Procedura wystawiania opinii i orzeczeń przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne / Małgorzata Łoskot // Głos Pedagogiczny. - 2012, nr 35, s. 42-45
Składanie wniosków. Opiniowanie. Orzekanie. Procedura wydawania orzeczeń. Podstawa prawna.
18. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 lutego 2009 r. w sprawie organizowania wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci (Dz. U. z dnia 12 lutego 2009 r. nr 23, poz. 133) // Przegląd Oświatowy. - 2009, nr 5, dod. 12
Celem jest pobudzenie psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole. Wczesne wspomaganie może być organizowane w przedszkolu, szkole podstawowej, poradni psychologiczno-pedagogicznej. Zespół jest powoływany przez dyrektora placówki. Skład: pedagog, psycholog, logopeda. Wymiar zajęć od 4-8 godzin w miesiącu. Zajęcia prowadzone są indywidualnie z dzieckiem i rodziną.
19. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowego statutu publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej // Dziennik Ustaw. - 2010, nr 228, poz. 1492
20. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 września 2008 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych // Dziennik Ustaw. - 2008, nr 173, poz. 1072
Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz niedostosowanej społecznie. Orzeczenia o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dla dzieci, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola. Orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania dla dzieci i młodzieży, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły. Orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim.
21. Prawie jak terapeuci / Magdalena Kaszulanis // Głos Nauczycielski. - 2011, nr 36, s. 4
Nowe formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej, których zobligowani są udzielać nauczyciele w przedszkolu i gimnazjum od 1 września 2011 roku.
22. Współpraca szkoły z poradnią psychologiczno-pedagogiczną / Urszula Moszczyńska. - Bibliogr. // Głos Pedagogiczny. - 2010, nr 20, s. 56-58
Działania poradni na rzecz nauczycieli. Współpraca poradni z placówkami oświatowymi.

23. Zasady udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej / Joanna Hoffmann, Jacek Rudnik // Świetlica w Szkole. - 2011, nr 4, s. 9-11
Wyjaśnienie na czym polega pomoc psychologiczno-pedagogiczna, jej planowanie, kim są jej adresaci oraz pomocna literatura do pracy terapeutycznej z dziećmi.
24. Zmiany w rozporządzeniu MEN o pomocy psychologiczno-pedagogicznej - co każdy rodzic powinien o nich wiedzieć // Dysleksja. - 2011, nr 1, s. 62-63
Udzielanie pomocy uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Zmiany będą obowiązywały od nowego roku szkolnego w gimnazjach, szkołach ponadgimnazjalnych i przedszkolach, natomiast w szkołach podstawowych od 2012 r.
25. Zmiany w zasadach udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu / oprac. Elżbieta Korczewska // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2011, nr 18, s. 34-37

Książki

	<p>1. Moje dziecko w przedszkolu i szkole : poradnik dla rodziców uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi / Katarzyna Leśniewska, Ewa Puchała]. -Warszawa: Ministerstwo Edukacji Narodowej, 2011. - 36 s. : il. ;25 cm.</p> <p><i>Materiały do przeprowadzenia spotkań z rodzicami uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi opracowane przez Wydział Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych ORE we współpracy z Departamentem Zwiększania Szans Edukacyjnych MEN. Publikacja, wraz z powiązаныmi zasobami, tworzy pakiet informujący rodziców o nowej formule organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej, próbujący integrować działania nauczycieli i rodziców w celu wspólnego wypracowywania strategii wsparcia dla konkretnego ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.</i></p> <p>Źródło adnotacji: http://www.scholaris.pl/frontend,4,1040160.html Spis treści: Dostępność w DBP (Głogów). Publikacja dostępna w ramach wypożyczeni międzybibliotecznych realizowanych w DBP we Wrocławiu.</p>
	<p>2. Pomoc psychologiczno – pedagogiczna w przedszkolu / red. Katarzyna Leśniewska. -Warszawa : Dr Josef Raabe Spółka Wydawnicza, 2011. - 68 s. : il. ;30 cm +1 dysk optyczny (CD-ROM).</p> <p><i>Publikacja składa się z książki i płyty CD z kompletem gotowych dokumentów, które wspierają wykonywanie najtrudniejszych i najbardziej czasochłonnych zadań związanych z</i></p>

 <p>Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolu</p> <p>RAABF</p>	<p><i>pomocą psychologiczno-pedagogiczną oraz pomagają w perfekcyjnym przygotowaniu odpowiedniej dokumentacji. Jest rozwiązaniem, które w przystępny sposób objaśnia nowe obowiązki dyrektorów i nauczycieli oraz podaje praktyczne rozwiązania i zasady funkcjonowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu.</i></p> <p>Źródło adnotacji: http://www.raabe.com.pl/sklep---karta-produktu/art,1794,pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-w-przedszkolu.html</p> <p>Spis treści Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
 <p>Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolu</p>	<p>3. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolu : przewodnik praktyczny/ Rowicka-Łagowska, Diana. Warszawa : JUKA-91, 2011.- 80 s. ; 21 cm. . - Bibliogr. s. 80.</p> <p><i>Praktyczne porady i komentarze do zaleceń MEN, które pomogą nauczycielowi i dyrektorowi przedszkola w zakresie udzielania obowiązkowej pomocy psychologiczno-pedagogicznej.</i></p> <p>Poradnik podejmuje w jasny i przejrzysty sposób temat organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu i stanowi zbiór porady praktyków dla dyrektorów przedszkoli oraz nauczycieli. W publikacji zamieszczono:</p> <ul style="list-style-type: none"> - treści rozporządzeń i zaleceń MEN - informacje, które pomogą postępować zgodnie z przepisami MEN - porady ułatwiające wdrożyć zasady pomocy pedagogiczno-psychologicznej w codziennej pracy. <p>Ułatwieniem w organizacji pracy są przykładowe arkusze IPET (Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny), PDW (Plan Działań Wspierających) oraz arkusze ewaluacji, upraszczające procedury dokumentacji.</p> <p>Źródło adnotacji: http://www.juka.edu.pl/cykl/pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-w-przedszkolu.html</p> <p>Spis treści Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>4. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w szkole / [red. merytoryczny Katarzyna Leśniewska]. Warszawa : Dr Josef Raabe Spółka Wydawnicza, 2011.- 68 s. : il. ; 30 cm + 1 dysk optyczny (CD-ROM).</p>

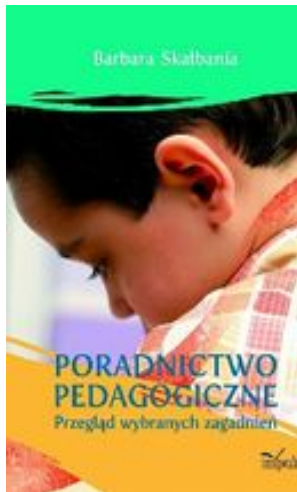
Publikacja składa się z książki i płyty CD z kompletem gotowych dokumentów, które wspierają wykonywanie najtrudniejszych i najbardziej czasochłonnych zadań związanych z organizacją pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz pomagają w perfekcyjnym przygotowaniu odpowiedniej dokumentacji.

Źródło adnotacji:

<http://www.raabe.com.pl/sklep---karta-produktu/art,2115,pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-w-szkole.html>

Spis treści

Dostępność w DBP (Wrocław).

5. Poradnictwo pedagogiczne : przegląd wybranych zagadnień / Skalbania, Barbara.

Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2009.- 196 s. : il. ; 24 cm.- Bibliogr.

Poruszone w publikacji zagadnienia dotyczą podstawowych aspektów pomocy pedagogicznej, w odniesieniu do obszaru edukacyjnego, uwzględniając wielowymiarowość poradnictwa i jego dynamiczny charakter. Teoretyczne założenia wybranych obszarów, stanowiących problem poradnictwa, zostały uzupełnione praktycznymi wskazówkami postępowania poradniczego w różnych sytuacjach edukacyjnych. Publikacja ma na celu zapoznanie studentów z problematyką poradnictwa i pomocy udzielanych szerokiej grupie odbiorców (dzieciom, młodzieży, rodzicom, nauczycielom, wychowawcom). Omówiono poradnictwo dydaktyczno-wychowawcze, opiekuńcze, rehabilitacyjne, zawodowe oraz poradnictwo i pomoc uczniom z zaburzeniami zachowania.

Źródło adnotacji: katalog DBP

Spis treści

Dostępność w DBP (Wrocław)

6. Specjalne potrzeby edukacyjne dzieci i młodzieży : prawne ABC dyrektora przedszkola, szkoły i placówki / [aut.:

Małgorzata Jas, Małgorzata Jarosińska]. Warszawa

: Ministerstwo Edukacji Narodowej, 2010.- 112 s. : il. kolor. ; 25 cm.

Dnia 17 listopada 2010 r. ukazało się Rozporządzenie MEN w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

	<p><i>Publikacja zawiera m.in.: analizę porównawczą dotychczasowych regulacji prawnych i nowych zapisów, definicję specyficznych trudności w uczeniu się, podpowiada, jakie działania podjąć powinien dyrektor, by dobrze przygotować swoje przedszkole, szkołę czy placówkę do identyfikowania i zaspokajania indywidualnych potrzeb ucznia.</i> <i>Publikacja dostępna także online.</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>7. System wspierania rozwoju dziecka oraz udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w przedszkolu. /Jadwiga Pytlarczyk - Płock : Wydawnictwo Iwanowski, 2012. - 83, [1] s.; 30 cm . - Bibliogr. s. [2].</p> <p><i>Prawidłowy rozwój oraz integracja funkcji percepcyjnych i motorycznych dziecka leżą u podstaw umiejętności niezbędnych do codziennego funkcjonowania. Reforma oświaty nawiązuje do koncepcji indywidualnego rozwoju dziecka i sposobie realizacji nowej podstawy programowej wychowania przedszkolnego. Zapisuje ona obowiązek nauczyciela polegający na prowadzeniu systematycznych obserwacji pedagogicznych i ich dokumentowaniu. Temu celowi służy wydany "System wspierania rozwoju dziecka oraz udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu".</i></p> <p>Źródło adnotacji: http://www.eduksiegarnia.pl/system-wspierania-rozwoju-dziecka-oraz-udzielania-pomocy-psychologiczno-pedagogicznej-przedszkolu-p-7511.html Spis treści, wstęp Dostępność w DBP (Wrocław).</p>

Materialy z Internetu

1. Arkusz indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego / Katarzyna Leśniewska, Ewa Puchała. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 20 listopada 2012]. Dostępny w WWW: http://www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=363:arkusz-indywidualnego-programu-edukacyjno-terapeutycznego&id=73:pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-krok-po-kroku&Itemid=1084
Gotowy do wydrukowania arkusz opracowany przez pracowników ORE.
2. Arkusz wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia / Katarzyna Leśniewska, Ewa Puchała. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 20 listopada 2012]. Dostępny w WWW:

http://www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=365:arkusz-wielospecjalistycznej-oceny-poziomu-funkcjonowania-ucznia&id=73:pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-krok-po-kroku&Itemid=1084

Gotowy do wydrukowania arkusz opracowany przez pracowników ORE.

3. Być bliżej dziecka, czyli zmiany w podejściu do pomocy psychologiczno-pedagogicznej / Katarzyna Leśniewska. W: Meritum. [online]. 2011, nr 1, s. 81-84. [dostęp: 25 lutego 2013]. Dostępny w WWW:

http://meritum.mscdn.pl/meritum/moduly/egzempl/20/20_81_abc.pdf

ISSN 1896-2521.

Indywidualizacja jako sposób udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

4. Karta Indywidualnych Potrzeb Ucznia / Katarzyna Leśniewska, Ewa Puchała. Ośrodek Rozwoju Edukacji. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 20 listopada 2012]. Dostępny w WWW:

http://www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=364:karta-indywidualnych-potrzeb-ucznia&id=73:pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-krok-po-kroku&Itemid=1084

Gotowa do wydruku karta przygotowana przez pracowników ORE.

5. Klasy terapeutyczne - obserwacje i uwagi praktyka / Ewa Gurtler-Wójcik. W: Meritum. [online]. 2011, nr 1, s. 53-57. [dostęp: 25 lutego 2013]. Dostępny w WWW:

http://meritum.mscdn.pl/meritum/moduly/egzempl/20/20_53_abc.pdf

ISSN 1896-2521.

Tworzenie klas terapeutycznych reguluje rozporządzenie MEN z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych szkołach i placówkach. Klasy terapeutyczne organizuje się dla uczniów wykazujących jednorodne lub sprzężone zaburzenia, wymagających dostosowania organizacji i procesu nauczania do ich specyficznych potrzeb edukacyjnych oraz długotrwałej pomocy specjalistycznej. Klas terapeutycznych nie organizuje się w szkołach specjalnych.

6. Konstruowanie Indywidualnych Programów Edukacyjno-Terapeutycznych / Beata Dziewięcka. W: Wychowanie w Przedszkolu. [online]. 2011, nr 9, s. 32-36. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW:

http://www.edupress.pl/download/gfx/edupress/pl/defaultopisy/834/1/1/8203500033_wychowaniewprzedszkolu_09_2011_artykul.pdf

ISSN 0137-8082.

Indywidualne Programy Edukacyjno-Terapeutyczne w przedszkolu jako zadanie i rozszerzenie nowej reformy pomocy pedagogiczno-psychologicznej. Plan konstruowania programów oraz schemat procesu praktycznego ich sporządzania.

7. List ministra edukacji narodowej Katarzyny Hall do dyrektorów i nauczycieli przedszkoli i gimnazjów w związku z organizacją udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej na podstawie nowych przepisów. W: Ministerstwo Edukacji Narodowej. [online]. [dostęp: 20 listopada 2012]. Dostępny w WWW:

http://www.men.gov.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=2156%3Alist-ministra-edukacji-narodowej-katarzyny-hall-do-dyrektorow-i-nauczycieli-przedszkoli-i-

[gimnazjow-w-zwizku-z-organizacji-udzielania-uczniom-pomocy-psychologiczno-pedagogicznej-na-podstawie-nowych-przepisow-&catid=60%3Aksztacenie-i-kadra-specjalne-potrzeby-edukacyjne-default&Itemid=85](#)

Omówienie wdrażanych przepisów dotyczących udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Krótkie przedstawienie najważniejszych punktów rozporządzenia.

8. Nauczyciel wobec zmian MEN dotyczących pomocy psychologiczno-pedagogicznej / Małgorzata Rożańska. W: Dysleksja. [online]. 2010, nr 2, s. 27-30 .[dostęp: 20 listopada 2012]. Dostępny w WWW: http://www.ptd.edu.pl/content/download/620/2243/version/1/file/nauczyciele_wobec_ME_N.pdf
System profilaktyki i pomocy uczniom z dysleksją. Wskazówki pomocne przy dobieraniu materiałów do diagnozy. Wskazówki pomocne przy badaniu programu wsparcia dla uczniów ryzyka dysleksji w szkole.
9. Organizacja procesu wspierania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi / Katarzyna Leśniewska, Ewa Puchała. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 20 listopada 2012]. Dostępny w WWW: http://www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=360:organizacja-procesu-wspierania-uczniow-ze-specjalnymi-potrzebami-edukacyjnymi&id=73:pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-krok-po-kroku&Itemid=1084
Publikacja omawia sposoby organizacji pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Zawiera szablony przydatne w pracy z uczniem.
10. Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej / Zenon Decyk. W: Centrum Edukacji Nauczycieli w Koszalinie. [online]. [dostęp: 21 listopada 2012]. Dostępny w WWW: www.cen.edu.pl/cen_serwis/userfiles/file/link3/pomocpp.ppt
Pokaz slajdów dotyczący organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Zawiera istotne informacje dotyczące obowiązków dyrektora, nauczycieli, wychowawców oraz zespołu.
11. Plan działań wspierających / Katarzyna Leśniewska, Ewa Puchała. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 20 listopada 2012]. Dostępny w WWW: http://www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=366:plan-dziaa-wspierajacych&id=73:pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-krok-po-kroku&Itemid=1084
Gotowy do wydrukowania arkusz.
12. Pomoc psychologiczna. W: Serwis Pedagog Szkolny. [online]. [dostęp: 21 listopada 2012]. Dostępny w WWW: http://www.pedagogszkolny.pl/viewpage.php?page_id=10
Opisano obowiązki pedagoga, poradni PP, uczniowie objęci pomocą (tabela), algorytm działań, wzory druków, harmonogram pracy, formy pomocy, obowiązki specjalistów. Definicje terminów związanych z PPP.
13. Podniesienie efektywności kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi : materiały dla nauczycieli. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 21 listopada 2012]. Dostępny w WWW:

http://www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=70:materiay-dla-nauczycieli&id=73:pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-krok-po-kroku&Itemid=1084

Opisano nowe regulacje prawne w obszarze kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, modele pracy z takimi uczniami w przedszkolu, szkole podstawowej, gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej – przykładowe rozwiązania. Doradztwo edukacyjno-zawodowe.

14. Podniesienie efektywności kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi : materiały szkoleniowe. Cz. 1. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 21 listopada 2012]. Dostępny w WWW:

http://www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=71:materiay-szkoleniowe-cz.i&id=73:pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-krok-po-kroku&Itemid=1084

Opis modelu pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych – poziomu diagnostycznego, programowego i praktycznego (uczeń słabowidzący, słabosłyszący, niepełnosprawny, upośledzony, niedostosowany społecznie, z autyzmem, chorobą przewlekłą, szczególnie uzdolniony, z ADHD).

15. Podniesienie efektywności kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi : materiały szkoleniowe. Cz. 2. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 21 listopada 2012]. Dostępny w WWW:

http://www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=72:materiay-szkoleniowe-cz.ii&id=73:pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-krok-po-kroku&Itemid=1084

Opis modelu pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych – poziomu diagnostycznego, programowego i praktycznego (uczeń słabowidzący, słabosłyszący, niepełnosprawny, upośledzony, niedostosowany społecznie, z autyzmem, chorobą przewlekłą, szczególnie uzdolniony, z ADHD).

16. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w nowych regulacjach prawnych : przygotowanie IPET i PDW dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych : na podstawie materiałów MEN / Beata Prowancka-Szelest. W: Ośrodek dla Dzieci z Wadami Słuchu i Mowy im. Kornela Makuszyńskiego. [online]. [dostęp: 21 listopada 2012]. Dostępny w WWW:

www.odwsm.pl/docs/nauczyciel/IPET.pps

Prezentacja wyczerpująca zagadnienie pomocy PP udzielanej uczniom.

17. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, w gimnazjach, szkołach specjalnych, oddziałach specjalnych w szkołach ogólnodostępnych i placówkach od 1 września 2011 roku. W: Ministerstwo Edukacji Narodowej. [online]. [dostęp: 20 listopada 2012]. Dostępny w WWW:

http://www.men.gov.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1840%3Apomoc-psychologiczno-pedagogiczna-w-przedszkolach-oddziaach-przedszkolnych-w-szkoach-podstawowych-w-gimnazjach-szkoach-specjalnych-oddziaach-specjalnych-w-szkoach-ogolnodostpnych-i-placowkach-od-1-wrzenia-2011-roku-&catid=118%3Aycie-szkoy-pomoc-psychologiczno-pedagogiczna&Itemid=155

Omówienie zmian oraz aktualnych zasad udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej na stronach Ministerstwa Edukacji Narodowej.

18. Pracuję z klasą : pomoc psychologiczno-pedagogiczna. W: Nowa Era. [online]. [dostęp: 2 lutego 2013]. Dostępny w WWW: <http://www.nowaera.pl/pracuje-z-klasa/pomoc-2.html>
PPP to część programu „Pracuję z klasą” opracowany przez wydawnictwo Nowe era. Prezentowane są wszystkie niezbędne informacje dotyczące podstawy prawnej oraz wzory zalecanych dokumentów. Ciekawym materiałem są studia przypadków z wypełnionymi arkuszami KIPU i PDW. Są to wymienione w Rozporządzeniu obszary wymagające wsparcia, opisane przez psychologa pod kątem diagnozy i planowania konkretnej pomocy.
19. Procedura organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Zespole Szkół Integracyjnych nr 1 w Katowicach. W: Zespół Szkół Integracyjnych nr 1 w Katowicach. [online]. [dostęp: 20 stycznia 2013]. Dostęp w WWW: http://www.google.pl/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=6&ved=0CEgQFjAF&url=http%3A%2F%2Fwww.zsi1katowice.pl%2Fphocadownload%2Fprogramy%2Fproc_ppp.doc&ei=c6P6UNXPI4XbsgbAjIH4Dw&usg=AFQjCNHD7wFpCvaVqUHuWoMFgljMQCfnAg&bvm=bv.41248874,d.Yms&cad=rja
Procedura rozpisana na potrzeby szkoły integracyjnej. Zawiera także załączniki:
  - wniosek wychowawcy o objęcie pomocą, kierowany do dyrektora,
  - proponowane formy pomocy, ustalone przez zespół,
  - informacja o posiedzeniu zespołu kierowana do rodziców ucznia, wraz z zaproszeniem na posiedzenie.
20. Reforma pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach i przedszkolach czyli co nas czeka po 1 września 2011 r. / Joanna Bala, Ewa Klima. W: Ośrodek Doskonalenia Zawodowego. [online]. [dostęp: 21 listopada 2012]. Dostępny w WWW: http://www.google.pl/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=21&ved=0CB8QFjAAOBQ&url=http%3A%2F%2Fwww.odz.edu.pl%2Ffiles%2FReforma%2520pomocy%2520psychologiczno-pedagogicznej%2520w%2520szko-ach%2C%2520i%2520przedszkolach%5B1%5D.pptx&ei=5MusUOTtNJDDtAb44YDoCQ&usg=AFQjCNEUHnTUgSz_IeVU3G_ixvZv5SbkRQ&cad=rja
Pokaz slajdów na temat organizowania pomocy PP w świetle nowych regulacji.
21. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. W: Biuletyn Informacji Publicznej. [online]. [dostęp: 20 listopada 2012].
Dostępny w www:
<http://bip.men.gov.pl/images/stories/TOMEK/1487.pdf>
22. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych. W: Biuletyn Informacji Publicznej. [online]. [dostęp: 20 listopada 2012]. Dostępny w WWW:
<http://bip.men.gov.pl/images/stories/TOMEK/1492.pdf>
23. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowego statutu publicznej poradni psychologiczno-

pedagogicznej, w tym publicznej poradni. W: Biuletyn Informacji Publicznej. [online]. [dostęp: 20 listopada 2012]. Dostępny w WWW: <http://bip.men.gov.pl/images/stories/TOMEK/1488.pdf>

24. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych. W: Biuletyn Informacji Publicznej. [online]. [dostęp: 20 listopada 2012]. Dostępny w WWW: <http://bip.men.gov.pl/images/stories/TOMEK/1491.pdf>
25. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych. W: Ministerstwo Edukacji Narodowej. [online]. [dostęp: 25 lutego 2013]. Dostępny w WWW: http://www.men.gov.pl/images/stories/PDF/rozporzdzenie_poradnie_pp_01_02_2013.pdf
26. Specjalne potrzeby edukacyjne dzieci : praca zespołu nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem w przedszkolach, szkołach i placówkach / Katarzyna Leśniewska, Ewa Puchała, Lilianna Zaremba. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 20 listopada 2012]. Dostępny w WWW: http://www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=393:specjalne-potrzeby-edukacyjne-dzieci-i-modziey&id=73:pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-krok-po-kroku&Itemid=1084

W publikacji opisano zasady wykorzystania Karty indywidualnych potrzeb ucznia, PDW, IPET. Monitoring i ewaluacja działań. Przykłady dobrych praktyk. Wzory arkuszy do wykorzystania.
27. Szkolna pomoc psychologiczno-pedagogiczna alternatywą wobec poradnictwa zinstytucjonalizowanego. Jadwiga Jastrzab. W: Dysleksja. [online]. 2011, nr 1, s. 30-34. [dostęp: 25 lutego 2013]. Dostępny w WWW: http://www.ptd.edu.pl/content/download/713/2551/version/1/file/jastrzab_szkolna_pomoc.pdf

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna rozumiana jako zaspokajanie specjalnych potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży. Pomost między poradnią psychologiczno-pedagogiczną a szkołą ogólnodostępną. Porównanie obu wariantów pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
28. Zasady udzielania i organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom o specjalnych potrzebach edukacyjnych w świetle nowych regulacji prawnych / Ewelina Liber. W: Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Wincentego Witosa w Nawojowej. [online]. [dostęp: 21 listopada 2012]. Dostępny w WWW: <http://www.google.pl/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=19&ved=0CEwQFjAIOAo&url=http%3A%2F%2Fnawojowa.edu.pl%2Fattachments%2FPrezentacja%2520pomoc%2520psychologiczno%2520-%2520pedagogiczna.ppt&ei=38esULesHNHNsga2gIGgBQ&usq=AFQjCNHdaMIHIUcqFafRU9141A8RGuyatg&cad=rja>

Pokaz slajdów omawiający wszelkie aspekty tematu. Rozporządzenia, porównanie stanu przed i po wprowadzeniu zmian w obowiązującym prawie. Obowiązki nałożone

na dyrektorów, pedagogów, wychowawców, grup nauczycieli. Wskaźniki określające dzieci i młodzież, którym należy się pomoc psychologiczno-pedagogiczna. Przykłady form PPP z określeniem prowadzącego, liczebności grup oraz grupy docelowej.

29. Zadania dyrektorów i nauczycieli publicznych przedszkoli i gimnazjów w okresie przejściowym wdrażania zmian w zakresie organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej / Małgorzata Jas, Małgorzata Jarosińska. W: Meritum. [online]. 2011, nr 1, s. 85-88. [dostęp: 25 lutego 2013]. Dostępny w WWW:
http://meritum.mscdn.pl/meritum/moduly/egzempl/20/20_85_abc.pdf
ISSN 1896-2521.

1.1. Zespoły ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Artykuły z czasopism

1. Dziecko przewlekle chore w szkole / Janina Wołot // Doradca Dyrektora Szkoły. - 2012, nr 27, s. 21-24
Przykłady chorób przewlekłych. Cechy choroby przewlekłej. Psychologiczne następstwa choroby przewlekłej. Procedury postępowania. Zadania nauczycieli. Zespół ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Indywidualny proces wspierania.
2. Kontynuacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej w roku szkolnym 2012/2013 / Aneta Buczkowska // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2012, nr 34, s. 56-58
Przedszkole. Zadania oraz terminy związane z organizacją pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Zadania poszczególnych członków zespołu pomocy psychologiczno-pedagogicznej - propozycja. Przykładowy harmonogram pracy zespołu.
3. Nowe zasady organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej / Wiesława Mądrowska // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2011, nr 18, s. 4-9
Przedszkole. Zespół ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Specjaliści.
4. Organizowanie i udzielanie uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej w świetle nowych regulacji prawnych / Emilia Wojdyła // Dysleksja. - 2011, nr 1, s. 7-15
Nowe regulacje prawne Ministerstwa Edukacji Narodowej. Rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej - pomoc psychologiczno-pedagogiczna w przedszkolu, szkole i placówce, działania pedagogiczne, organizacja pracy Zespołu, Karta Indywidualnych Potrzeb Ucznia, Plan Działań Wspierających. Wybrane zmiany dotyczące kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi - rozporządzenia.
5. Ocena efektywności pomocy udzielanej uczniowi / Małgorzata Łoskot // Głos Pedagogiczny. - 2012, nr 36, s. 4-7
Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na terenie szkoły. Ocena efektywności działania Zespołów powołanych w tym celu w szkole.

6. Plan Pracy Zespołów ds. Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w okresie marzec-wrzesień 2011 // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2011, [nr] 21, s. 40
Tabelaryczne ujęcie planu pracy Zespołu w placówce przedszkolnej.
7. Podstawowe zadania zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu / Wiesława Mądrowska // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2011, nr 20, s. 22-24
Zadania nauczycieli. Zespół. Zadania Zespołu. Ocena pracy Zespołu.
8. Podsumowanie pracy zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej w roku szkolnym 2011/2012 : (informacja do protokołu Rady Pedagogicznej) / oprac. Wiesława Mądrowska // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2011, nr 23, s. 34-35
9. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna na skróty : informacja dla rodziców i nauczycieli / oprac. Wiesława Mądrowska // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2011, [nr] 21, s. 38-39
Informacje dotyczące Zespołu Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w przedszkolu (kiedy się go tworzy, kto może brać udział w posiedzeniu Zespołu, dla kogo zakłada się kartę indywidualnych potrzeb dziecka, plan działań wspierających itp.).
10. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w szkole masowej : lekcja 5 rok szkolny 2011/2012 / Mirosława Suchocka. - (Akademia Zarządzania "Dyrektora Szkoły") // Dyrektor Szkoły. - 2012, nr 2, dod. s. 39-44
Kierunki organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole masowej zgodnie z nowo przyjętymi rozporządzeniami. Diagnoza, czyli rozpoznanie potrzeb ucznia. Określenie potrzeb szkoły. Zadania Zespołu Wspierającego. Praktyczne porady.
11. Prawne uwarunkowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolach / Ewa Brańska // Przed Szkołą. - 2011, [nr] 1, s. 28-31
Troska Ministerstwa Edukacji Narodowej o losy edukacyjne dzieci niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem, wymagających specjalnej organizacji nauki i metod pracy w przedszkolu. Potrzeba objęcia indywidualną opieką każdego dziecka z osobna, rozpoznawania i zaspokajania jego indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych. Dostrzeganie możliwości psychofizycznych dziecka. Zmiany w organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej, podział zadań, formy pracy, Zespół Pomocy.
12. Spirit of performance / Jarosław Kordziński // Dyrektor Szkoły. - 2011, nr 9, s. 20-22
Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 17 XI 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolnych, szkołach i placówkach powinny działać zespoły sprawujące opiekę nad uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Wspomaganie rozwoju uczniów i przedszkolaków. Koncentracja na osobie. Współpraca. Działania na pozytywach.
13. Uczeń z zaburzeniami integracji sensorycznej w polskiej szkole / Marta Wiśniewska // Dyrektor Szkoły. - 2012, nr 9, s. 48-50
Działanie zespołów ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole. Terapeuta integracji sensorycznej. Co oznacza integracja sensoryczna. Założenia teorii integracji sensorycznej. Zaburzenia integracji sensorycznej. Diagnoza i terapia integracji sensorycznej. Otoczenie sensoryczne. Jak pomóc uczniowi z zaburzeniami w integracji sensorycznej w szkole.

14. Współpraca pedagoga z nauczycielami w ramach zespołu / Piotr Wiliński // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 31, s. 46-50
Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana uczniom. Zespół utworzony przez dyrektora przedszkola, szkoły lub placówki spośród nauczycieli pracujących z uczniem. Psycholog lub pedagog szkolny jako koordynator zespołu. Psycholog lub pedagog szkolny jako członek zespołu. Psycholog lub pedagog szkolny jako konsultant wspierający nauczycieli.
15. Zarządzenie Dyrektora nr .../20.... Przedszkola ..... w ..... z dnia .... w sprawie powołania zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej w okresie od stycznia do września 2011 r. // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2011, nr 18, s. 28-31
Procedura organizacji i zakres zadań zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu. Harmonogram wdrażania zmian w zakresie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu w okresie od stycznia do września 2011 r.

Materialy z Internetu

1. Organizacja pracy zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole / Danuta Czarnecka. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 20 listopada 2012].
Dostępny w WWW:
http://www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=360:organizacja-procesu-wspierania-uczniw-ze-specjalnymi-potrzebami-edukacyjnymi&id=73:pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-krok-po-kroku&Itemid=1084
Opisano zasady powoływania zespołów. Przedstawiono obowiązki zespołów na tle obowiązków psychologa, pedagoga, wychowawcy i nauczycieli. Zaproponowano harmonogram pracy oraz wymieniono niezbędną dokumentację.
2. Pomoc psychologiczna. W: Serwis Pedagog Szkolny. [online]. [dostęp: 21 listopada 2012]. Dostępny w WWW: http://www.pedagogszkolny.pl/viewpage.php?page_id=10
Opisano obowiązki pedagoga, poradni PP, uczniowie objęci pomocą (tabela), algorytm działań, wzory druków, harmonogram pracy, formy pomocy, obowiązki specjalistów. Definicje terminów związanych z PPP. Działanie zespołu ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

1.2. Zadania pedagoga i psychologa

Artykuły z czasopism

26. Analiza szczegółowa potrzeb w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej : stan na dzień 15 marca 2011r. // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2011, [nr] 21, s. 37
Tabela diagnozująca specjalne potrzeby dziecka w wieku przedszkolnym.

27. Diagnoza nauczycielska w kompensacji specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów / Jadwiga Jastrząb. - Bibliogr. // Dysleksja. - 2012, nr 1, s. 7-13
Możliwości i powinności nauczycieli w realizacji specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów. Operatywne korzystanie z aparatu pojęciowego w diagnozie nauczycielskiej. Pytania służące diagnozie klasy/szkoły.
28. Diagnoza rozwoju dziecka w planowaniu pracy wychowawczo-dydaktycznej w przedszkolu / Elżbieta Korczewska // Doradca Nauczyciela Przedszkola. - 2011, nr 1, s. 4-9
Systematyczna obserwacja rozwoju każdego dziecka w wieku przedszkolnym oraz wspieranie jego mocnych i słabych stron poprzez Zespół ds. Specjalnych Potrzeb Edukacyjnych - jako wytyczne nowej reformy pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
29. Karta indywidualnych potrzeb dziecka/ucznia / oprac. Wiesława Mądrowska // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2011, nr 18, s. 38-39
Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowych.
30. Klucz do sukcesu : planowanie pracy psychologiczno-pedagogicznej na rok szkolny 2012/2013 / Małgorzata Łoskot // Głos Pedagogiczny. - 2012, nr 41, s. 4-[7]
Praca pedagoga szkolnego.
31. Kto może zostać szkolnym socjoterapeutą / Małgorzata Łoskot. - Bibliogr. // Głos Pedagogiczny. - 2012, nr 39, s. 18-21
Zajęcia socjoterapeutyczne są jedną z głównych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniom. Czym zajmuje się socjoterapeuta. Dla jakich uczniów są zajęcia socjoterapeutyczne.
32. Mów dziecku, że potrafi... : praca z uczniem na zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych / Małgorzata Łoskot. - Bibliogr. // Głos Pedagogiczny. - 2012, nr 40, s. 16-19
Zajęcia prowadzone przez nauczyciela terapeutę z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna.
33. Nowe zadania pedagoga, logopedy i psychologa / Elżbieta Korczewska // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2011, [nr] 21, s. 18-19
Rozporządzenie Ministerstwa Edukacji w sprawie nowej formuły pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu. Korzyści dla dzieci w wieku przedszkolnym: zwiększenie dostępu do pomocy, szans edukacyjnych itp. Zadania specjalistów zatrudnionych w przedszkolach na stanowiskach psychologów, pedagogów i logopedów. Problemy finansowe przedszkoli i samorządów związane z przymusem zwiększenia wymiaru etatów dla specjalistów.
34. Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi / Dariusz Miziołek // Kwartalnik Edukacyjny. - 2011, [nr] 2, s. 69-81
Nowe rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 roku w sprawie nowego modelu organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
35. Pedagog szkolny w systemie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole / Wiesława Walc // Kwartalnik Edukacyjny. - 2012, nr 3, s. 25-37
Zadania pedagoga szkolnego w świetle najnowszych przepisów ministerialnych.

36. Poradnia w służbie przedszkola / Barbara Wolańska // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2009, [nr] 6, s. 47-48
Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej (według rozporządzenia MENiS). Formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolach. Zakres pomocy poradni.
37. Rola i zadania terapeuty osób ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się / Jadwiga Jastrzab // Wychowanie na Co Dzień. - 2008, nr 3, s. 30-32
Status nauczyciela-terapeuty (aspekt prawny). Zadania terapeuty. Zasady udzielania pomocy pedagogiczno-psychologicznej uczniom z zaburzeniami w czytaniu i pisaniu.
38. Specyficzne problemy rozwoju dziecka w młodszym wieku szkolnym - kierunki i formy działań profilaktycznych / Małgorzata Babiuch-Hall // Niezbędnik Pedagoga, Psychologa, Wychowawcy. - 2009, nr 8, s. 5-19
Praca psychologa szkolnego z takimi problemami jak niska dojrzałość szkolna, ponadprzeciętne przygotowanie do szkoły, problemy pojawiające się w młodszym wieku szkolnym - kontekst rozwoju jaki wytwarza szkoła, wzrost zakresu wymagań i ich poziomu. Omówienie priorytetowych zadań psychologa szkolnego.
39. Tajemnice gabinetu psychologa / Katarzyna Migdał. - Bibliogr. // Bliżej Przedszkola. - 2007, nr 9, s. 40-42
Rola rodziców i nauczycieli w określaniu nieprawidłowości w rozwoju dziecka, które decydują o skierowaniu go do psychologa. Przebieg badania psychologicznego-rozmowy i jego funkcje. Charakterystyka narzędzi diagnostycznych stosowanych u dzieci w wieku przedszkolnym. Postawienie diagnozy psychologicznej oraz dalsze działania.
40. Współpraca pedagoga z nauczycielami w ramach zespołu / Piotr Wiliński // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 31, s. 46-50
Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana uczniom. Zespół utworzony przez dyrektora przedszkola, szkoły lub placówki spośród nauczycieli pracujących z uczniem. Psycholog lub pedagog szkolny jako koordynator zespołu. Psycholog lub pedagog szkolny jako członek zespołu. Psycholog lub pedagog szkolny jako konsultant wspierający nauczycieli.
41. Zadania specjalistów: psychologa, pedagoga i logopedy w przedszkolu / oprac. Wiesława Mądrowska // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2011, [nr] 21, s. 25
Zadania wynikające z rozporządzenia MEN z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych szkołach i placówkach (Dz.U.Nr 228, poz. 1487).

1. **Diagnoza dziecka rozpoczynającego naukę w klasie pierwszej : kwestionariusz zgodny z nową podstawą programową /** Iwona Rokicińska. - Gdańsk : Harmonia, 2010.-Teka: (28 s., [31] k. tabl. luź.) : il. ;30 cm.

Prezentowane zadania i kryteria oceny stanowią narzędzie badawcze umożliwiające zdiagnozowanie rozwoju dziecka w określonych obszarach funkcjonowania. Są to: podstawowe wiadomości, lateralizacja oraz orientacja w schemacie ciała, w przestrzeni i na płaszczyźnie, percepcja słuchowa, umiejętności matematyczne, czytanie (zastosowanie tej części jest uzależnione od stopnia przygotowania dziecka do nauki czytania można ją pominąć w badaniu), pamięć i myślenie, percepcja wzrokowa i sprawność manualna, komunikowanie się, zachowanie dziecka podczas badania, rozwój fizyczny i stan zdrowia, rozwój emocjonalno-społeczny (obserwowany w pierwszych tygodniach nauki w klasie pierwszej). Dzięki diagnozie nauczyciel może: określić poziom przygotowania dziecka do nauki w klasie pierwszej, określić potrzeby związane z jego rozwojem psychofizycznym, opracować indywidualne programy pracy (dostosowane do możliwości rozwojowych i potrzeb edukacyjnych uczniów, tzn. przygotować programy działań terapeutycznych dla dzieci z trudnościami w nauce oraz wyznaczyć kierunki pracy z uczniami o wysokim poziomie przygotowania do nauki w klasie pierwszej). Komplet materiałów zebranych w teźce składa się z: charakterystyki narzędzia diagnozy, instrukcji dla badającego, kryteriów oceny, arkusza badania, kart pracy dla dziecka, pomocy dydaktycznych potrzebnych do przeprowadzenia badania.

Źródło adnotacji: katalog DBP
Dostępność w DBP (Wrocław).

2. **Diagnoza przedszkolna dziecka w ostatnim roku wychowania przedszkolnego : materiały dla dziecka /** Elżbieta Tokarska, Jolanta Kopała ; il. Marta Stanisławiak-Chmielewska. - Warszawa : Wydawnictwo "Edukacja Polska", cop. 2010.- 31 s. : il. kolor. ; 28 cm.

Książka zawiera: pomoce do przeprowadzenia diagnozy we wrześniu (I próba) i w maju (II próba), w formie zadań dla dziecka, sprawdzające poziom jego umiejętności, arkusz do wpisywania wyników badania diagnostycznego oraz ankietę dla rodziców dziecka. Opis przeprowadzenia diagnozy i materiały dla nauczyciela znajdują się w Programie wychowania przedszkolnego, przygotowanym przez autorki. Wyniki diagnozy dają nauczycielowi

pełną wiedzę na temat poziomu grupy w poszczególnych sferach rozwoju, ułatwiają wyłonić dzieci do pracy indywidualnej, wyrównawczej i rozwijającej zdolności, pomagają monitorować postępy każdego dziecka, pozwalają dobrać najważniejsze metody pracy indywidualnej z dzieckiem i z całą grupą, umożliwiają wybór najodpowiedniejszych materiałów i publikacji.

Źródło adnotacji: katalog DBP
Dostępność w DBP (Wrocław).

3. Diagnostyka pedagogiczna: wybrane obszary badawcze i rozwiązania praktyczne /Barbara Skałbna. -Wyd. 2. - Kraków : Oficyna Wydawnicza Impuls, 2011. – 308, [3] s. : il. ;24 cm.- Bibliogr. s. [295]-308.

Publikacja omawia podstawowe założenia metodologiczne procesu diagnostycznego w pracy pedagogicznej oraz próbuje określić zakres kompetencji i obszar badawczy pedagoga. Spór o charakter diagnozy i zakres kompetencyjny między psychologiem a pedagogiem powoduje wycofywanie się pedagogów z działalności diagnostycznej lub ograniczenie ich pracy do diagnostyki edukacyjnej...

Celem publikacji jest uświadomienie przyszłym pedagogom znaczenia diagnostyki w przygotowaniu zawodowym oraz kształtowanie wrażliwości i umiejętności związanych z procesem diagnozowania w pracy terapeutyczno-wychowawczej.

Adresatami książki są studenci kierunków pedagogicznych, nauczycielskich, którzy w przyszłości podejmą pracę pedagogiczną z dziećmi i młodzieżą, stąd w książce posłużono się określeniami „nauczyciel”, „pedagog” – jako osoby dokonujące diagnozy pedagogicznej.

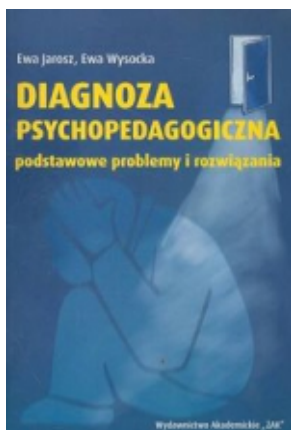
Niniejsza publikacja może też być wykorzystywana przez pedagogów i nauczycieli w samokształceniu i doskonaleniu zawodowym połączonym z kształtowaniem refleksji nad własnym profesjonalizmem zawodowym. Analiza literatury pozwala na pełniejszą ocenę dotychczasowych działań i ich odpowiednią weryfikację. Rozwijanie refleksji zawodowej to istotny element samokształcenia, którego celem jest stałe doskonalenie pracy i zwiększanie jej skuteczności. Autorka ma nadzieję, że książka będzie pomocna w podnoszeniu jakości kształcenia przyszłych kadr pedagogicznych.

Źródło adnotacji:

<http://www.pwsz.com.pl/?loc=shop&loc2=detail&cat=15&prodid=42>

Spis treści:

Dostępność w DBP (Wrocław).

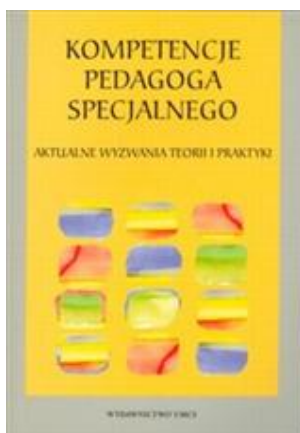
4. **Diagnoza psychopedagogiczna: podstawowe problemy i rozwiązania** /Ewa Jarosz, Ewa Wysocka. - Wałbrzych : Wydawnictwo Akademickie Żak, 2006. – 428,[1] s. : il. ;21 cm.- Bibliogr. s. 361-[377].

Chcąc wskazać główne zalety tego podręcznika, podkreśliłbym - po pierwsze - uniwersalność jego treści z obszaru diagnostyki psychopedagogicznej. Po wtóre - to, że w trafny sposób dopasowuje warsztat i narzędzia poznania do realiów kulturowych i społecznych badanej rzeczywistości. A jest to istotne, jako że procesy wychowawcze są silnie uwikłane w niepowtarzalne realia otoczenia człowieka. Ukazuje to wyraźnie zarówno perspektywa teoretyczna, którą w pierwszej części pracy kreślą Autorki, jak i prezentowane w niej obszernie rozwiązania metodologiczne. Prof. dr hab. Tadeusz Pilch (Słowo wstępne).

Źródło adnotacji: <http://selkar.pl/dydaktyka-nauczanie-edukacja-2/diagnoza-psychopedagogiczna-podstawowe-problemy-i-rozwiazania>

Spis treści:

Dostępność w DBP (Wrocław).

5. **Kompetencje pedagoga specjalnego : aktualne wyzwania teorii i praktyki** / pod red. Zofii Palak, Anny Bujnowskiej. - Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2008.- 262, [1] s. : il. ;24 cm. - Bibliogr. przy rozdz.

Materiały z zakresu: problematyki kształcenia akademickiego pedagogów specjalnych; kompetencji pedagoga specjalnego w aktualnym ustroju edukacyjnym; możliwości i uwarunkowań pracy nauczycieli w szkole specjalnej, ogólnodostępnej i integracyjnej; pedagogiki specjalnej w działaniu praktycznym. Prace teoretyczne lub badawcze, dot. ogólnie pedagogiki specjalnej lub określonych niepełnosprawności. Np.: o potrzebie badania związków między wypaleniem zawodowym a hierarchią wartości pedagogów specjalnych, nauczyciel wobec medycznych i psychospołecznych problemów dzieci z chorobami alergicznymi, rola i miejsce surdopedagoga w edukacji uzdolnionego ucznia z wadą słuchu, edukacja terapeutyczna dzieci z cukrzycą na turnusach rehabilitacyjnych, sylwetka terapeuty w domu pomocy społecznej.

Źródło adnotacji: katalog DBP

Spis treści, wstęp

Dostępność w DBP (Wrocław).

6. **Kompetencje pedagoga w kontekście teorii i praktyki edukacji specjalnej** / pod red. Piotra Majewicza i Adama Mikruta. - Gliwice : Kolegium Nauczycielskie ; Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2008. -192 s. : il. ;24 cm . - Bibliogr. przy rozdz.

Zbiór artykułów dotyczących pedagoga specjalnego (osobowości, motywów wyboru zawodu, celu i sensu kształcenia), kompetencji prakseologicznych nauczyciela szkoły specjalnej (ocenywanie, rola nauczyciela, współpraca z rodzicami), roli pedagoga specjalnego w procesie rozwijania kompetencji komunikacyjnej i terapii zaburzeń mowy dziecka (pedagogika lecznicza M. Montessori, muzyka w terapii logopedycznej) oraz nauczyciele wobec idei integracji szkolnej. Książka zawiera wspomnienia o Janie Pańczyku i Ottonie Lipkowskim.

Źródło adnotacji: katalog DBP

Spis treści:

Dostępność w DBP (Wrocław).

7. **Rola i zadania psychologa we współczesnej szkole** / pod red. Grażyny Katry i Ewy Sokołowskiej. Warszawa : Wolters Kluwer Polska, 2010.- 231 s. ;24 cm.- Bibliogr. przy ref.

"Recenzowaną pozycję pojmuję jako fundamentalną dla procesu budowania profesjonalnej tożsamości psychologa szkolnego. Proces ten sytuują Autorki w rozległym kontekście teoretycznym, który wyznacza ramy dla wyzwań, przed jakimi staje psycholog szkolny oraz określa niezbędne kompetencje i umiejętności, dzięki którym może on sprostać tym wyzwaniom. Odnosi się także do płaszczyzn, możliwości i - niestety - ograniczeń współpracy z instytucjami pozaszkolnymi (...).

Przewiduję, że książka znajdzie licznych odbiorców zarówno w gronie akademickim, jak i wśród psychologów szkolnych. Ma wielkie szanse stać się dla zainteresowanych źródłem inspiracji "środowiskowotwórczych", dostarczycielem heurystyk postępowania zawodowego(...). dr hab. Dorota Turska, prof. nadzw. Instytut Psychologii UMCSLublin

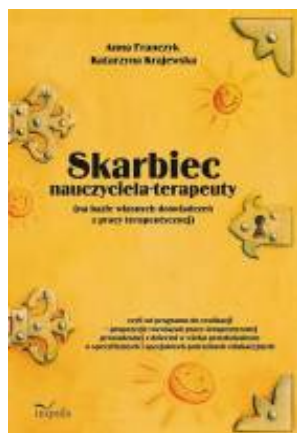
Źródło adnotacji:

<http://www.profinfo.pl/p,,37641.html>

Spis treści:

Dostępność w DBP (Wrocław).

8. **Skarbiec nauczyciela-terapeuty (na bazie własnych doświadczeń z pracy terapeutycznej) czyli Od programu do realizacji : propozycje rozwiązań pracy terapeutycznej prowadzonej z dziećmi w wieku przedszkolnym o specyficznych i specjalnych potrzebach edukacyjnych** / Anna Franczyk, Katarzyna Krajewska. - Wyd. 5. - Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2011. - 254, [1] s. : il. ;24 cm +1 dysk optyczny (CD-ROM). - Bibliogr. s. 253-[255].

[...] mów dziecku, że jest dobre, że może, że potrafi [...] – zachęcał Janusz Korczak. Proces uczenia się małego dziecka, w tym również dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych, polega na dążeniu do wiedzy, rozwijaniu umiejętności i gromadzeniu doświadczeń. Każde dziecko musi mieć określone miejsce w społeczeństwie, swoje prawa i obowiązki, w tym prawo do rozwoju, który dorośli powinni wspomagać.

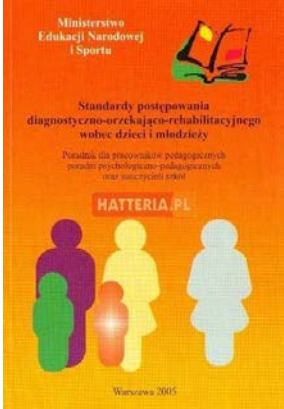
Chcąc zaspokoić potrzeby i spełnić oczekiwania zarówno dziecka, jak i środowiska, autorki zgromadziły materiały, które mogą być pomocne dla nauczycieli, terapeutów i rodziców podczas prowadzenia zajęć terapeutycznych o charakterze ogólnorozwojowym, stymulacyjnym, korekcyjnym lub kompensacyjnym. Opracowanie obejmuje szeroko pojętą pracę terapeutyczną z dziećmi w wieku przedszkolnym.

W pierwszej części książki znajdują się materiały, przy pomocy których można przeprowadzić wstępną diagnozę dziecka. Druga część opracowania zawiera przykładowe opisy przypadków oraz programy terapeutyczne dostosowane do określonego przez terapeutę poziomu. W trzeciej części zawarte są wskazówki dla nauczyciela dotyczące planowania pracy dydaktyczno-terapeutycznej oraz przykładowe indywidualne plany pracy terapeutycznej. Proponowane ćwiczenia i zabawy w poszczególnych planach okresowych mogą zarówno być wykorzystane w pracy indywidualnej z dzieckiem, jak i stanowić część zajęć z niezbyt licznymi grupami dzieci.

Część czwarta książki zawiera podsumowanie pracy terapeutycznej. Znajdują się tu przykładowe opinie wydawane o dziecku i opisy jego postępów. W piątej i szóstej części autorki umieściły przykładowe scenariusze zajęć dydaktyczno-terapeutycznych, przyporządkowane do danego poziomu, oraz zestawy pomocy dydaktycznych i karty pracy, opracowane i wykorzystywane przez autorki w codziennej pracy z dziećmi.

Źródło adnotacji:

<http://www.impulsoficyna.com.pl/wyszukaj/skarbiec-nauczyciela-terapeuty-na-bazie-wlasnych-doswiadczen-z-pracy->

	<p>terapeutycznej,345.html Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
(brak skanu)	<p>9. Specyficzne trudności w uczeniu się : pomoc psychologiczno-pedagogiczna w szkole podstawowej / [aut.: Joanna Brzoskowska, Aleksandra Kubala-Kulpińska, Sabina Müller]. - Warszawa : Dr Josef Raabe Spółka Wydawnicza, 2011.- 71 s., [1] k. luz : il. ;30 cm + płyta CD.</p> <p><i>I rozdział: Organizacja pomocy psychologiczno – pedagogicznej, II rozdział: Zespół pedagog, nauczyciele, rodzice – dla dobra ucznia z problemami w nauce i III rozdział: Współpraca z poradnią pedagogiczno – psychologiczną.</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>10. Standardy postępowania diagnostyczno-orzekająco-rehabilitacyjnego wobec dzieci i młodzieży :poradnik dla pracowników pedagogicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli szkół / Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu. - Warszawa : MENiS, 2005.-186 s. : il. kolor. ; 24 cm.</p> <p><i>Pięć prac współwydanych - każda poświęcona innemu rodzajowi upośledzeń. Standardy postępowania zespołu orzekającego w poradniach psychologiczno-pedagogicznych (wraz z uwagami do realizacji standardu) wobec dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym, z dysfunkcją narządu wzroku. Medyczne aspekty wady słuchu u dzieci; specyfika rozwoju dziecka z wadą słuchu w wieku 0-6 lat, ze szczególnym uwzględnieniem mowy; problemy rodziców dziecka z wadą słuchu; uwarunkowania wyboru szkoły dla dziecka z wadą słuchu; wskazówki dla nauczyciela, który ma w klasie ucznia z wadą słuchu, dot. nauczania i integracji społecznej. Postępowanie diagnostyczne, oddziaływanie, orzecznictwo w przypadku dzieci z autyzmem.</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>

11. **Terapia dzieci i młodzieży : metody i techniki pomocy psychopedagogicznej** / pod red. nauk. Iwony Dąbrowskiej-Jabłońskiej. Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2012.- 178 s. ;24 m.- Bibliogr. przy rozdz.

Książka omawia problematykę terapii dzieci i młodzieży w ujęciu zarówno teoretycznym, jak i praktycznym.

Czytelnik znajdzie tutaj podstawowe wiadomości na temat różnych zaburzeń oraz praktyczne wskazówki, jak tą wiedzę wykorzystać w pracy z podopiecznymi. Poruszane zagadnienia dotyczą pomocy psychologicznej i pedagogicznej.

W książce starano się omówić metody i techniki pracy, które mogą być stosowane do pracy zarówno z dziećmi, jak i młodzieżą, a w wielu przypadkach są mało opisane w literaturze przedmiotu (np. metoda socjoterapii, metoda psychosyntezy, techniki dramaterapeutyczne, metody pracy z dziećmi mającymi trudności w uczeniu się).

Adresatami publikacji są osoby, które profesjonalnie zajmują się udzielaniem pomocy psychologicznej i pedagogicznej – do wychowawców, pedagogów, psychologów i psychoterapeutów.

Książka może zainteresować także tzw. współterapeutów, tj. rodziców, nauczycieli, pracowników socjalnych. Wiele propozycji znajdujących się w książce może być wykorzystane w ramach zajęć dydaktycznych, pozalekcyjnych i terapeutycznych.

Źródło adnotacji: <http://ebooki.bookeria.pl/3252-terapia-dzieci-i-mlodziezy--metody-i-techniki-pomocy-psychopedagogicznej>

Spis treści:

Dostępność w DBP (Wrocław).

12. **Testy i sprawdziany osiągnięć szkolnych w poradnictwie psychologiczno-pedagogicznym : przewodnik metodyczny** / Maria Sobolewska. - Warszawa : Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, 2004.- 96 s. ; 24 cm.- Bibliogr. przy rozdz.

Opracowanie składa się z dwóch części: metodycznej i informacji o wybranych testach i sprawdzianach dostępnych na rynku wydawniczym, proponowanych do wykorzystania w poradnictwie psychologiczno-pedagogicznym. W części I omówiono problematykę diagnostyki dydaktyczno-wychowawczej w poradni psychologiczno-pedagogicznej i kompetencje pedagoga w tym zakresie, pojęcie testów i sprawdzianów oraz norm (ze szczególnym uwzględnieniem norm wymagań i norm lokalnych), a także różne

	<p><i>sposoby wykorzystywania w poradni testów i sprawdzianów prezentowanych w przewodniku. W części II zamieszczono informację o 27 wybranych testach i sprawdzianach proponowanych do wykorzystania przez pedagogów w procesie diagnostycznym w poradni.</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>13. Testy psychologiczne i pedagogiczne w poradnictwie : przewodnik metodyczny / Anna Frydrychowicz [et al.]. - Wyd. 2 rozsz. - Warszawa : Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, 2004.- 184 s. ; 24 cm.- Bibliogr. przy rozdz.</p> <p><i>Pojęcie, modele, struktura diagnozy psychologicznej oraz czynniki wpływające na jej trafność. Diagnostyka pedagogiczna: dydaktyczno-wychowawcza, opiekuńcza i w wychowaniu resocjalizującym. Pojęcie testu psychologicznego, cechy testów psychometrycznych i projekcyjnych. Praca zawiera omówienia testów w zakresie ich opisu, zastosowania, rzetelności, trafności, normy, możliwości zaopatrzenia się w tekst.</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>14. Zarys terapii dziecka : metody psychologicznej i pedagogicznej pomocy wspomagającej rozwój dziecka / Barbara Kaja ; Akademia Bydgoska im. Kazimierza Wielkiego. - [Wyd. 5]. - Bydgoszcz : Wydaw. Uczelniane AB, 2001.- 169 s. : il. ; 24 cm.</p> <p><i>Praca zawiera, obok teoretycznych uwarunkowań terapii dziecka, również przykłady praktyczne, dzięki czemu od kilku lat budzi zainteresowanie wśród czytelników. Jej uniwersalny charakter sprawia, że jest przydatna nie tylko profesjonalistom pracującym na co dzień z dziećmi potrzebującymi pomocy, ale też rodzicom i opiekunom takich dzieci.</i></p> <p>Źródło adnotacji: http://miks.pl/index.php?p2729 Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>

--	--

Materiały z Internetu

1. Charakterystyka zawodu. W: Serwis Pedagog Szkolny. [online]. [dostęp: 31 stycznia 2013]. Dostępny w WWW:
http://pedagog szkolny.pl/viewpage.php?page_id=1
Przedstawiono historię powołania stanowiska pedagoga szkolnego. Szczegółowo opisano obowiązki jakie spoczywały na pedagogach w kolejnych dziesięcioleciach. Omówiono także istotne zmiany jakie wprowadziło najnowsze rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Wymieniono zadania zlecone wszystkim nauczycielom, w tym pedagogowi szkolnemu, osobno zaś wypisano obowiązki przypisane bezpośrednio pedagogowi.
2. Nowa rola pedagoga szkolnego / Małgorzata Słoma. W: Edukacja i Dialog . [online]. 2001, nr 6, s. 44-47. [dostęp: 31 stycznia 2013]. Dostępny w WWW:
http://www.eid.edu.pl/archiwum/2001,99/czerwiec,170/nowa_rola_pedagoga_szkolnego,1160.html
ISSN 0866-952X
Autorka opisuje nowe zadania pedagoga w zmieniającej się rzeczywistości szkolnej. Dzieli je na: Zadania ogólnowychowawcze, Indywidualną opiekę psychologiczno-pedagogiczną, pracę korekcyjno-wyrównawczą, profilaktykę wychowawczą i pomoc materialną. Każda z nich została szczegółowo opisana.
3. Pedagog szkolny. W: WikiEduLinki. [online]. [dostęp: 1 lutego 2013]. Dostępny w WWW:
http://www.dbp.wroc.pl/linki/index.php?title=Pedagog_szkolny
Zestaw linków odsyłający do stron internetowych, na których możemy znaleźć podstawy prawne, portale, serwisy prowadzone dla i przez pedagogów. Odsyłacze do książek i artykułów dostępnych w sieci.
4. Pedagog w akcji / Agnieszka Szajda. [online]. [dostęp: 31 stycznia 2013]. Dostępny w WWW: <http://pedagogw akcji.blogspot.com/>
Blog prowadzony przez pedagoga szkolnego, członka Stowarzyszenia Pedagogów NATAN. Przedstawia procedury postępowania w sytuacjach trudnych. Proponuje jak mądrze wymagać i wychowywać. Omawia jak wykorzystywać do działań pedagoga przepisy prawa oświatowego? Blogerka przedstawia za pomocą programu slideshare sposoby tworzenia KIPU i PDW. Ciekawy zestaw linków.
5. Psycholog w szkole, blaski i cienie / Mirosława Misik. W: Publikacje edukacyjne. [online]. [dostęp: 5 lutego 2013]. Dostępny w WWW:
<http://www.publikacje.edu.pl/pdf/7128.pdf>
Przedstawiono: ogólne zadania wynikające z przygotowania zawodowego psychologa. Zakres obowiązków i odpowiedzialności. Kodeks etyczny a zwyczaje szkolne. Dobro ucznia, nauczyciela, rodzica. Rozmowa psychologiczna jako narzędzie pracy. Pedagogika i psychologia w szkole.

6. Pedagog w zmieniającej się szkolnej rzeczywistości / Bożena Mossakowska. W: Trendy. [online]. 2011, nr 3, s. 2-9. [dostęp: 1 lutego 2013]. Dostępny w WWW: <http://www.bc.ore.edu.pl/Content/221/Trendy+nr+3-2011.pdf>
Artykuł omawia zadania pedagoga szkolnego wynikające z nowych uregulowań prawnych. Podkreśla rolę pedagoga szkolnego jako specjalisty w zakresie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Określa sposoby wspomagania nauczycieli i rodziców w podejmowaniu działań wobec uczniów potrzebujących wsparcia psychologiczno-pedagogicznego.
7. Pomoc psychologiczna. [online]. W: Serwis Pedagog Szkolny. [dostęp: 21 listopada 2012]. Dostępny w www: http://www.pedagogszkolny.pl/viewpage.php?page_id=10
Opisano obowiązki pedagoga, poradni PP, uczniowie objęci pomocą (tabela), algorytm działań, wzory druków, harmonogram pracy, formy pomocy, obowiązki specjalistów. Definicje terminów związanych z PPP.
8. Rola i zadania nauczyciela terapeuty / Jadwiga Jastrząb. W: Dysleksja. [online]. 2008, nr 2, s. 7-12. [dostęp: 25 lutego 2013]. Dostępny w WWW: http://www.ptd.edu.pl/content/download/284/1152/version/1/file/Rola_i_zadania.pdf
Status prawny nauczyciela terapeuty. Terapeuta - wzorzec własny (kim jest, miano nauczyciela terapeuty, terapeuta to specjalista). Cele pomocy psychopedagogicznej. Role terapeuty wraz z zakresem zadań i realizacją celów. Płaszczyzny działania i obowiązki nauczyciela terapeuty.
9. Szkoła – środowisko „trudne” : z perspektywy psychologa szkolnego / Joanna Maciejewska. W: Portal Psychologia.net.pl. [online]. [dostęp: 5 lutego 2013]. Dostępny w WWW: <http://www.psychologia.net.pl/artykul.php?level=67>
Artykuł omawia rolę psychologa w szkole. Wymienione zostały sytuacje trudne oraz przyczyny ich pojawiania się w środowisku szkolnym. Przedstawiono występujące relacje nauczyciel – uczeń oraz omówiono badania nad najczęściej pojawiającymi się modelami w polskim szkolnictwie.
10. Warunki pracy i zatrudnienia : pedagog w świetle prawa. W: Pedagog Szkolny. [online]. [dostęp: 31 stycznia 2013]. Dostępny w WWW: http://www.pedagogszkolny.pl/viewpage.php?page_id=3
W artykule poruszono następującą tematykę: Podstawa prawna zatrudnienia (także w aspekcie nowego rozporządzenia), czas pracy, limity etatów, warunki pracy oraz kwestie wynagrodzenia.
11. Zasady udzielania i organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom o specjalnych potrzebach edukacyjnych w świetle nowych regulacji prawnych / Ewelina Liber. W: Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Wincentego Witosa w Nawojowej. [online]. [dostęp: 21 listopada 2012]. Dostępny w www: <http://www.google.pl/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=19&ved=0CEwQFjAIOAo&url=http%3A%2F%2Fnawojowa.edu.pl%2Fattachments%2FPrezentacja%2520pomoc%2520psychologiczno%2520-%2520pedagogiczna.ppt&ei=38esULesHNHNsga2gIGgBQ&usg=AFQjCNHdaMIHIUcqFafRU9141A8RGuyatg&cad=rja>
Pokaz slajdów omawiający wszelkie aspekty tematu. Rozporządzenia, porównanie stanu przed i po wprowadzeniu zmian w obowiązującym prawie. Obowiązki nałożone

na dyrektorów, pedagogów, wychowawców, grup nauczycieli. Wskaźniki określające dzieci i młodzież, którym należy się pomoc psychologiczno-pedagogiczna. Przykłady form PPP z określeniem prowadzącego, liczebności grup oraz grupy docelowej.

12. Zmiany w zakresie udzielania i organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach / Tomasz Łubiński. W: Publikacje edukacyjne. [online]. [dostęp: 1 lutego 2013]. Dostępny w WWW:
<http://www.publikacje.edu.pl/publikacje.php?nr=8051>
Artykuł omawia zmiany spowodowane wprowadzonym rozporządzeniem, osobno omawiając rolę pedagoga szkolnego w świetle nowych rozwiązań prawnych.

1.3. Zadania logopedy

Artykuły z czasopism

1. Logopeda w oświacie / Wojciech Brejnak // Życie Szkoły. - 2010, nr 8, s. 5-9
Omówienie problemów związanych z brakiem międzyresortowych uzgodnień dotyczących jednolitej opieki logopedycznej oraz jednoznacznie uregulowanego statusu zawodowego polskiego logopedy.
2. Logopeda w szkole / Beata Madziara, Dorota Kwiatkowska // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 29, s. 54-57
Praca logopedy w szkolnej praktyce. Współpraca logopedy z nauczycielami. Współpraca logopedy ze specjalistami spoza szkoły. Jak uatrakcyjnić zajęcia z uczniem. Terapia logopedyczna.
3. Model współpracy pedagoga - logopedy z rodzicami i nauczycielami w kształtowaniu płynności mówienia dziecka / Wanda Kostecka. - Bibliogr. // Lubelski Rocznik Pedagogiczny. - T. 25 (2005), s. [43]-49
Proponowany sposób terapii polega na prowadzeniu przez pedagog - logopedy poradnictwa, terapii rodzinnej oraz współpracy z nauczycielami i rodzicami. Pedagog - logopeda powinien m.in. zademonstrować rodzicom, jak należy słuchać mowy dziecka i rozmawiać z nim. Kontakt terapeutyczny powinien trwać do chwili, gdy niepokój rodziców o dziecko zostaną złagodzone.
4. Nowe zadania pedagoga, logopedy i psychologa / Elżbieta Korczewska // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2011, [nr] 21, s. 18-19
Rozporządzenie Ministerstwa Edukacji w sprawie nowej formuły pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu. Korzyści dla dzieci w wieku przedszkolnym: zwiększenie dostępu do pomocy, szans edukacyjnych itp. Zadania specjalistów zatrudnionych w przedszkolach na stanowiskach psychologów, pedagogów i logopedów. Problemy finansowe przedszkoli i samorządów związane z przymusem zwiększenia wymiaru etatów dla specjalistów.
5. Odpowiedzialność logopedy za efekty terapii / Jolanta Falana-Kozłowska // Bliżej Przedszkola. - 2006, nr 1, s. 18-19

Potrzeba zatrudnienia logopedów w przedszkolach i szkołach.

6. Profilaktyka i terapia logopedyczna w Polsce : refleksje w kontekście zmian w zakresie opieki, edukacji i pomocy psychologiczno-pedagogicznej / Kinga Kuszak. - Bibliogr. // Wychowanie na Co Dzień. - 2011, nr 1/2, s. 22-27
Opieka logopedyczna nad małym dzieckiem, w przedszkolu i szkole. Opieka logopedyczna w ośrodkach wczesnej interwencji.
7. Zadania specjalistów: psychologa, pedagoga i logopedy w przedszkolu / oprac. Wiesława Mądrowska // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2011, [nr] 21, s. 25
Zadania wynikające z rozporządzenia MEN z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych szkołach i placówkach (Dz.U.Nr 228, poz. 1487).

Książki

	<p>1. Diagnoza i terapia logopedyczna osób z niepełnosprawnością intelektualną: teoretyczne determinanty problemu / red. nauk. Jacek J. Bleszyński, Katarzyna Kaczorowska - Bray. - Gdańsk : Harmonia Universalis, 2012. - 221 s. : il. ; 25 cm. - Bibliogr. s. 187-212 i przy rozdz. Indeksy.</p> <p><i>Problem funkcjonowania osób z niepełnosprawnością intelektualną, jak się nam wydawało, został szeroko i w sposób kompetentny opisany w literaturze psychologicznej, pedagogicznej oraz logopedycznej. Po bliższym przyjrzeniu się przez nas opracowaniom okazało się, iż są one nazbyt ogólne, a niektóre nawet zdezaktualizowane. Konieczne wydało się nam zatem wydanie książki opisującej problem mowy osób upośledzonych umysłowo [...]. Intencją redaktorów i autorów było przygotowanie publikacji, która, poza nową wiedzą i świeżym spojrzeniem, oferowałaby syntezę dotychczasowych wniosków dokonaną przez teoretyków i praktyków zajmujących się problematyką komunikacji, mowy i języka.</i></p> <p>ze Wstępu Źródło adnotacji: http://www.universalis.com.pl/pl/p/DIAGNOZA-I-TERAPIA-LOGOPEDYCZNA-OSOB-Z-NIEPELNOSPRAWNOSCIA-INTELEKTUALNA/67 Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>2. Diagnoza i terapia w logopedii /pod red. Józefa Porayskiego-Pomsty ; Towarzystwo Kultury Języka. Sekcja Logopedyczna. - Warszawa : Dom Wydawniczy Elipsa, 2008. - 400 s., [1] k. tabl. złoż. : il. ;24 cm. - Bibliogr. przy rozdz.</p>

Tom składa się z trzech części. Pierwszą - Zagadnienia ogólne - stanowią trzy teksty. Druga - zatytułowana nieco umownie *Diagnoza* - gromadzi 10 artykułów, w których zostały poruszone różne zagadnienia opisujące albo stan badań, albo propozycje postępowania diagnostycznego w logopedii. Trzecia - *Terapia i stymulacja* - obejmuje 19 tekstów, które zasadniczo stanowią doniesienia z badań na temat postępowania logopedycznego lub praktyki własnej autorów.

Źródło adnotacji:

http://www.ava.pl/modules.php?name=Sklep&plik=lista&nazwa=opis&nr_katal=9788371518218&hthost=1&store_id=2

Spis treści:

Dostępność w DBP (Wrocław).

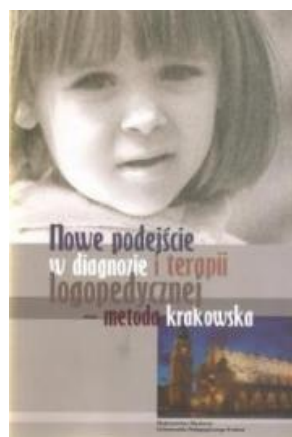
3. **Mowa i zabawa :pedagogika zabawy w pracy logopedycznej** /Elżbieta Chilińska-Karpowicz, Agnieszka Jaworska. -Lublin : Wydawnictwo KLANZA, 2005. -86 s., 26 k. tabl. kolor. luz. : il. ;23 cm + 1 płyta CD. - Bibliogr. s. 86.

Program "Mowa i zabawa" jest propozycją pracy dla logopedów z różnego typu placówek, zajmujących się wspomaganie rozwoju dziecka. Oparty jest na założeniach pedagogiki Gestalt, która łączy w sobie pedagogikę humanistyczną i psychologię. Wykorzystuje metody pedagogiki zabawy, animację muzyczną, twórczość artystyczną oraz pracę z tekstem narracyjnym.

Źródło adnotacji: katalog DBP

Spis treści:

Dostępność w DBP (Wrocław).

4. **Nowe podejście w diagnozie i terapii logopedycznej :metoda krakowska** /pod red. Jagody Cieszyńskiej, Zdzisławy Orłowskiej-Popek, Marty Korendo. - Kraków : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, 2010. - 238, [2] s. : il. ;24 cm. - Bibliogr. przy pracach.

Zebrane w tomie artykuły dotyczą zagadnień niezwykle istotnych dla środowisk zainteresowanych problemami diagnozy i terapii logopedycznej oraz funkcjonowania psychospołecznego osób dotkniętych zaburzeniami mowy. Treści skupiają się wokół trzech bloków tematycznych: bilingwizmu, problematyki dysleksji i innych zaburzeń mowy. Publikacja z pewnością spotka się z zainteresowaniem logopedów, pedagogów oraz psychologów.

	<p>Źródło adnotacji: http://www.eksiegarnia.pl/Nowe-podej%C5%9Bcie-w-diagnozie-i-terapii-logopedycznej---metoda-krakowska;s,karta,id,254500</p> <p>Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>5. Wieloaspektowość diagnozy i terapii logopedycznej /pod red. Katarzyny Kokot. -Wrocław : Oficyna Wydawnicza Atut - Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe, 2012. -154 s. : il. (w tym kolor.) ;24 cm. -Bibliogr. przy pracach.</p> <p><i>Autorzy tekstów zawartych w książce są przekonani, że diagnoza i terapia zaburzeń mowy, języka i komunikacji powinna być owocem wspólnej, harmonijnej i kompleksowej współpracy zespołu pedagogicznego, składającego się z logopedy, pedagoga, psychologa i neuropsychologa oraz zespołu medycznego, składającego się z foniatry, neurologa, laryngologa oraz audiologa. W tomie czytelnik znajdzie m.in. artykuły o diagnozie logopedycznej dyszartrii w mózgowym porażeniu dziecięcym, o kryteriach oceny jakości głosu i mowy przełykowej u osób po laryngektomii całkowitej, o postępowaniu logopedycznym w ośpieniu alzheimerowskim i formach terapii.</i></p> <p>Źródło adnotacji: http://www.atut.ig.pl/?795,wieloaspektowosc-diagnozy-i-terapii-logopedycznej</p> <p>Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>15. Wskazówki do działań logopedycznych w pracy logopedy szkolnego : wybrane zagadnienia / Marzenna Zaorska. - Toruń : Wydawnictwo Edukacyjne "Akapit", 2009. - 103 s. : il. ;30 cm. - Aneksy. - Bibliogr. s. 85.</p> <p><i>Książka zawiera program pracy logopedycznej w szkole podstawowej, 22 scenariusze zajęć logopedycznych ukierunkowanych na korekcję rotacyzmu u uczniów klas drugich i trzecich, 5 scenariuszy zajęć logopedycznych ukierunkowanych na korekcję rotacyzmu gardłowego u uczniów klas I-III (uwzględniono profilaktykę zachowań agresywnych i zagadnienia profilaktyki przemocy) oraz zasady pomocy logopedycznej w szkole podstawowej. Aneksy zawierają przykładowe sprawozdanie z pracy logopedycznej, 2 scenariusze zajęć dla klasy "0", 1 scenariusz zajęć dla klasy I oraz założenia programu terapii logopedycznej dziecka</i></p>

	<p>4-letniego z zespołem Downa.</p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
--	---

Materiały z Internetu

1. Kompetencje i zadania w zakresie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Szkole Podstawowej Nr 341 im. Twórców Literatury Dziecięcej w Warszawie. W: Szkoła Podstawowa Nr 341 im. Twórców Literatury Dziecięcej w Warszawie. [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW: <http://www.sp341.edu.pl/download/zal2.pdf>

W pokazie wyszczególnione zostały zadania poszczególnych osób w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, między innymi zadania logopedy.
2. Pomoc psychologiczna - upośledzenie stopień lekki. W: Pedagog Szkolny. [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW: http://www.pedagog szkolny.pl/viewpage.php?page_id=10

Zadania poradni w pomocy psychologiczno-pedagogicznej, główne cele udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, krótkie omówienie grup uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Wymienione zostały formy pomocy w szkołach, jaka formy pomocy logopedycznej udzielana jest uczniom i co powinna zawierać Karta indywidualnych potrzeb ucznia oraz Plan działań wspierających.
3. Prawne regulacje diagnozy logopedycznej, cechy logopedy diagnosty i status zawodowy : statut przedszkola samorządowego nr 19 w Piotrkowie Trybunalskim. W: Przedszkole Samorządowe Nr 19 w Piotrkowie Trybunalskim. [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW: <http://www.bip.ps19piotrkow.wikom.pl/pictures/25102011statutps19piotrkow.doc>

Zadania logopedy w pomocy psychologiczno-pedagogicznej wyszczególnione w statucie przedszkola.
4. Procedura udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu nr 35 "POD ŻAGLAMI" w Gdyni. W: Przedszkole nr 35 „Pod żaglami”. [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW: <http://p35gdynia.republika.pl/prdiag.html>

Zadania logopedy w przedszkolu.
5. Zajęcia logopedyczne - plan działań wspierających dla grupy dzieci 5-6 letnich / Kuźmińska Ewa. W: Przedszkola.edu.pl. [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW: <http://www.przedszkola.edu.pl/zajecia-logopedyczne---plan-dzialan-wspierajacych-dla-grupy-dzieci-5-6-letnich.html>

Formy pomocy udzielane dzieciom i cele jakie dzięki nim chcemy osiągnąć. Wymieniono metody pracy z uczniem.

6. Zasady korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole podstawowej nr 218. W: Szkoła Podstawowa Nr 218 im. Michała Kajki [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW: http://www.sp218.pl/art_images/art_20/img289.pdf
Omówienie zajęć logopedycznych: dla kogo są organizowane, jak klasyfikowani są uczniowie i jakie zajęcia są prowadzone.

1.4. Zadania doradcy zawodowego

Artykuły z czasopism

1. Doradca zawodowy w szkole : czy sprawy idą w dobrym kierunku? / Marek Pleśniar // Sedno. - 2010, nr 6, s. 58-59
2. Doradztwo zawodowe - szansa na lepszą przyszłość?. [Cz. I] / Katarzyna Pacyna. - (Aktualności) // Gazeta Szkolna : aktualności. - 2011, nr 1/2, s. 10-11
Realizacja tego zadania należy w Polsce do dwóch resortów: edukacji i pracy. Pierwszy zorientowany jest na poradnictwo zawodowe młodzieży uczącej się. Resort pracy skupia się na poradnictwie dla dorosłych.
3. Doradztwo zawodowe - czym jest i czemu służy? [Cz. II] / Katarzyna Pacyna. - (Aktualności) // Gazeta Szkolna : aktualności. - 2011, nr 3/4, s. 10-11
Doradztwo zawodowe ma pomóc w wyborze satysfakcjonującej przyszłości.
4. Elementy układanki / Grażyna Sołtysińska // Głos Nauczycielski. - 2007, nr 33, s. 12
System poradnictwa zawodowego w Polsce.
5. Kompetencje komunikacyjne i informacyjne w pracy doradcy zawodowego / Daniel Kukła, Łukasz Bednarczyk. - Bibliogr. // Pedagogika Pracy. - 2007, [nr] 51, s. 135-143
Zadania doradców zawodowych w przekazywaniu informacji zawodowej.
6. Mistrz i nauczyciel / Teresa Ankudewicz-Blukacz // Gazeta Szkolna : aktualności. - 2010, nr 20, s. 1, 4
Rola doradcy zawodowego we wspieraniu nauczycieli oraz rad pedagogicznych.
7. Nadzór dyrektora nad kwalifikacjami nauczycieli // Głos Pedagogiczny. - 2009, nr 13, s. 43-47
Najważniejsze zmiany dotyczące kwalifikacji nauczycieli. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej. Kwalifikacje do pracy w zasadniczej szkole zawodowej. Wychowawstwo w świetlicy i internatach. Kwalifikacje do pełnienia funkcji pedagoga szkolnego. Kwalifikacje do prowadzenia zajęć z pierwszej pomocy w szkole. Kwalifikacje do pełnienia funkcji nauczyciela doradcy zawodowego w szkołach. Kwalifikacje do zajmowania stanowiska wychowawcy w szkolnych schroniskach młodzieżowych.

8. Narzędzia dla doradcy zawodowego : skale do mierzenia: przetwarzalności, odtwarzalności, emisyjności, tolerancji i podatności / Jolanta Wilsz. - Summ. - Bibliogr. // Edukacja Ustawiczna Dorosłych. - 2009, [nr] 4, s. 58-67
Indywidualne cechy osobowości (predyspozycje) pełnią zasadniczą rolę w działalności zawodowej człowieka. Determinują jego zachowanie i funkcjonowanie. Doradca zawodowy dysponując odpowiednimi testami psychologicznymi, potrafi wskazać, czy dana osoba posiada te cechy osobowości, które są pożądane w wykonywanej przez nią profesji.
9. Orientacja i doradztwo zawodowe w praktyce edukacyjnej / Małgorzata Sienna. - Bibliogr. // Gazeta Szkolna : aktualności. - 2011, nr 19/20, s. [12]-14
Poradnictwo indywidualne jest formą bezpośredniej pomocy uczącemu się, który potrzebuje wsparcia. Poradnictwo grupowe najczęściej prowadzone jest w szkole.
10. Orientacja, informacja i doradztwo zawodowe w szkole gimnazjalnej : uwarunkowania umocowania w polskim prawie oświatowym orientacji, informacji i doradztwa zawodowego / Jolanta Ochab. - Bibliogr. // Meritum. - 2007, nr 1, s. 28-34
11. Prawo, czyli o formalnym aspekcie poradnictwa zawodowego w Polsce. [Cz. IV] / Katarzyna Pacyna // Gazeta Szkolna : aktualności. - 2011, nr 7/8, s. [10]-11
Uregulowania prawne doradztwa zawodowego w Polsce.
12. Program doradztwa zawodowego w gimnazjum / Halina Szwejkowska-Bernad // Dyrektor Szkoły. - 2005, nr 3, s. 17-19
Cele programu. Rola doradcy zawodowego. Realizacja programu w klasach I-III. Pomoc oferowana przez doradców zawodowych młodzieży szkół ponadgimnazjalnych dotycząca wyboru przez nich zawodu.
13. Refleksje z pracy doradczej w gimnazjum / Lucyna Ptak // Nowa Szkoła. - 2007, nr 7, s. 45-46
Opis zajęć warsztatowych przeprowadzonych przez doradcę zawodowego w trzeciej klasie gimnazjum.
14. Szkolny doradca zawodowy / Zofia Żbikowska. - Bibliogr. // Nowa Edukacja Zawodowa. - 2003, [nr] 2, s. 4-6
Zakres zadań, wymagania kwalifikacyjne. Szkolny doradca zawodowy w gimnazjum i w szkołach ponadgimnazjalnych.
15. Szkoła miejscem pracy doradcy zawodowego / Barbara Baraniak. - Bibliogr. // Edukacja Ustawiczna Dorosłych. - 2004, [nr] 3, s. 73-82
Doradztwo zawodowe, poradnictwo zawodowe, orientacja zawodowa - triada porady zawodowej.
16. Tu nie działa szklana kula / Agnieszka Ciereszko [i in.] // Sedno. - 2010, nr 6, s. 44-[45]
Praca doradcy zawodowego.

Materiały z Internetu

1. Akty prawne z zakresu doradztwa. W: Interklasa. Polski Portal Edukacyjny. [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW:
http://www.interklasa.pl/portal/index/strony?mainSP=subjectpages&mainSRV=pzawodowe&methid=53748&page=subpage&article_id=324957&page_id=24911
Akty prawne dotyczące doradztwa w oświacie od 1991 do 2010 roku.
2. Cele i zadania doradcy zawodowego. W: Zespół Szkół Licealno-Technicznych w Kluczborku. [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW:
http://zslt.kluczneta.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=60&Itemid=70
Cele działania szkolnego doradcy zawodowego, jego zadania i korzyści wynikające z działalności w szkole.
3. Doradztwo edukacyjno-zawodowe a pomoc psychologiczno-pedagogiczna. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW:
http://www.ore.edu.pl/index.php?option=com_phocadownload&view=category&id=72:doradztwo-edukacyjno-zawodowe&Itemid=1084
Materiały szkoleniowe dotyczące zmian w prawie z zakresu doradztwa w szkołach, arkusze do scenariuszy i propozycje formularzy: Indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, Karta indywidualnych potrzeb ucznia, Plan działań wspierających.
4. Narzędzia diagnostyczne i materiały metodyczne wspomagające proces rozpoznawania predyspozycji i zainteresowań zawodowych uczniów. W: Ministerstwo Edukacji Narodowej [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW:
http://men.gov.pl/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=73&Itemid=371
5. O roli doradcy zawodowego w opinii młodzieży gimnazjalnej słów kilka / Budzianowska Barbara. W: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Warce [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW:
http://www.poradniawarka.pl/artykuly/doradztwo_o_rolu_doradcy.html
Diagnoza zapotrzebowania młodzieży na doradztwo zawodowe przeprowadzona w pierwszym semestrze roku szkolnego 2012/2013.
6. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna. W: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Leżajsku [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW:
http://www.sosw.lezajsk.pl/dokumenty/prezentacja_pomoc_psychologiczno_pedagogiczna.ppt
Zadania nauczycieli, specjalistów m.in. doradcy zawodowego i formy pomocy.
7. Rola doradcy zawodowego w szkole w świetle nowego Rozporządzenia w Sprawie udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej / Pałucka Izabela, Napierała Marta. W: Poradnia psychologiczno-pedagogiczna we Włocławku. [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW:
<http://ppp.edukacja.wloclawek.pl/kat2/art/9.pdf>
8. Wewnątrzszkolny program doradztwa zawodowego w gimnazjum nr 6 w Elblągu. W: Gimnazjum nr 6 w Elblągu [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW:

<http://www.egim6.h2.pl/pliki/programdoradztwa.pdf>

Charakterystyka programu, omówienie jak jest realizowany, jego cele, zadania i metody pracy.

2. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana uczniowi

2.1. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca z niepełnosprawności

Artykuły z czasopism

1. Arteterapia / Marta Pągowska // Niepełnosprawność i Rehabilitacja. - 2011, [nr] 3, s. [62]-75
Ukazanie roli jaką odgrywa twórczość w życiu osoby niepełnosprawnej. "Twórczość" - ujęcie psychologiczne i pedagogiczne. Arteterapia jako forma aktywizacji osób niepełnosprawnych. Rewalidacyjno-terapeutyczne znaczenie arteterapii.
2. Integracja sensoryczna / Marta Wiśniewska. - Bibliogr. // Wychowanie w Przedszkolu. - 2006, nr 10, s. 18- 20
Metoda Integracji Sensorycznej (SI) - jedna z ważniejszych metod stosowanych w pracy z dziećmi z problemami w rozwoju (trudności w uczeniu się, niepełnosprawności intelektualnej, ruchowej, autyzmu, uszkodzeń analizatorów). Termin integracja sensoryczna. Terapia integracji sensorycznej.
3. Komunikacja społeczna u dzieci z zaburzoną rozwojem / Agnieszka Janiec // Bliżej Przedszkola. - 2007, nr 9, s. 52-53
Propozycje ćwiczeń mieszczących się w spektrum mowy społecznej, uczących dzieci z zaburzeniami rozwoju określania przyczyn, związków pomiędzy wydarzeniami, a emocjonalnymi reakcjami ludzi, umiejętności krytycznego myślenia.
4. Kurs II : wczesne wspomaganie rozwoju dziecka niepełnosprawnego : diagnoza i metody. Cz. 2 / Nela Grzegorzczak-Dłuciak, Ewa Kuliga-Musioł. - (Kursy on-line) // Psychologia w Szkole. - 2009, nr 4, s. 68-75
5. Kurs II : wczesne wspomaganie rozwoju dziecka niepełnosprawnego. [Cz. 3] / Nela Grzegorzczak-Dłuciak, Ewa Kuliga. - (Kursy on-line) // Psychologia w Szkole. - 2010, nr 1, s. 55-59
Zarysowanie schematu pracy terapeutycznej.
6. Model diagnozy i terapii logopedycznej dzieci z rozległymi uszkodzeniami neurologicznymi / Elżbieta M. Minczakiewicz. - Bibliogr. // Rewalidacja. - 2006, nr 2, s. 29-43

Terapia logopedyczna, której celem jest wypracowanie dla każdego z dzieci obarczonych skutkami rozległych uszkodzeń neurologicznych, odpowiednich programów i sposobów komunikowania się z otoczeniem.

7. Muzykoterapia dzieci i młodzieży z głęboką, złożoną niepełnosprawnością / Małgorzata Modelska. - Bibliogr. // Rewalidacja. - 2009, nr 2, s. 29-34
8. Nowoczesne metody stymulowania rozwoju i terapii dzieci / Izabela Krasiejko // Niepełnosprawność i Rehabilitacja. - 2007, [nr] 2, s. [19]-33
Omówienie programów terapeutycznych z zakresu takich metod jak: Metoda Integracji Sensorycznej, Metoda Tomatisa, Program rozwoju ruchowego i integracji odruchów metodą S. Masgutowej, Program Original Play.
9. Odkrywać siebie i innych : integracja na lekcjach plastyki / Anna Niziołek // Wychowawca. - 2008, nr 10, s. 12-13
Dydaktyczny i wychowawczy wymiar zajęć plastycznych z udziałem dzieci niepełnosprawnych (różne rodzaje niepełnosprawności).
10. Pedagogiczno-terapeutyczne postępowanie w pracy z dzieckiem z mózgowym porażeniem dziecięcym / Beata Szluz // Kwartalnik Edukacyjny. - 2005, [nr] 3, s. 47-55
Znaczenie metody studium indywidualnego przypadku w terapii dzieci niepełnosprawnych intelektualnie i ruchowo.
11. Poznawanie dotykiem : funkcjonalna sprawność dotykowa / Millie Smith, Roger Toy // Rewalidacja. - 2005, nr 2, s. 3-13
W jaki sposób pracować z dzieckiem z niepełnosprawnością wzrokową i ruchową, z niepełnosprawnością złożoną.
12. Praca z dzieckiem z porażeniem mózgowym / Aldona Kotkowska-Szulżyk // Edukacja i Dialog. - 2005, nr 7, s. 35-40
Dziecko z neurologicznym uszkodzeniem mózgu.
13. Szkoła dla dziecka z niepełnosprawnością : praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi / Anna Piekarska // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 27, s. 4-7
Uczniowie z różnymi problemami w szkole. Obowiązki instytucji wobec ucznia z niepełnosprawnością. Zadania pedagoga szkolnego we współpracy z rodziną ucznia, nauczycielami i wyspecjalizowanymi instytucjami.
14. Teatr dzieci niepełnosprawnych drogą do rozwoju, sukcesu i radości / Elżbieta Wroniszewska // Rewalidacja. - 2004, nr 1, s. 120-126
Teatr jako forma terapii w pracy z dziećmi niepełnosprawnymi.
15. Teatryk kukielkowy w świetle usprawniania bio-psycho-społecznego dzieci specjalnej troski / Dorota Mazur. - (Rola i miejsce terapii zajęciowej w systemie rehabilitacji). - Bibliogr. // Wspólne Tematy. - 2004, nr 3, s. 22-26
Zadania terapii zajęciowej. Terapia zajęciowa w usprawnianiu dzieci. Wartość terapeutyczna teatryku kukielkowego w usprawnianiu dzieci.
16. Terapia plastyką / Anna Lech // Nowe w Szkole. - 2004, [nr] 4, s. 11-13

Zajęcia plastyczne jako forma pracy pozalekcyjnej sprzyjająca wszechstronnemu rozwojowi osobowości dzieci niepełnosprawnych.

17. Wczesna interwencja - szansą dla dzieci niepełnosprawnych / Anna Krupa // Niepełnosprawność i Rehabilitacja. - 2008, [nr] 1, s. [45]-51
Działania profilaktyczne, diagnostyczne, medyczne, rehabilitacyjne i terapeutyczne. Adresaci wczesnej interwencji, korzyści objęcia dziecka i jego rodziców wczesną interwencją.
18. Wspomaganie rozwoju psychoruchowego dzieci w wieku 0-6 lat - wybrane metody terapeutyczne / Anna Urban, Leszek Szewczyk. - Bibliogr. // Rewalidacja. - 2006, nr 1, s. [3]-18
Metody pracy z dziećmi wykazującymi poważne zaburzenia rozwoju (Metoda Kinezylogii Edukacyjnej Paula Dennisona, Metoda Integracji Sensorycznej A.J. Ayers, Metoda Felicji Affolter, Metoda Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne).
19. WWR... czy to w ogóle jest możliwe? / Nela Grzegorzczak-Dłuciak, Ewa Kuliga // Psychologia w Szkole. - 2010, nr 2, s. 125-134
Wczesne wspomaganie rozwoju (WWR) dziecka niepełnosprawnego - efektywność, korzyści. Kompleksowość w terapii.
20. WWR - twór słaby czy optymalny? / Nela Grzegorzczak-Dłuciak // Psychologia w Szkole. - 2010, nr 2, s. 141-150
Wczesne wspomaganie rozwoju (WWR) dziecka niepełnosprawnego - podstawy prawne, definicja niepełnosprawności. Czas pracy w WWR, zadania zespołu WWR, gdzie WWR powinno być prowadzone, kto może pracować w WWR.
21. Wykorzystanie terapii zajęciowej w wyrównywaniu deficytów psychomotorycznych u dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym / Ewa Mazanek. - (Rola i miejsce terapii zajęciowej w systemie rehabilitacji). - Bibliogr. // Wspólne Tematy. - 2004, nr 1, s. 10-21
Schorzenia i zaburzenia współwystępujące w zespole mózgowego porażenia dziecięcego. Zasady pracy rewalidacyjnej oraz przykładowe formy zajęć dla dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym.
22. Zabawa pedagogiczna metodą wspierania i stymulacji multisensorycznej dzieci niepełnosprawnych // Na Temat. - 2007, [z.] 3, s. 32-35
Zestaw ćwiczeń opracowanych przez Klarę Marię von Oy i Aleksandra Segi skierowane do pracy z dzieckiem niepełnosprawnym.
23. Znaczenie procesów integracji sensorycznej w kształtowaniu i rozwoju mowy u dzieci z uszkodzeniami ośrodkowego układu nerwowego. Cz. 1-2 / Bożenna Odowska-Szlachcic. - Bibliogr. // Rewalidacja. - 2007, nr 2, s. 14-36
Część pierwsza teoretyczna - charakterystyka wad i zaburzeń mowy u dzieci z chorobami układu nerwowego, zaburzenia procesów integracji sensorycznej u dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, założenia i podstawy metody integracji sensorycznej. Część druga - propozycje ćwiczeń stymulujących rozwój mowy u dzieci z upośledzeniem śródkowego układu nerwowego.

Uczniowie niepełnosprawni umysłowo

24. "Baśniowe spotkania" : w pracy rewalidacyjnej z dziećmi o obniżonych możliwościach intelektualnych / Ewa Lejowska, Jan Fedczak // Wszystko dla Szkoły. - 2008, nr 2, s. 9-12
Przykładowy scenariusz zajęć : (na temat baśni Księżniczka na ziarnku grochu).
25. I ja mogę taki być : program zajęć biblioterapeutycznych wzmacniający poczucie własnej wartości / Natalia Flaum // Biblioterapeuta. - 2005, nr 5, s. 22-23
Dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim w wieku 12-14 lat, o niskiej samoocenie.
26. Dzieci z zespołem Downa / Izabela Gelleta-Mac. - Bibliogr. // Wychowanie w Przedszkolu. - 2008, nr 5, s. 30-31
Edukacja i rozwój dzieci w wieku przedszkolnym. Formy stymulacji: muzykoterapia, terapia ruchem, hipoterapia, dogoterapia, psychorysunek, technika "unikania niepowodzeń", edukacja komputerowa. Propozycje tematyczne. Przedszkole.
27. Korekcja operacji psychicznych uczniów niepełnosprawnych intelektualnie / Grażyna Tkaczyk // Niepełnosprawność i Rehabilitacja. - 2008, [nr] 1, s. [36]-44
Autorski program kształtowania i korelacji pojęć społeczno-przyrodniczych dzieci niepełnosprawnych intelektualnie.
28. Kształcenie ruchowe - uczniów z niepełnosprawnością intelektualną / Ewa Puszczałowska - Lizis // Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne. - 2012, nr 1, s. 26-30
Scenariusz pt. : "Poznajemy poprzez ruch wybrane części ciała". Propozycja lekcji dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, sprzężonym z dysfunkcjami narządu ruchu, realizujących obowiązki szkolny na I etapie edukacyjnym.
29. O czym należy pamiętać konstruując program wspomaganie rozwoju dziecka / Maria Piszczek. - Bibliogr. // Rewalidacja. - 2009, nr 2, s. 6-18
Program wspomaganie rozwoju niepełnosprawnego intelektualnie dziecka.
30. Plan pracy w zakresie rewalidacji indywidualnej z uczennicą upośledzoną umysłowo w stopniu lekkim realizującą kształcenie specjalne w szkole podstawowej ogólnodostępnej / Małgorzata Łoskot // Głos Pedagogiczny. - 2010, nr 21, s. 38-39
Zadania ogólne. Zadania rewalidacyjne.
31. Postępowanie logopedyczne w pracy nad rozwojem mowy dziecka upośledzonego umysłowo / Jadwiga Kaczkowska // Kwartalnik Edukacyjny. - 2003, [nr] 3/4, s. 122-131
Ramowy program terapeutyczny zajęć logopedycznych.
32. Problematyka zaburzeń mowy u dzieci z lekkim upośledzeniem umysłowym w aspekcie diagnozy i terapii logopedycznej / Anna Skoczylas. - Bibliogr. // Rewalidacja. - 2005, nr 2, s. 18-32
Etiologia zaburzeń mowy u osób upośledzonych umysłowo. Schemat badania logopedycznego.

33. Rola psychologa w tworzeniu programu profilaktyki zachowań społecznych dzieci i młodzieży upośledzonej umysłowo / Ilona Sowińska-Gługiewicz. - Summ. // Edukacja Humanistyczna (Szczecin). - 2006, nr 2, s. [156]-160
Psychologiczne działania wspomagające, skierowane do dziecka upośledzonego i jego rodziny - przewyciężanie trudności rozwojowych w relacjach ze środowiskiem społecznym i grupami odniesienia.
34. Samouszkodzenia i autoagresja dziecka niepełnosprawnego umysłowo : modyfikowanie dysfunkcyjnych zachowań : rady dla pedagogów i rodziców. Cz. 1 / Bożena Tomaszewska, George Winter // Wspólne Tematy. - 2010, nr 9, s. 3-13
Korygowanie dysfunkcyjnych zachowań dziecka niepełnosprawnego umysłowo.
35. Samouszkodzenia i autoagresja dziecka upośledzonego umysłowo : modyfikowanie dysfunkcyjnych zachowań : rady dla pedagogów i rodziców. Cz. 2 / Bożena Tomaszewska, George Winter // Wspólne Tematy. - 2010, nr 10, s. 21-30
Korygowanie dysfunkcyjnych zachowań dziecka niepełnosprawnego umysłowo.
36. Szansa dla dzieci z zespołem Downa, czyli ustno-twarzowa terapia regulacyjna według Castillo-Moralesa / Markus Lohe. - Bibliogr. // Wspólne Tematy. - 2007, nr 10, s. 32-38
Charakterystyka metody (adresaci i cele terapii, techniki terapeutyczne, pomoce mechaniczne, doświadczenia i oceny).
37. Wieloprofilowa terapia uczniów z zespołem Downa / Joanna Chwaszczewska. - Bibliogr. // Rewalidacja. - 2006, nr 2, s. 43-52
Propozycje usprawniania ruchowego, kształtowania właściwych postaw społeczno-emocjonalnych, rozwijania aktywności poznawczej, zabawy oraz porozumiewania się z otoczeniem.
38. Wykorzystanie metody G. Domana w nauce czytania dzieci z umiarkowaną i znaczną niepełnosprawnością intelektualną / Joanna Chwaszczewska // Rewalidacja. - 2005, nr 2, s. [94]-103
39. Zabawy i ćwiczenia wyciszające negatywne emocje u dziecka niepełnosprawnego intelektualnie / Anna Chajdys, Halina Smolińska. - Bibliogr. // Rewalidacja. - 2008, nr 2, s. 84-90
Ćwiczenia metodą Weroniki Sherborne, zabawy i ćwiczenia plastyczno-manipulacyjne, zabawy integrujące grupę, ćwiczenia relaksacyjne, ćwiczenia służące relaksacji mięśni warzy.
40. Zabawy z wykorzystaniem żywiołów w pracy z dzieckiem niepełnosprawnym intelektualnie / Joanna Mikulska // Rewalidacja. - 2007, nr 1, s. 68-78
Cztery scenariusze sytuacji edukacyjno-terapeutycznych, podczas których jednym z celów jest stymulacja polisensoryczna z wykorzystaniem ziemi, ognia i powietrza.
41. Zastosowanie komunikacji alternatywnej w edukacji niemówiących uczniów z niepełnosprawnością intelektualną / Ewa Herzyk. - Bibliogr. // Rewalidacja. - 2007, nr 1, s. 81-85
Praca z dziećmi niemówiącymi za pomocą piktogramów. Przykładowy konspekt zajęć.

Uczniowie niewidomi lub słabowidzący

42. Doskonalenie percepcji wzrokowej i spostrzegania wzrokowego u dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych/ Joanna Przybyszewska. - Bibliogr. // Rewalidacja. - 2011, nr 1, s. 111-119
Propozycje ćwiczeń doskonalących percepcję wzrokową i spostrzeganie wzrokowe u dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
43. Metoda Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne w pracy z dzieckiem niewidomym i słabo widzącym / Katarzyna Królikowska. - Bibliogr. // Szkoła Specjalna. - 2006, nr 5, s. 380-388
Przykładowe zestawy ćwiczeń dla dzieci 3-6 letnich.
44. Realizacja obowiązku szkolnego przez dzieci niewidome i słabowidzące ze sprzężoną niepełnosprawnością / Paulina Zawadzka. - Bibliogr. // Szkoła Specjalna. - 2011, [nr] 1, s. 42-50
Cele i treści nauczania dzieci niewidomych i słabowidzących z niepełnosprawnością.
45. Terapia zajęciowa specjalna w usprawnianiu dziecka niewidomego / Karina Piechocka. - Bibliogr. // Wspólne Tematy. - 2008, nr 7/8, s. 66-72
Podział i cele terapii zajęciowej. Stymulacja percepcji dotykowej. Oddziaływanie na zmysł słuchu i węchu.
46. Uwarunkowania integracji społecznej uczniów niewidomych w grupie rówieśniczej / Zdzisław Kazanowski. - Summ. - Bibliogr. // Szkoła Specjalna. - 2010, [nr] 1, s. 20-33
Integracja dzieci i młodzieży niewidomej z grupą rówieśniczą w szkole - konieczność zmian negatywnych postaw wobec niewidomych. Propozycja programu wychowawczego sprzyjającego integracji społecznej dzieci niewidomych.

Uczniowie niesłyszący lub słabosłyszący

47. Jak funkcjonuje dziecko z uszkodzonym narządem słuchu w szkole? / Anna Czyż, Magdalena Rzepa // Niepełnosprawność i Rehabilitacja. - 2011, [nr] 3, s. [15]-27
Próba przybliżenia sytuacji dziecka z uszkodzonym narządem słuchu w środowisku szkolnym, ze szczególnym uwzględnieniem percepcji dźwięków mowy. Hałas a zjawisko niedosłuchu. Hałas a proces rozumienia mowy. Sytuacja dziecka z uszkodzonym słuchem w szkole masowej. Techniczne możliwości wspierania przekazu werbalnego w środowisku szkolnym.
48. Metoda Szybkiego Wzbogacania Kompetencji Językowo-Kulturowej i Pojęciowej dzieci niesłyszących / Marcin Białas. - Summ. - Bibliogr. // Szkoła Specjalna. - 2007, nr 3, s. 199-205
Etapy lekcji z wykorzystaniem metody.
49. Program zajęć rewalidacyjnych dla ucznia z obustronnym niedosłuchem / Małgorzata Łoskot // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 27, s. 40-42
50. Rozmowa rękami. Cz. 1 / Edyta Kolasińska-Bazan // Bliżej Przedszkola. - 2009, nr 12, s. 6-8

Wspomaganie rozwoju dzieci niesłyszących. Prezentacja działalności przedszkola przy Instytucie Głuchoniemych w Warszawie.

51. Zastosowanie elementów metody Marii Montessori w kształceniu przedszkolnym dzieci z wadą słuchu / Magdalena Kania, Joanna Szymańska // Szkoła Specjalna. - 2007, nr 4, s. 269-278

Uczniowie z autyzmem i zespołem Aspergera

52. Charakterystyka dziecka z zaburzeniami zachowania o charakterze autystycznym oraz wstępna propozycja kierunków oddziaływań podejmowanych w celu poprawy jego funkcjonowania / Joanna Wrońska // Rewalidacja. - 2008, nr 2, s. 57-61
53. Dziecko autystyczne : metody i formy pracy w szkole / Katarzyna Patyk. - Bibliogr. // Nowa Szkoła. - 2009, nr 5, s. 45-53
Proces nauczania i terapii dzieci autystycznych w szkole ogólnodostępnej.
54. Dziecko 5-letnie ze zdiagnozowanym zespołem Aspergera : (opis przypadku) / Beata Grzelczak // Rewalidacja. - 2008, nr 2, s. 22-32
Indywidualny program wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. Program terapii psychologicznej, pedagogicznej i program terapeutyczny kształtowania i rozwoju mowy.
55. Indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny / Małgorzata Łoskot // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 31, s. 41-43
Uczeń z zespołem Aspergera w szkole.
56. Jak pomóc dziecku z zespołem Aspergera? / Marta Korendo // Bliżej Przedszkola. - 2010, nr 5, s. 76- 77
Zaburzenia systemu językowego u dzieci z zespołem Aspergera. Omówienie terapii językowej opierającej się o Symultaniczno-Sekwencyjną Metodę Nauki Czytania.
57. Jak rozpoznać zespół Aspergera? / Anna Biernacka // Doradca Nauczyciela Przedszkola. - 2012, nr 10, s. 54-58
Zasadniczym objawem są nieprawidłowości w kontaktach społecznych oraz sztywne wzorce zachowań. Dzieci przedszkolne. Opis przypadku. Funkcjonowanie z Aspergerem Stereotypowe wzorce zachowań. Sztywne i wąskie zainteresowania. Mocne strony. Współpraca przedszkola z rodzicami. Jak rozmawiać z rodzicami. Diagnoza i terapia dziecka. Praca z dzieckiem.
58. Jak uczyć dzieci z autyzmem rozumieć myśli, uczucia i intencje innych ludzi? : implikacje terapeutyczne dla teorii umysłu / Barbara Winczura. - Bibliogr. // Rewalidacja. - 2010, nr 1, s. 29-47
Teoria umysłu w autyzmie. Trening myślenia o myśleniu i rozumienia emocji, który daje szansę na rozwój teorii umysłu u dzieci z autyzmem.
59. Metody behawioralne w nauczaniu mowy / Marta Sierocka-Rogała. - Summ. - Bibliogr. // Poradnik Językowy. - 2009, z. 8, s. [58]-67

Opis analizy zachowania (Applied Behavior Analysis - ABA) i programu terapeutycznego "Zachowania werbalne", wykorzystywanych w terapii dzieci autystycznych w zaburzeniach komunikacji i zaburzeniach rozwoju mowy, do wprowadzania użycia mowy do spontanicznych umiejętności.

60. Praca terapeutyczna z chłopcem autystycznym / Joanna Krzos // Rewalidacja. - 2009, nr 2, s. 77-84
Praca z chłopcem w wieku 14 lat. Program terapeutyczny.
61. Program adaptacyjny realizowany z uczniem autystycznym w pierwszej klasie szkoły podstawowej / Dorota Cerek // Rewalidacja. - 2008, nr 2, s. 52-56
Program terapeutyczny magic circle jako forma podnoszenia umiejętności społecznych uczniów z niepełnosprawnością i zagrożonych niepowodzeniem szkolnym / Ewa Domagała- Prezentacja programu i możliwości jego wykorzystania również w klasach integracyjnych i wśród uczniów z trudnościami w nauce.
62. PROM - system pomyślnej adaptacji : system wspierania dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i jego nauczyciela / Anna Florek // Rewalidacja. - 2008, nr 2, s. 95-100
System pomocy w adaptacji dzieci (autystycznych, z ADHD, z zespołem Aspergera) w przejściu w następny etap edukacyjny.
63. Szkoła wobec potrzeb dziecka z zespołem Aspergera : z perspektywy doświadczeń nauczyciela-terapeuty / Edyta Kosior. - Bibliogr. // Szkoła Specjalna. - 2009, nr 3, s. 204-217
Rola szkoły, nauczycieli i wychowawców w pracy z dzieckiem z zespołem Aspergera (autyzm z wysokim funkcjonowaniem intelektualnym).
64. Uczeń z zespołem Aspergera / Katarzyna Leśniewska // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 31, s. 16-17, 19-21
Zespół Aspergera w zapisach prawa oświatowego. Przykładowe cele dla dziecka z zespołem Aspergera. Przykładowe pytania, które warto zadać rodzicom dziecka z zespołem Aspergera. Przykłady dostosowania zapisów podstawy programowej do potrzeb dziecka. Wielospecjalistyczna ocena funkcjonowania dziecka z zespołem Aspergera. Jak zaplanować pracę z dzieckiem.
65. Wielokierunkowe podejście do diagnozy i wspomagania osób z autyzmem (optymalizacja) / Jacek J. Błeszyński. - Summ. - Bibliogr. // Szkoła Specjalna. - 2009, nr 1, s. 18-24
Problemy diagnozy, terapii i wspomagania rozwoju dzieci autystycznych.
66. Wprowadzić dziecko z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w świat relacji, porozumiewania się i myśli - model DIR/Floortime Stanleya I. Greenspana i Sereny Wieder / Robert Wiktorowicz. - Streszcz. Summ. - Bibliogr. // Nowiny Psychologiczne. - 2008, nr 4, s. [9]-25
Główne założenia modelu DIR/Floortime, będącego całościowym podejściem terapeutycznym, wspomagającym rozwojowe zasoby dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, potrzebne do tworzenia relacji z innymi ludźmi, komunikowania się i myślenia.

67. Zaburzenia psychiczne u dzieci w wieku przedszkolnym : autyzm : zespół Aspergera / Izabela Gellesta-Mac. - Bibliogr. // Wychowanie w Przedszkolu. - 2009, nr 5, s. 16-20
Autyzm oraz jego objawy. Podstawowe objawy zespołu Aspergera. Przedszkolak z zespołem Aspergera, jak można mu pomóc. Ćwiczenia terapeutyczne dla dzieci z autyzmem i złożonymi zaburzeniami kontaktu.
68. Zastosowanie techniki z zakresu integracji sensorycznej w pracy z dzieckiem autystycznym / Marta Wiśniewska. - Bibliogr. // Rewalidacja. - 2008, nr 2, s. 17-22
Analiza przypadku. Indywidualny program terapeutyczny.

Uczniowie z niepełnosprawnościami sprzężonymi

69. Program terapii indywidualnej usprawniającej komunikację dziecka ze sprzężoną niepełnosprawnością / Danuta Gorajewska. - Bibliogr. // Szkoła Specjalna. - 2006, nr 2, s.139-150
70. Realizacja obowiązku szkolnego przez dzieci niewidome i słabowidzące ze sprzężoną niepełnosprawnością / Paulina Zawadzka. - Bibliogr. // Szkoła Specjalna. - 2011, [nr] 1, s. 42-50
Cele i treści nauczania dzieci niewidomych i słabowidzących z niepełnosprawnością.
71. Zmysły drogą do poznawania świata i swoich możliwości / Anita Małecka. - Bibliogr. // Rewalidacja. - 2010, nr 1, s. 77-98
Program stymulacji i edukacji uczniów z niepełnosprawnością sprzężoną: upośledzonych umysłowo w stopniu umiarkowanym, znacznym oraz głębokim z dysfunkcją wzrokową i ruchową.

Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową

72. Ćwiczenia z zakresu twórczej wizualizacji / Beata Bielska // Wychowanie na Co Dzień. - 2008, nr 12, dod. s. VII-VIII
Scenariusz zajęć relaksacyjnych oparty na Treningu Twórczej Wizualizacji Jennifer Day przeznaczony dla dzieci z niepełnosprawnością psychoruchową.
73. Łączenie muzykoterapii z elementami logopedii w terapii dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym / Małgorzata Modelska. - Bibliogr. // Rewalidacja. - 2009, nr 2, s. 34-38
74. Mózgowe porażenie dziecięce / Izabela Gellesta-Mac. - Bibliogr. // Wychowanie w Przedszkolu. - 2009, nr 3, s. 13-18
Przybliżenie objawów oraz przyczyn mózgowego porażenia dziecięcego (mpd). Podział postaci mpd wg Ingrama. Metody terapeutyczne stosowane u dzieci w wieku przedszkolnym. Scenariusz ćwiczeń prowadzonych w oparciu o metody neurorozwojowe dla dzieci z mózgowym porażeniem, złożonymi zaburzeniami rozwojowymi i organicznymi.

Książki

 <p>Aleksandra Tomkiewicz-Bętkowska Alicja Krztoń</p> <p>ABC pedagoga specjalnego</p> <p>Poradnik dla nauczycieli ze specjalnym przygotowaniem pedagogicznym pracujących z dziećmi niepełnosprawnymi, dla studentów kierunków pedagogicznych oraz dla osób zainteresowanych kształceniem integracyjnym</p> <p>Impuls</p>	<p>1. ABC pedagoga specjalnego : poradnik dla nauczycieli ze specjalnym przygotowaniem pedagogicznym pracujących z dziećmi niepełnosprawnymi, dla studentów kierunków pedagogicznych oraz dla osób zainteresowanych kształceniem integracyjnym / Aleksandra Tomkiewicz-Bętkowska, Alicja Krztoń. - Wyd. 2. - Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2008.- 168 s. ; 25 cm.- Bibliogr. s. 167-168.</p> <p><i>Książka ma na celu przybliżenie idei integracji oraz miejsca dziecka niepełnosprawnego w świecie. Autorki skupiają uwagę przede wszystkim na pracy pedagoga specjalnego, która wymaga olbrzymiego zaangażowania i poświęcenia. Obok przedstawienia charakterystyki upośledzenia umysłowego z najczęściej spotykanymi przyczynami trudności w uczeniu się książka porusza tematykę edukacji dzieci upośledzonych umysłowo w szkole masowej (nie zapominając o założeniach prawnych). Czytelnik zapoznaje się z ideą klas integracyjnych, założeniami i warunkami dobrej integracji. m.in. kwestią doboru dzieci do klas integracyjnych, ocenianiem uczniów niepełnosprawnych czy też rolą pracy w grupach, a także poznaje cele i zadania rewalidacji indywidualnej wraz z ramowym programem rewalidacji oraz wskazówki do pracy z dzieckiem upośledzonym umysłowo na tego typu zajęciach. Przejrzystość programu i podział na etapy rozwoju określonych umiejętności stanowi cenne źródło pomocy dydaktycznej dla pedagogów i innych osób zainteresowanych prowadzeniem terapii indywidualnej z dzieckiem niepełnosprawnym. Praca zawiera przykładowe opracowania: dokumentów, standardów wymagań, rozkładów materiału dla uczniów, konspektów oraz przykładowych ocen opisowych, które w mniejszym, bądź większym stopniu towarzyszą pedagogom specjalnym w ich pracy. Książka stanowi skarbnicę informacji dla pedagogów prowadzących bądź zaczynających prowadzić zajęcia w klasach integracyjnych.</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>2. Dogoterapeutyczny program polisensorycznej stymulacji porozumiewania się : poradnik dla logopedów, dogoterapeutów i nauczycieli wykorzystujących terapię kontaktową w pracy z dziećmi z dysfunkcjami rozwojowymi / Marzena Machoś-Nikodem. - Warszawa : Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, 2007.- 56 s., [16] s. tabl. kolor. ; 24 cm.- Bibliogr. s. 45-47.</p>

Wyjaśniono pojęcia związane z dogoterapią, omówiono założenia i poszczególne rodzaje ćwiczeń z dziećmi (w wieku przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym) z różnymi rodzajami zaburzeń w porozumiewaniu się, ćwiczeń, podczas których wykorzystywano obecność psa. Pies ułatwia: nawiązanie kontaktu dotykowego dziecka z terapeutą, poznawanie przez dziecko budowy ciała, uczenie się znaków komunikacji wspomagananej i alternatywnej, usprawnianie narządów artykulacyjnych, uczenie się czytania. Punktem wyjścia dla proponowanych ćwiczeń był program A. Popławskiej "Pies - przyjaciel i terapeuta".

Źródło adnotacji: katalog DBP
Spis treści:
Dostępność w DBP (Wrocław).

3. Jestem : rozważania o asertywności osób z niepełnosprawnością intelektualną / [red. Grażyna Kowalczyk ; aut. Małgorzata Kwiatkowska et al.]. - Warszawa : Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, 2006.- 90, [2] s. ; 24 cm.

Rozważania o charakterze profilaktycznym, dotyczące kształtowania asertywnych zachowań osób z upośledzeniem umysłowym, wskazujące na ich niezbywalne prawo do autonomii. Materiał adresowany jest do nauczycieli i terapeutów szkół oraz placówek specjalnych, a także szkół ogólnodostępnych i integracyjnych, w których mogą uczyć się dzieci z niepełnosprawnością intelektualną.

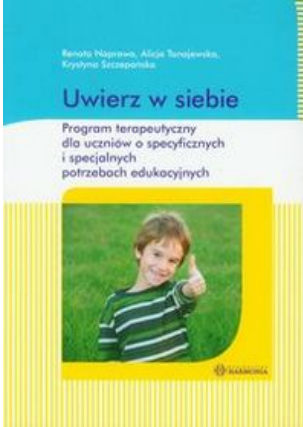

Źródło adnotacji: katalog DBP
Spis treści:
Dostępność w DBP (Wrocław).

4. Nieznane? Poznane : zaburzenia rozwojowe u dzieci z rzadkimi zespołami genetycznymi i wadami wrodzonymi / pod red. Marzeny Buchnat i Katarzyny Pawelczak. - Poznań : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 2011. - 332 s., [2] s. tabl. kolor. : il. ; 24 cm. - Bibliogr. przy pracach.

Syntetyczne opracowanie zbiorowe o walorach wieloaspektowej monografii, poruszającej temat zaburzeń rozwojowych dzieci z rzadkimi zespołami genetycznymi i złożonymi wadami rozwojowymi. Autorzy przedstawiają analizę oraz ocenę możliwości i szans wczesnego wykrywania zaburzeń rozwojowych, skutecznego leczenia oraz wspomagania rozwoju i edukacji dzieci w różnym

	<p>wieku poważnie zagrożonych niepełnosprawnością lub niepełnosprawnych. Cenną wartością poznawczą i praktyczną jest poradnikowy charakter tomu – stanowi on kompendium wiedzy dla nauczycieli oraz osób, które nie będąc pedagogami specjalnymi, mogą skutecznie pomóc stworzeniu odpowiedniego i indywidualnego programu rozwoju dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.</p> <p>Źródło adnotacji: http://www.press.amu.edu.pl/psychologia-i-pedagogika/item/1537-nieznane?-poznane-zaburzenia-rozwojowe-u-dzieci-z-rzadkimi-zespo%C5%82ami-genetycznymi-i-wadami-wrodzonymi.html</p> <p>Spis treści, wstęp Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>5. Osoba z niepełnosprawnością : opieka, terapia, wsparcie / pod red. Ditty Baczały, Jacka J. Bleszyńskiego, Marzenny Zaorskiej. - Toruń : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2009. - 425 s. ; 23 cm. - Bibliogr. przy rozdz.</p> <p><i>Publikacja skierowana jest do specjalistów związanych z pracą na rzecz osób niepełnosprawnych, rodziców i rodzin mających kogoś niepełnosprawnego wśród swoich najbliższych oraz studentów pedagogiki - szczególnie pedagogiki specjalnej, psychologii i innych kierunków studiów, gdzie prowadzony jest dyskurs nad poruszaną w zebranych tu artykułach tematyką.</i></p> <p>Źródło adnotacji: http://alejka.pl/osoba-z-niepelnosprawnoscia-opieka-terapia-wsparcie.html</p> <p>Spis treści, wstęp Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>6. Tworzyć czy odtwarzać? : rozważania o skutecznym planowaniu pracy z dziećmi oraz młodzieżą niepełnosprawnymi intelektualnie i z autyzmem / [red. merytor. Grażyna Kowalczyk]. - Warszawa : Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, 2009.- 121 s. ; 24 cm.</p> <p><i>Autorzy przedstawiają zagadnienia dotyczące Warsztatów Terapii Zajęciowej, doboru i układu treści nauczania w indywidualnych programach edukacyjnych, rozwoju kompetencji społecznych wśród uczniów z głębszą niepełnosprawnością intelektualną, funkcjonowania dzieci z autyzmem, modelu wsparcia dziecka z niepełnosprawnością i jego rodziny, wspomagania osób z głębszą niepełnosprawnością intelektualną do pełnienia ról</i></p>

	<p><i>społecznych oraz hospitacją zespołowych zajęć rewalidacyjno-wychowawczych. Książka zawiera propozycję programu przygotowującego do przyjęcia sakramentów uczestników zajęć rewalidacyjno-wychowawczych (ramowy program katechezy, przykładowe konspekty zajęć).</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>7. Uwierz w siebie : program terapeutyczny dla uczniów o specyficznych i specjalnych potrzebach edukacyjnych / Renata Naprawa, Alicja Tanajewska, Krystyna Szczepańska. - Gdańsk : Wydawnictwo Harmonia, 2010. -168 s. ; 24 cm. Bibliogr. s. 159-165.</p> <p><i>Omówiono terapię pedagogiczną. Przedstawiono: symptomy wskazujące na występowanie dysleksji rozwojowej u ucznia (kl. 1-3, 4-6) i podano wskazówki dla nauczyciela, zaburzenia rozwoju mowy i rodzaje ćwiczeń logopedycznych, program zajęć korekcyjno-kompensacyjnych dla ucznia klas 1-3, program terapeutyczny dla dzieci i młodzieży o specyficznych i specjalnych potrzebach edukacyjnych. W aneksie: wskazówki do sporządzania diagnozy pedagogicznej, kategorie w ocenie opisowej ucznia, scenariusz zajęć logopedycznych z dzieckiem 6-letnim nt. "Na łące", scenariusz zajęć z 7-letnim dzieckiem jękającym się, scenariusz zajęć z dzieckiem z emisji głosu.</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Wstęp, spis treści Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>8. Wczesna diagnoza i wspomaganie rozwoju dziecka z dyfunkcjami / pod red. Wojciecha Brejnaka i Kazimierza J. Zabłockiego. - Warszawa : Stowarzyszenie Dobra Wola OPP, 2009. -208 s. : il.; 21 cm.</p> <p><i>Prace w tej publikacji zostały zgrupowane w trzech blokach tematycznych. Pierwszy - wybrane zagadnienia merytoryczne - zawiera opracowania koncepcyjno-teoretyczne dotyczące profilaktyki, form pomocy we wspomaganiu rozwoju, rządowe i lokalne programy wspomaganie rozwoju, czy koncepcje specjalistów proponujących współczesne systemowe wsparcie rozwoju dziecka z zaburzeniami rozwojowymi. Są tu opracowania</i></p>

	<p><i>poświęcone diagnostyce specjalistycznej, m.in. informacja o nowej polskiej metodzie diagnostycznej małego dziecka - Dziecięcej Skali Rozwoju - z jej normami i interpretacją, a także - bardzo ciekawe opracowanie - na temat diagnostyki zaburzeń neurologicznych u noworodków i małych dzieci. Znajdują się tu też artykuły dotyczące diagnostyki i wspomaganiem rozwoju dziecka z określonymi dysfunkcjami oraz artykuły związanych z funkcjonowaniem jego rodziny. Zamieszczone są tu też prace studentów Instytutu Psychologii UKSW, prezentujące wyniki badań własnych, jak i opracowania obejmujące kwestie dziecka krzywdzonego, przeżyć emocjonalnych rodziców i rodzeństwa wobec dziecka z zaburzeniami rozwojowymi.</i></p> <p><i>Drugi blok tematyczny zawiera trzy opracowania poświęcone autorefleksjom o niepełnosprawności w kontekście niepełnosprawności własnej lub własnego dziecka. Praca kończy się trzema recenzjami książek.</i></p> <p>Źródło adnotacji: http://medbook.com.pl/ksiazka/pokaz/id/8937/tytul/wczesna-diagnoza-i-wspomaganie-rozwoju-dziecka-z-dysfunkcjami-brejnak-zablocki- zablocki- Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
--	--

Materialy z Internetu

1. Dziecko z autyzmem i zespołem Aspergera w szkole i przedszkolu: informacje dla pedagogów i opiekunów / Gabriela Jagielska. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 8 lutego 2013]. Dostępny w WWW: www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=262:dziecko-z-autyzmem-i-zespoem-aspergera-w-szkole-i-przedszkolu&id=73:pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-krok-po-kroku&Itemid=1084&start=20
Opisano sposoby rozpoznawania i terapię autyzmu dziecięcego oraz funkcjonowanie dziecka z autyzmem w wieku przedszkolnym i szkolnym. Charakterystyka zespołu Aspergera, podano wskazówki ogólne i szczegółowe dla nauczyciela w pracy z dzieckiem. Omówiono także formy współpracy z rodzicami dziecka.
2. Organizowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej na przykładzie doświadczeń Gimnazjum nr 50 w Zespole Szkół nr 11 we Wrocławiu. W: Wrocław.pl. [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW: http://www.wroclaw.pl/files/edukacja/WED_W5a17z08_Organizowanie_pomocy_p-p.pdf
Definicja ucznia niepełnosprawnego, rodzaj niepełnosprawności, dostosowanie wymagań do stopnia niepełnosprawności oraz organizacja pomocy takim uczniom.
3. Podstawy terapii i edukacji dzieci z autyzmem / Dominika Słomińska. W: Życie Szkoły. [online]. 2003, [nr] 6, s. 328-332. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW:

<http://www.edupress.pl/download/gfx/edupress/pl/defaultopisy/162/1/1/462.pdf>

Jak przystąpić do terapii dziecka autystycznego. Stosowanie metody opcji. Program TEACCH i metody holdingu.

4. Pomoc psychologiczna- upośledzenie stopień lekki. W: Pedagog Szkolny.[online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW
http://www.pedagog szkolny.pl/viewpage.php?page_id=10
5. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w nowych regulacjach prawnych : przygotowanie IPET i PDW dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych / Prowancka-Szelest Beata. W: Ośrodek dla Dzieci z Wadami Słuchu i Mowy im. Kornela Makuszyńskiego [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW
<http://www.odwsm.pl/docs/nauczyciel/IPET.pps>
Zadania zespołu ds. ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, identyfikacja trudności w nauce i stopnia trudności, wielospecjalistyczna ocena poziomu funkcjonowania ucznia z orzeczeniem o niepełnosprawności.
6. Stymulująca funkcja zabawy w przezwyciężaniu trudności i zaburzeń w zachowaniu u dzieci z deficytami rozwoju / Elżbieta Maria Minczakiewicz. W: Lider. [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW:
http://www.lider.szs.pl/biblioteka/download.php?plik_id=1260&f=artykul_1260.doc
Arkusze zachowania dziecka, kształtowania mowy dziecka, Karta badania motoryki artykulacyjnej.
7. Uczeń niepełnosprawny - nowe regulacje prawne / Materka Ewa. W: PomagamyDzieciom.info – portal dla rodziców. [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW:
<http://www.pomagamydzieciom.info/25405,1.dhtml>
Informacje kto udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w jakiej formie i poprzez jakie zajęcia oraz co zawiera Indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny.
8. Uwagi do rozporządzenia o pomocy psychologiczno-pedagogicznej / Kubicki Paweł. W: Wszystko jasne. [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW
http://www.wszystkojasne.waw.pl/wp-content/uploads/2013/01/WJ3_Rz_12-uwagi-do-rozporzadzenia-o-pomocy-psych-ped..pdf
Uwagi do rozporządzenia spisane przez rzecznika uczniów niepełnosprawnych.
9. Zasady organizowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom o specjalnych potrzebach edukacyjnych w świetle nowych regulacji prawnych / Liber Ewelina. W: Zespół Szkół[online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW:
<http://nawojowa.edu.pl/attachments/Prezentacja%20pomoc%20psychologiczno%20-%20pedagogiczna.ppt#256,1>
Omówione szczegółowo są rodzaje niepełnosprawności i formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

2.2. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca z niedostosowania społecznego i zagrożenia niedostosowaniem

Artykuły z czasopism

1. Diagnoza i prognoza / Marzena Pasek. - Bibliogr. // *Remedium*. - 2004, nr 11, s. 20-21
Praca z młodzieżą uzależnioną z zaburzeniami osobowości w zamkniętych ośrodkach rehabilitacyjnych.
2. Diagnoza resocjalizacyjna nieletniego w ramach wykonania środka poprawczego : próba ujednoczenia działań diagnostyczno-resocjalizacyjnych / Wiesław Nynca. - Bibliogr. // *Opieka, Wychowanie, Terapia*. - 2010, [nr] 3/4, s. [16]-19
Próba wypracowania narzędzia, które pozwoliłoby z jednej strony ujednoczyć i usystematyzować ciąg podejmowanych względem nieletniego działań na poziomie pracy w placówkach resocjalizacyjnych. Charakterystyka diagnozy z uwzględnieniem diagnozy psychologiczno-pedagogicznej. Funkcje i etapy diagnozy resocjalizacyjnej. Narzędzia diagnostyczno-korekcyjne.
3. Elementy systemu dydaktycznego w pracy z wychowankiem nieprzystosowanym społecznie / Dariusz Czekan. - Summ. // *Edukacja Humanistyczna (Szczecin)*. - 2008, nr 2, s. [155]-163
Omówienie diagnozowania nieletnich, określenia taksonomii celów edukacyjnych w pracy dydaktycznej, opis przebiegu procesu nauczania wychowanków na podstawie Młodzieżowego Ośrodka Adaptacji Społecznej w Koszalinie, w szkołach i warsztatach szkolnych, istniejących w tej placówce. Opis struktur wspierających proces resocjalizacji w działaniach psychologicznych, pedagogicznych i terapeutycznych, realizowanych w placówce.
4. Fenomenologiczna metoda pracy z młodzieżą nieprzystosowaną społecznie / Anna Fidelus. - Bibliogr. // *Nowa Szkoła*. - 2008, nr 3, s. 22-27
Nowa alternatywa w wychowaniu resocjalizującym.
5. Formy pracy z trudną młodzieżą w placówkach opiekuńczo-wychowawczych / Patryk Zawadzki // *Opieka, Wychowanie, Terapia*. - 2007, [nr] 3/4, s. [26]-29
Praca profesjonalistów w placówkach opiekuńczo-wychowawczych : zadania, umiejętności i cechy osobowościowe. Oddziaływania opiekuńczo-wychowawcze : prezentacja wybranych form.
6. „FreD goes net” - wczesna interwencja wobec młodych osób używających narkotyków / Krystian Labuda, Jacek Szczepkowski. - Bibliogr. // *Wychowanie na Co Dzień*. - 2010, nr 10/11, s. 35-38
Prezentowanie programu profilaktycznego "FreD goes net" skierowanego do młodych ludzi, którzy nie spełniają kryterium uzależnienia. Propozycja działań pośrednich dla sądów, policji i szkół.

7. IPR w placówce resocjalizacyjnej / Iwona Latańska // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2005, nr 2, s. 16-18
Indywidualny program resocjalizacyjny w młodzieżowym ośrodku wychowawczym oraz młodzieżowym ośrodku socjoterapii - na czym polega, jak go przygotować.
8. Jak stworzyć program profilaktyki uzależnień / Michał Ziarko. - Bibliogr. // Forum Oświatowe. - 2003, [nr] 1, s. [87]-98
Dzieci i młodzież.
9. Kiedy energii za dużo : o twórczej resocjalizacji / Bartłomiej Chrzanowski. - Bibliogr. // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2011, nr 6, s. 43-48
Propozycja oddziaływań resocjalizacyjnych na młodzież poprzez boks.
10. Kto może zostać szkolnym socjoterapeutą / Małgorzata Łoskot. - Bibliogr. // Głos Pedagogiczny. - 2012, nr 39, s. 18-21
Zajęcia socjoterapeutyczne są jedną z głównych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniom. Czym zajmuje się socjoterapeuta. Dla jakich uczniów są zajęcia socjoterapeutyczne.
11. Metoda indywidualnych planów pracy z dzieckiem i rodzina : zalety i ograniczenia / Janusz Kur [i in.] // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2005, nr 2, s. 14-16
Metoda pracy z dzieckiem umieszczonym w domu dziecka, która jest pomocą dla wychowawców chcących podnieść u dzieci poczucie własnej godności.
12. Metoda resocjalizacji przez sport a Ja podmiotowe : wprowadzenie do psychopedagogiki ryzyka (przygody) / Grzegorz Zalewski. - Bibliogr. // Opieka, Wychowanie, Terapia. - 2010, [nr] 1/2, s. [31]-36
Inicjatywy angażujące nieprzystosowaną społecznie młodzież w działania resocjalizacyjne z elementami szeroko rozumianej kultury (także fizycznej).
13. Model pracy z uczniem zagrożonym niedostosowaniem społecznym i niedostosowanym społecznie w szkole / Dorota Macander // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 28, s. 4-9
Definicja. Różnice między zagrożeniem niedostosowania a niedostosowaniem społecznym. Specjalne potrzeby edukacyjne - model pracy z uczniem. Potrzeby edukacyjne uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym lub niedostosowanych społecznie.
14. Możliwości wykorzystania dramy w pracy z młodzieżą / Michał Pozdał. - (Kultura i resocjalizacja : metodyka pracy kulturotechnicznej z młodzieżą nieprzystosowaną społecznie / red. Marek Konopczyński). - Bibliogr. // Pedagogika Społeczna. - 2006, nr 2, s. [181]-186
Drama jako jedna z form pracy z grupą, wykorzystywana w profilaktyce szkolnej w pracy z młodzieżą nieprzystosowaną społecznie. Przykład scenariusza zajęć z młodzieżą.
15. Możliwości wykorzystania muzykoterapii w profilaktyce i resocjalizacji / Paweł Ochwanowski, Małgorzata Sęk. - (Kultura i resocjalizacja : metodyka pracy kulturotechnicznej z młodzieżą nieprzystosowaną społecznie / red. Marek Konopczyński). - Bibliogr. // Pedagogika Społeczna. - 2006, nr 2, s. [196]-205
W artykule zamieszczono kilka propozycji przykładowych zajęć z młodzieżą.

16. Muzykoterapia w resocjalizacji / Aneta Skuza. - Bibliogr. // Opieka, Wychowanie, Terapia. - 2010, [nr] 1/2, s. [37]-42
Funkcje, cele i rodzaje muzykoterapii. Dobór utworów muzycznych w terapii. Model Mobilnej Rekreacji Muzycznej - forma muzykoterapii wychowawczej (MMRM).
17. "Na przekór przeciwnościom losu" - jak wzmacniać reziliencję dzieci z rodzin z problemem alkoholowym / Wioletta Junik. - (Dzieciństwo - witraż bolesny / red. Ewa Jarosz). - Summ. - Bibliogr. // Chowanna. - T. 1 (2010), s. [163]-174
Opis działań wzmacniania reziliencji u dzieci z rodzin alkoholowych.
18. Nauczyciele wychowania fizycznego wobec niedostosowania społecznego dzieci / Małgorzata Ostrowska. - Bibliogr. // Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne. - 2005, [nr] 8/9, s. 36-39
Rozpoznawanie niedostosowanej społecznie młodzieży na lekcjach wychowania fizycznego. Techniki wychowawcze eliminujące zaburzenia.
19. O motywowaniu zdemoralizowanej młodzieży do abstynencji od narkotyków / Renata Małgorzata Ilnicka, Aneta Skuza // Praca Socjalna. - 2009, [nr] 2, s. [80]-93
20. O potrzebie profesjonalnej profilaktyki w szkole / Grażyna Miłkowska // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2006, nr 2, s. 22-30
Przeciwdziałanie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży. Profilaktyka szkolna.
21. O Tygrysku, który nie panował nad swoją siłą. Cz. 1 / Joanna Karasowska, Aleksandra Karasowska // Remedium. - 2012, nr 9, s. 24-25
Bajka terapeutyczna jako metoda pracy z dziećmi agresywnymi.
22. Odkrywanie własnej tożsamości przez rozwijanie autorefleksji nieletnich uczestników warsztatów fotograficznych / Hubert Kupiec. - Bibliogr. // Rocznik Pedagogiczny. - T. 33 (2010), s. [191]-201
Miejsce i istota fotografii w kulturze współczesnej. Rola aktywności twórczej w resocjalizacji nieletnich. Znaczenie poszukiwania własnej tożsamości w sytuacji ryzyka. Wykorzystanie fotografowania jako pretekstu do realizacji celów wychowawczych wśród młodzieży niedostosowanej społecznie i poszukiwania własnej tożsamości.
23. Podstawowe założenia edukacji inkluzyjnej / Tamara Zacharuk. - Bibliogr. // Opieka, Wychowanie, Terapia. - 2011, [nr] 3/4, s. [5]-10
Koncepcja edukacji inkluzyjnej. Resocjalizacja w środowisku szkolnym poprzez indywidualne oddziaływania nastawione na tworzenie właściwych warunków funkcjonowania młodzieży z zaburzonym zachowaniem.
24. Podstawy twórczej resocjalizacji / Marek Konopczyński. - (Kultura i resocjalizacja : metodyka pracy kulturotechnicznej z młodzieżą nieprzystosowaną społecznie / red. Marek Konopczyński). - Bibliogr. // Pedagogika Społeczna. - 2006, nr 2, s. [9]-38
Struktura i dynamika procesu twórczego w resocjalizacji. Dwubiegunowość procesu wychowania resocjalizacyjnego. Twórcze postępowanie resocjalizacyjne. Zalecenia metodyczne, strategie metodyczne i procedury metodyczne twórczej resocjalizacji.

25. Pomaganie dzieciom odrzucanym przez rówieśników z powodu zachowań eksternalizacyjnych / Maria Deptuła. - Bibliogr. // Edukacja. - 2009, nr 4, s. 66-75
Definicja zachowań eksternalizacyjnych. Przyczyny i niektóre następstwa zachowań eksternalizacyjnych. Pomaganie dzieciom w klasie szkolnej, tworzenie warunków do osiągnięcia sukcesu szkolnego i rozwijania kompetencji społecznych.
26. Poziom i rozmiary niedostosowania społecznego dzieci w młodszym wieku szkolnym / Justyna Strykowska. - Summ. - Bibliogr. // Szkoła Specjalna. - 2005, nr 3, s. 182-192
Opis rozmiaru niedostosowania społecznego w odniesieniu do dzieci w młodszym wieku szkolnym. Analiza symptomów w zależności od głębokości niedostosowania (niepowodzenia w nauce, nieposłuszeństwo, zachowanie bierne, agresja, kłamanie).
27. Program zajęć socjoterapeutycznych dla uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym na etapie kształcenia podstawowego / Małgorzata Łoskot // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 28, s. 45-47
Uczniowie klas IV-VI.
28. Programy profilaktyczne : agresja, uzależnienia, fala : programy do realizacji w klasach / Joanna Buczkowska // Głos Pedagogiczny. - 2009, nr 12, s. 24-25
Szkoła podstawowa - klasy I-III i IV-VI, gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalne.
29. Projekt "Jak realizować swoje marzenia" dla młodzieży gimnazjalnej / Agnieszka Rzepecka // Pracownik Socjalny. - 2007, nr 10, s. 9-11
Program, który jest skierowany do dzieci i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym, a także do ich rodziców..
30. Propozycja działań profilaktyczno-terapeutycznych wobec dzieci zagrożonych niedostosowaniem społecznym / Justyna Strykowska. - Summ. - Bibliogr. // Szkoła Specjalna. - 2005, nr 5, s. 346-361
31. Propozycja programu socjoterapeutycznego / Krzysztof Nowakowski. - Bibliogr. // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2012, nr 3, s. 46-52
Charakterystyka celów socjoterapii. Przykład programu socjoterapeutycznego dla młodzieży placówki opiekuńczo-wychowawczej.
32. Próba oceny instytucjonalnych oddziaływań resocjalizacyjnych wobec nieletnich / Justyna Siemionow. - Bibliogr. // Opieka, Wychowanie, Terapia. - 2009, [nr] 1/2, s. [43]-45
Zadania i cele młodzieżowych ośrodków wychowawczych. Organizacja pracy. Pojęcie efektywności w resocjalizacji. Proces resocjalizacji. Ocena skutków działań resocjalizacyjnych. Ewaluacja prowadzonych zmian. Diagnoza rezultatów.
33. Przemoc seksualna jako forma relacji rówieśniczej w subkulturze / Jacek Tyc // Opieka, Wychowanie, Terapia. - 2009, [nr] 1/2, s. [8]-14
Kultywowanie zasad subkultury przestępczej wśród wychowanków w zakładach poprawczych. Typologia socjalizacji. Wprowadzanie indywidualnego programu resocjalizacji w opozycji do zasad uczestniczenia w "drugim życiu" wychowanków zakładów poprawczych. Przemoc seksualna w placówkach izolacyjnych dla nieletnich. Inne formy przemocy rówieśniczej na tle subkulturowym.

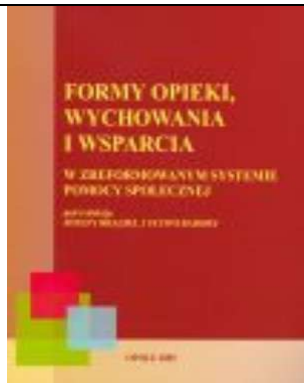
34. Rodzic partnerem : o współpracy z rodzicami ucznia niedostosowanego społecznie i zagrożonego niedostosowaniem / Iga Kazimierczyk // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 28, s. 23-25
Kontakt z rodzicami. Korespondencja z rodzicami. Konsultacje indywidualne. Szkolenia i konferencje dla rodziców. Grupa wsparcia. Zaangażowanie rodziców w projekt edukacyjny.
35. Scena Coda : scenariusz spektaklu "Tam na drugim brzegu" / Mariola Daszkiewicz-Konopczyńska. - (Kultura i resocjalizacja : metodyka pracy kulturotechnicznej z młodzieżą nieprzystosowaną społecznie / red. Marek Konopczyński) // Pedagogika Społeczna. - 2006, nr 2, s. [155]-162
Scenariusz spektaklu do wykorzystania w pracy resocjalizacyjnej z młodzieżą.
36. Socjoterapia jako forma pomocy pedagogicznej / Kazimierz Ostrowski. - Bibliogr. // Wychowanie na Co Dzień. - 2008, nr 10/11, s. 10-12
Zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży z problemami wychowawczymi. Cele i zadania socjoterapii. Metody i techniki oddziaływania psychokreatywnego i wychowawczego.
37. Socjoterapia w pracy z młodzieżą niedostosowaną społecznie / Anna Mierzwa // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2004, nr 1, s. 32-35
Istota socjoterapii. Program zajęć socjoterapeutycznych.
38. Sporty i sztuki walki w pracy resocjalizacyjnej / Marcin Kostyra. - (Oblicza resocjalizacji / red. Marek Konopczyński). - Summ. Streszcz. - Bibliogr. // Pedagogika Społeczna. - 2009, nr 2, s. [157]-171
Trening sztuk walki jako metoda pracy z młodzieżą nieprzystosowaną społecznie, przebywającą w placówkach resocjalizacyjnych.
39. Twórcze oddziaływania wobec młodzieży zagrożonej nieprzystosowaniem społecznym w szkole ponadgimnazjalnej / Anna Grabowska-Dąbek. - Bibliogr. // Wychowanie na Co Dzień. - 2011, nr 12, s. 16-19
Pojęcie niedostosowania społecznego. Formy oddziaływań wobec młodzieży nieprzystosowanej społecznie na przykładzie własnej pracy autorki artykułu.
40. Uczeń trudny - skuteczne metody interwencji / Hanna Warecka. - Bibliogr. // Wychowanie na Co Dzień. - 2011, nr 10/11, dod. s. I-IV
Definicja pojęcia - uczeń trudny. Przykłady interwencji dla poszczególnych zachowań uczniów.
41. W poszukiwaniu nowych metod pomocy / Aleksandra Karasowska // Remedium. - 2008, nr 9, s. 28-30
Zajęcia socjoterapeutyczne w pracy z dziećmi z zaburzeniami zachowania.
42. Warsztat umiejętności wychowawczych dla rodziców uczniów z zaburzeniami w zachowaniu, zagrożonych niedostosowaniem społecznym / Małgorzata Łoskot // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 28, s. 36-38
Temat: Radzenie sobie w trudnych, konfliktowych sytuacjach z dzieckiem.

43. Wychowawcza funkcja dramy stosowanej / Jadwiga Królikowska. - (Zagrożona młodość : innowacyjne formy interwencji społecznej / red. Elżbieta Bielecka). - Summ. Streszcz. - Bibliogr. // *Pedagogika Społeczna*. - 2010, nr 2, s. [83]-93
Stosowanie dramy w profilaktyce i resocjalizacji młodzieży.
44. Wykluczenie społeczne dzieci i młodzieży - prorodzinne formy przeciwdziałania / Mikołaj Winiarski. - Summ. Streszcz. - Bibliogr. // *Pedagogika Społeczna*. - 2008, nr 2, s. [21]-34
Wymiary i determinanty zjawiska wykluczenia społecznego. Kierunki, zakresy i formy działalności na rzecz rodziny mające na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży.
45. Zaburzenia zachowania dzieci i młodzieży : aspekty diagnostyczno-praktyczne / . - Bibliogr. // *Wychowanie na Co Dzień*. - 2005, nr 3, s. 15-20
Przedstawiono kryteria diagnostyczne rozpoznawania zaburzeń zachowania dzieci i młodzieży do 18 roku życia oraz antyspołeczne zaburzenia osobowości, opracowane przez Amerykańskie Towarzystwo Psychiatryczne. Kryteria te mogą pomóc nauczycielom w zrozumieniu zjawiska niedostosowania społecznego oraz we wstępnym rozpoznaniu i selekcji uczniów wykazujących trudności w kierowaniu swoim postępowaniem.
46. Zadania wychowawcze wobec trudnych uczniów w szkole / Anna Piekarska // *Głos Pedagogiczny*. - 2011, nr 28, s. 20-22
Uczeń zagrożony niedostosowaniem i niedostosowany społecznie.
47. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu uczniów przez wzmacnianie ich rezilencji / Wioletta Junik. - (Edukacja a marginalizacja i wykluczenie społeczne / red. Anna Nowak). - Summ. - Bibliogr. // *Chowanna*. - T. 1 (2012), s. [207]-222
Wzmacnianie dobrego przystosowania, udanej adaptacji na płaszczyźnie osobistej uczniów jako sposób zapobiegania wykluczeniu społecznemu.
48. Zapobieganie zaburzeniom zachowania wśród uczniów jako element profilaktyki uzależnień / Katarzyna Borzucka-Sitkiewicz, Monika Noszczyk. - Bibliogr. // *Wychowanie na Co Dzień*. - 2006, nr 1/2, s. 23-27
Wprowadzenie do szkół wielostronnych programów interwencyjnych zorientowanych na zmianę zachowania. Trening Zastępowania Agresji (ART), opracowany przez A.P. Goldsteina, opierający się na założeniu, że każde agresywne zachowanie uwarunkowane jest czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi.

Książki

	<p>1. Biblioterapia formą terapii pedagogicznej / Irena Borecka. - Wyd. 2 uzup. - Wałbrzych : Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Angelusa Silesiusa, 2008. - 157 s. : il. ; 24 cm. - Bibliogr. s. 152-153.</p> <p><i>Spis treści: Cz. I. Terapia pedagogiczna. Rozważania teoretyczne. 1. Terapia pedagogiczna. Cele i zadania; 2. Zasady terapii pedagogicznej; 3. Biblioterapia. Cele i zadania; 4. Organizacja procesu biblioterapeutycznego; 5. Modele postępowania biblioterapeutycznego; Cz. II. Zastosowanie biblioterapii w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych. 1. Metodyka biblioterapii; 2. Zajęcia korekcyjno-wyrównawcze z zastosowaniem biblioterapii; 3. Biblioterapia w profilaktyce uzależnień dzieci i młodzieży; Aneksy (tu m.in. scenariusze zajęć).</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>2. Dziecko zagrożone wykluczeniem : elementy diagnozy, działania profilaktyczne i pomocowe / red. Krzysztof Biel i Justyna Kusztal. Kraków : Wydawnictwo WAM : Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna "Ignatianum", 2011.- 397 s. ; 24 cm. - Bibliogr. przy rozdz. Indeks.</p> <p><i>Autorzy książki, psychologowie, pedagodzy, socjologowie i prawnicy w sposób interdyscyplinarny opisują problematykę dziecka zagrożonego w kontekście rodzinnym, rówieśniczym, szkolnym i środowiskowym. Podkreślają znaczenie jak najwcześniejszego zdiagnozowania problemów dzieci zagrożonych i podjęcia działań prewencyjno-profilaktycznych, obejmujących zarówno dziecko, jak i jego bezpośrednie otoczenie. Zawarte w publikacji rozważania z wykorzystaniem teoretycznych założeń oraz w odniesieniu do polskich i zagranicznych badań sytuują dziecko niedostosowane społecznie lub wykazujące zaburzenia w zachowaniu, w centrum oddziaływań pomocowych, profilaktycznych i resocjalizacyjnych.</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści, wstęp Dostępność w DBP (Wrocław)</p>
	<p>1. Formy opieki, wychowania i wsparcia w zreformowanym systemie pomocy społecznej / pod red. Józefy Bągiel i Sylwii</p>

Batory [!]; Uniwersytet Opolski. - Opole : Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, 2005.- 595 s. : il. ; 24 cm.- Bibliogr. przy rozdz.

Omówiono funkcjonujące w Polsce instytucje opieki i pomocy z podziałem na: formy opieki i pomocy rodzinie (tu: instytucje uzupełniające funkcje rodziny - np. przedszkole, szkoła; instytucje wsparcia - np. poradnie psychologiczno-pedagogiczne; instytucje interwencji kryzysowej - np. system wsparcia osób bezdomnych), formy opieki nad dziećmi i młodzieżą (tu: placówki wsparcia dziennego - świetlica socjoterapeutyczna, warsztaty terapii zajęciowej; rodzinne formy opieki - rodzina adopcyjna i zastępcza; placówki opiekuńczo-wychowawcze różnych typów; formy opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym i chorym - szkoła przyszpitalna), formy opieki nad ludźmi starymi i niepełnosprawnymi (formy kreatywne - uniwersytet trzeciego wieku, biblioteka terapeutyczna, formy wsparcia i opieki - ośrodki wsparcia dziennego, dom pomocy społecznej, hospicjum).

Źródło adnotacji: katalog DBP

Spis treści:

Dostępność w DBP (Wrocław).

3. Gimnazjalny projekt profilaktyczno-wychowawczy / Bożena Gwizdek, Elżbieta Sołtys. - Wyd. 2. - Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, [2003].- 150 s. : rys., wykr. ; 24 cm.- Bibliogr. s. 147-150, literatura pomocnicza przy rozdz.

Analiza skali kontaktów młodzieży z substancjami psychotropowymi podstawą szkolnego programu profilaktycznego. Omówienie elementów struktury gimnazjalnego projektu profilaktyczno-wychowawczego. Zadania dyrektora, pedagoga, wychowawcy, rodziców, administracji szkolnej, młodzieżowych liderów we wdrażaniu projektu. Przykłady ćwiczeń i scenariuszy zajęć do pracy profilaktyczno-wychowawczej.

Źródło adnotacji: katalog DBP

Spis treści, Rozdział III

Dostępność w DBP (Wrocław)

2. Instytucje wsparcia dziecka i rodziny : zagadnienia podstawowe / Beata Krajewska. - Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2009. - 132 s. ; 24 cm. - Bibliogr. s. [123]-132.

BEATA KRAJEWSKA

Instytucje wsparcia
dziecka i rodziny

Zagadnienia podstawowe

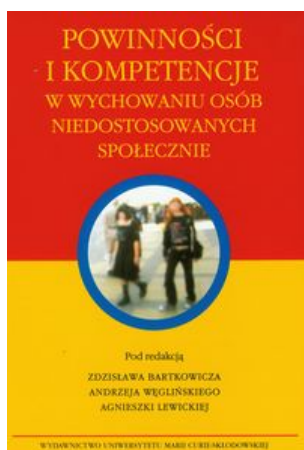

Autorka charakteryzuje instytucje wspierające dzieci i rodzinę. Przybliża wiedzę na temat zadań tych instytucji na podstawie obecnie obowiązujących przepisów prawa. Dokonuje podziału na: instytucje oświatowo-wychowawcze (np. żłobki, przedszkola, szkoły, świetlice, internaty, poradnie), placówki kształcenia specjalnego (np. specjalne ośrodki wychowawcze, ośrodki socjoterapii, warsztaty terapii zajęciowej), resocjalizujące (np. kuratorzy, schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze), opiekuńczo-wychowawcze (w tym także rodziny adopcyjne i zastępcze), pomocy społecznej, wielofunkcyjne (sądy rodzinne, Rzecznik Praw Dziecka) oraz pozarządowe (np. Caritas, Polski Czerwony Krzyż, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Komitet Ochrony Praw Dziecka).

Źródło adnotacji: katalog DBP

Spis treści:

Dostępność w DBP (Wrocław).

4. Powinności i kompetencje w wychowaniu osób niedostosowanych społecznie / pod red. Zdzisława Bartkowiec, Andrzeja Węglińskiego, Agnieszki Lewickiej. Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2010.- 357 s. ; 24 cm.- Bibliogr. przy rozdz.

W publikacji m.in.: kompetencje pedagoga resocjalizacyjnego, stres i wypalenie zawodowe, osobowość, świadomość aksjologiczna tej grupy zawodowej, cyberprzemoc jako wyzwanie dla resocjalizacji w pracy pedagoga resocjalizacyjnego, kuratora sądowego, personelu penitencjarnego, pedagoga ulicy. Rola i obowiązki pedagogów resocjalizacyjnych, a w szczególności: zapobieganie wykluczeniu społecznemu młodzieży niedostosowanej poprzez usamodzielnianie, świadomość międzynarodowych standardów postępowania z więźniami, resocjalizacja kobiet w zakładach karnych, mediacje rodzinne, wychowywanie w rodzinnych domach terapeutycznych, socjoterapia nieletnich sprawców czynów zabronionych, wolontariat w resocjalizacji nieletnich. Oczekiwania więźniów wobec wychowawców, poczucie odpowiedzialności u nieletnich, poziom agresji i empatii u uczniów szkół gimnazjalnych, założenia projektu ustawy "Prawo nieletnich".

Źródło adnotacji: katalog DBP

Spis treści, wstęp

Dostępność w DBP (Wrocław).

5. Terapia i resocjalizacja dzieci i młodzieży z problemami szkolnymi : monografia zbiorowa / red. nauk. Waldemar Budziński. Gdańsk : Wydawnictwo Gdańskiej Wyższej Szkoły Humanistycznej, 2010.- 173, [3] s. : il. ; 24 cm.

Artykuły z zakresu resocjalizacji dot. m.in.: aksjologicznych aspektów socjalizacji młodego pokolenia; terapii w resocjalizacji młodzieży przestępczej w Polsce; polskiego systemu penitencjarnego dla skazanych z zaburzeniami psychicznymi lub upośledzeniem umysłowym, dla uzależnionych od alkoholu lub innych środków odurzających, dla niepełnosprawnych fizycznie; znaczenia szkoły w kształtowaniu odporności psychicznej osób niedostosowanych społecznie. Prace z zakresu terapii omawiają np. zagadnienia: psychoterapii indywidualnej w anoreksji, zaburzeń emocjonalnych u dzieci z dysleksją, podejścia poznawczo-behawioralnego w pracy z dziećmi i rodzicami, kompetencji emocjonalnych, związku postawy wysoko- i niskopunitywnej z czynnikami osobowości wg pięcioczynnikowego modelu osobowości P. Costy i R. McCrae'a (badano studentów resocjalizacji i politologii szkół wyższych w Gdańsku w 2008 r.), warsztatów terapii zajęciowej jako formy pomocy chorym psychicznie i upośledzonym umysłowo oraz ich rodzinom (na podstawie badań 517 Warsztatów z l. 2002-2005).

Źródło adnotacji: katalog DBP
Spis treści, wstęp
Dostępność w DBP (Wrocław).

Materialy z Internetu

1. Zarządzanie ograniczeniami - jak pomóc dziecku z trudnościami w funkcjonowaniu społecznym? / Edyta Sinacka-Kubik. W: Dysleksja. [online]. 2011, nr 2, s. 22-28. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW:
http://www.ptd.edu.pl/content/download/853/3303/version/1/file/sinacka_kubik_long.pdf
Obszary kompetencji społecznych różniących młodzież zagrożoną nieprzystosowaniem społecznym od młodzieży niezagrozonej. Program zarządzania ograniczeniami kluczem do nabywania kompetencji społecznych. Efektywność programu zarządzania ograniczeniami.
2. Profilaktyczno-resocjalizacyjny wymiar dramy w młodzieżowych środowiskach niedostosowania społecznego / Agnieszka Łaba. W: Edukacja i Dialog. [online]. 2008, nr 11, s. 52-61 [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW:
http://www.eid.edu.pl/archiwum/2008,1/listopad,241/nasze_sprawy,249/profilaktyczno_-_resocjalizacyjny_wymiar_dramy_w_srodowiskach_niedostosowania_spoecznego,2101.html
Zastosowanie metody dramy w terapii psychologicznej i pedagogicznej młodzieży trudnej.

3. Specjalne potrzeby rozwojowe i edukacyjne wynikające z niedostosowania społecznego / Tulczyńska Anna. W: Nowa Era. [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW: http://img.nowaera.pl/dokumenty/pracuje_z_klasa/Niedostosowanie_spoeczne_studium_p_rzypadku.pdf
Omówienie przypadku dziecka z niedostosowaniem społecznym i formy pracy z nim.
4. W kierunku profilaktyki integralnej / Marek Dziewiecki. W: Wychowawca. [online]. 2011, nr 11, s. 5-11 [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW: http://wychowawca.pl/miesiecznik_nowy/2011/11-2011/01.html
ISSN 1230-3720
Ewolucja programów profilaktycznych w kierunku oddziaływań wychowawczych o charakterze holistycznym. Nowe trendy w profilaktyce - profilaktyka problemowa, programy specjalistyczne, środowiskowe i inne. Uwarunkowania środowiskowe i rodzinne zachowań problemowych dzieci i młodzieży. Integralny model profilaktyki oraz integralna profilaktyka uzależnień w praktyce szkolnej.

2.3. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca ze szczególnych uzdolnień

Artykuły z czasopism

1. Arkusz obserwacyjny zdolnego przedszkolaka / Justyna Świąćicka // Doradca Nauczyciela Przedszkola. - 2011, nr 1, s. 27-28
Zdolności naukowe. Zdolności techniczne. Zdolności artystyczne. Zdolności muzyczne. Zdolności aktorskie. Zdolności językowe. Zdolności matematyczne. Zdolności społeczne. Rozwój fizyczny.
2. Charakterystyka trudności dziecka zdolnego. Cz. 2 / Monika Cegłowska // Remedium. - 2011, nr 7/8, s. 18-20
Trudności jakie mogą towarzyszyć dzieciom zdolnym oraz propozycje działań w celu ich uniknięcia.
3. Dzieci uzdolnione matematycznie. Cz. 1 / Edyta Gruszczyk-Kolczyńska // Psychologia w Szkole. - 2011, nr 1, s. 106-116
Rozwijanie zdolności matematycznych u dzieci.
4. Dzieci zdolne i możliwości ich rozwoju / Jadwiga Raczkowska // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2011, nr 6, s. 11-20
Funkcjonowanie uczniów zdolnych w szkole.
5. Dziecko zdolne / Jolanta Tomczak. - Bibliogr. // Bliżej Przedszkola. - 2010, nr 7/8, s. 46-47
Pojęcie zdolności oraz ucznia zdolnego. Praca z uczniem zdolnym. Zadania nauczyciela, formy pracy z uczniem zdolnym.

6. Gdy uczeń zdolny słabo się uczy / Beata Dyrda // Psychologia w Szkole. - 2010, nr 2, s. 68-74
Zjawisko Syndromu Nieadekwatnych Osiągnięć Szkolnych (SNOS) - przyczyny i rozpoznawanie zjawiska, najczęstsze błędy w rodzinie i w szkole, interwencja.
7. Geniusze, matoly, kujony : jak rozpoznać potrzeby edukacyjne uczniów / Anna K. Kielczewska // Emocje. - 2011, nr 1, s. 29-34
Opis problemów, na które natrafiają w szkole uczniowie wybitnie uzdolnieni, słabi oraz tacy, którzy są bardzo pilni w nauce. Odpowiedź na pytanie, dlaczego tym uczniom jest trudno w szkolnej rzeczywistości oraz jakie działania należy podjąć, by im pomóc.
8. Głową i sercem - praca z uczniem zdolnym / Małgorzata Boraczyńska // Polski w Praktyce. - 2011, nr 5, s. 18-24
Prześledzenie dróg wiodących do sukcesu ucznia zdolnego i próba odpowiedzi na pytanie, jak pracować z uczniem zdolnym, jak go rozpoznać, jakie są bariery w jego rozwoju i sposoby ich pokonania. Opis jaka powinna być postawa nauczyciela wspierającego ucznia zdolnego, jak go motywować i budować kompetencje osobiste i społeczne.
9. Jak mądrze wspierać zainteresowania, zdolności i talenty dziecka / Magdalena Żyła // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 34, s. 31-33
10. Jak pokonać szkolne niepowodzenia / Krystyna Lewkowicz // Życie Szkoły. - 2012, nr 7, s. 28-[30]
Wskazówki przydatne nauczycielom przy identyfikacji specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów (przyczyny niepowodzeń szkolnych, rola poradni psychologiczno-pedagogicznych, problemy dzieci zdolnych).
11. Jak rozpoznać i wspomagać uzdolnienia przedszkolaków / Justyna Święcicka // Doradca Nauczyciela Przedszkola. - 2011, nr 1, s. 21-24
Praca z dzieckiem zdolnym w przedszkolu jako jedno z zadań wspierania specjalnych potrzeb edukacyjnych. Rozwój psychospołeczny dziecka zdolnego. Przykładowe konspekty zajęć z dzieckiem zdolnym.
12. Jak rozwijać zdolności, czyli o pracy z uczniem zdolnym / Małgorzata Łoskot. - (Indywidualizacja pracy z uczniem w ramach reformy pomocy psychologiczno-pedagogicznej MEN oraz programu "Radosna Szkoła" w roku 2010/2011) // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 26, dod. "Dodatek Specjalny" s. 45-46
Uczniowie wybitnie uzdolnieni.
13. Karta obserwacji uzdolnionego ucznia w gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 34, s. 36-39
14. "Klub Omnibusa" - projekt edukacyjny dla uczniów zdolnych / Anna Syrek-Kosowska. - Bibliogr. // Wychowanie na Co Dzień. - 2007, nr 4/5, s. 20-21
Autorski projekt edukacyjny opracowany przez psychologów i pedagogów z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 5 i nr 1 w Katowicach, dedykowany uczniom zdolnym szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

15. Koncepcja systemowego wspomaganie rozwoju uczniów zdolnych / Jolanta Boryszewska. - (Zarządzanie talentami) // Dyrektor Szkoły. - 2011, nr 2, dod. "Raport Dyrektora Szkoły" s. 65-70
Modele zdolności. Kim jest uczeń zdolny. Determinanty sukcesu szkolnego. Podstawowe problemy związane z pracą z uczniem zdolnym. Działania skierowane do uczniów. Działania skierowane do rodziców. Szczegółowa prezentacja koncepcji systemowego wspomaganie rozwoju uczniów zdolnych. Działania skierowane do nauczycieli.
16. Kształcenie uczniów uzdolnionych i opieka nad nimi / Paweł Broda. - Streszcz. Summ. - Bibliogr. // Nauczyciel i Szkoła. - 2011, nr 1, s. [71]-78
Problem edukacji uzdolnionych uczniów w warunkach polskich. Praca z uczniem zdolnym i zainteresowanym. Prezentacja niektórych przedsięwzięć prowadzonych przez szkoły w zakresie rozwijania zainteresowań i pasji dzieci i młodzieży.
17. Kuźnia talentów czy zaprzepaszczonych szans? / Małgorzata Sagan // Wychowawca. - 2011, nr 9, s. 18-21
Identyfikowanie zdolności i talentów, realne szanse rozwoju, wspomaganie rozwoju uzdolnień i zdolności w szkole.
18. "Martwa wiedza" czy "klucz do poematu"? czyli jak rozpoznać i wspierać zdolnego ucznia / Jadwiga Radwańska // Głos Pedagogiczny. - 2010, nr 20, s. 16-19
19. O matematycznie uzdolnionych starszych przedszkolakach : nauczycielska diagnoza rozpoznawania uzdolnień matematycznych dzieci (charakterystyka drugiego segmentu diagnozy). Cz. 3 / Edyta Gruszczyk-Kolczyńska // Bliżej Przedszkola. - 2012, nr 1, s. 10-13
O tym, co wiadomo o uzdolnionych matematycznie dzieciach po przeprowadzeniu pierwszego segmentu diagnozy i co składa się na drugi segment diagnozy nauczycielskiej. Zawarto opis eksperymentu diagnostycznego i sposób oceny funkcjonowania dzieci w jego ramach. Przedstawiono także wskazówki dotyczące interpretacji wyników z drugiego segmentu diagnozy nauczycielskiej.
20. O specjalnych potrzebach edukacyjnych ucznia zdolnego / Aneta Paszkiewicz // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2011, nr 6, s. 20-26
Praca z uczniem zdolnym w szkole.
21. Obszary i zakres wsparcia rozwoju zdolności uczniów w szkole / Teresa Giza. - (Zdolności uczniów / uczniowie zdolni - edukacyjna wartość czy niechciany problem szkoły?). - Summ. // Problemy Wczesnej Edukacji. - 2008, nr 1, s. [101]-107
22. Odpowiedzialność szkoły za kształcenie uczniów zdolnych wyzwaniem dla edukacji XXI w. / Teresa Kosiarek. - (Zarządzanie talentami w szkole). - Bibliogr. // Dyrektor Szkoły. - 2010, nr 3, dod. "Niezbędnik Dyrektora" s. 11-16
Jak zaspokajać szczególne potrzeby edukacyjne ucznia zdolnego. W jaki sposób systemowo wspierać uczniów zdolnych. Zadania szkoły w pracy z uczniem zdolnym.
23. Pokarało mnie geniuszem... / Magdalena Marzec. - Bibliogr. // Psychologia w Szkole. - 2008, nr 2, s. 67-76
Praca z uczniem zdolnym.

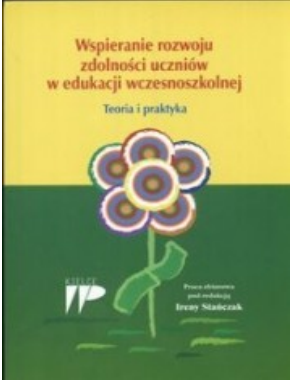
24. Pomoc pedagogiczno-psychologiczna dla dzieci zdolnych / Teresa Giza. - Bibliogr. // Nauczanie Początkowe : kształcenie zintegrowane. - R. 33 (55), nr 3 (2009/2010), s. 86-90
Stan pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Polsce w placówkach publicznych i niepublicznych.
25. Poznać siebie, zrozumieć innych : uwolnić potencjał ucznia. Cz. 4 / Joanna Duchniewicz, Przemysław Duchniewicz // Psychologia w Szkole. - 2011, nr 1, s. 67-76
Rozwijanie talentów ucznia.
26. Praca z dzieckiem zdolnym a zadania nauczyciela / Wiesława Mądrowska // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2011, [nr] 24, s. 13-15
Praca nauczyciela z uczniem zdolnym. Rola nauczyciela w procesie kształtowania uzdolnień dziecka. Wskazówki dotyczące rozwijania potencjału rozwojowego ucznia (m.in. wiedza biomedyczna dotycząca rozwoju i twórczości, odpowiednia ścieżka wychowawczo-dydaktyczna oraz osobowość nauczyciela).
27. Praca z uczniem uzdolnionym / Danuta Nasalska, Danuta Jankowska. - (Dobra praktyka). - Bibliogr. // Meritum. - 2009, nr 3, s. 78-81
28. Praca z uczniem wybitnie zdolnym w szkole / Daria Naziemiec // Niezbędnik Pedagoga, Psychologa, Wychowawcy. - 2009, [nr] 4, s. 35-39
Jak diagnozować ucznia wybitnie zdolnego. Przykładowy konspekt lekcji przeznaczony dla uczniów zdolnych, na temat pamięci.
29. Praca z uczniem zdolnym / Daniela Maj // Geografia w Szkole. - 2009, nr 2, s. 48-51
Formy i metody pracy.
30. Prawo do edukacji dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych / Mirosława Suchocka // Dyrektor Szkoły. - 2011, nr 2, s. 79-[81]
Przeprowadzone badania dotyczyły szkół podstawowych i gimnazjów. Nauczanie indywidualne uczniów przewlekle chorych. Nauczanie dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. Uczniowie szczególnie zdolni. Działanie poradni psychologiczno-pedagogicznych. Opieka przedszkolna. Wnioski wynikające z badań.
31. Przykłady ćwiczeń do wykorzystania w pracy z uczniem zdolnym / Anna Kałuba-Korczak // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 34, s. 42-44
Ćwiczenia uruchamiające i stymulujące myślenie twórcze. Ćwiczenia rozwijające myślenie twórcze.
32. Rola wychowawcy w pracy z uczniem zdolnym / Grażyna Łebecka // Dyrektor Szkoły. - 2005, nr 2, s. 51-53
Scenariusz propozycji ćwiczenia inicjującego program wspierania ucznia zdolnego w szkole.
33. Rozpoznawanie i rozwijanie zdolności u dzieci w wieku przedszkolnym / Krystyna Żuchelkowska. - Bibliogr. // Wychowanie na Co Dzień. - 2011, nr 6, s. 3-8
Zdolności - przybliżenie pojęcia. Obserwacja i jej rola w rozpoznawaniu zdolności specjalnych u dzieci w wieku przedszkolnym.

34. Specjalne potrzeby edukacyjne do kwadratu, czyli o poszukiwaniu zdolności twórczych uczniów z dysleksją / Aneta Jałowiecka // *Nauczanie Początkowe : kształcenie zintegrowane*. - R. 33 (55), nr 3 (2009/2010), s. 48-58
Refleksje i wskazówki dotyczące pracy z uczniem zdolnym z problemem dysleksji w edukacji wczesnoszkolnej.
35. Specjalne potrzeby edukacyjne wyzwaniem dla edukacji XXI wieku / Małgorzata Łoskot // *Głos Pedagogiczny*. - 2010, nr 20, s. 4-9
Kim jest uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi - nie potrafi podolać wymaganiom programu nauczania obowiązującego- ale także uczniowie szczególnie uzdolnieni i z talentem. Praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
36. Trzeba pomóc zdolnym i uzdolnionym! / Ryszarda Ewa Bernacka // *Psychologia w Szkole*. - 2009, nr 2, s. 107-115
Rozpoznawanie ucznia zdolnego i uzdolnionego. Rozwijanie zdolności uczniów - formy pracy.
37. Uczeń szczególnie uzdolniony w szkole / Małgorzata Żuber-Zielicz. - (Przeciw wykluczeniu) // *Dyrektor Szkoły*. - 2009, nr 5, dod. "Niezbędnik Dyrektora" s. 18-21
Indywidualny program lub tok nauki. Ocenianie, klasyfikowanie, promowanie uczniów. Realizacja obowiązku szkolnego/obowiązku nauki poza szkołą. Konkursy, turnieje, olimpiady. Stypendia i ich przyznawanie. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna.
38. Uczeń zdolny... niespecjalnej troski / Magdalena Marzec // *Psychologia w Szkole*. - 2008, nr 1, s. 45-54
Praca z uczniem zdolnym - rozpoznawanie specyficznych potrzeb. Cechy ucznia zdolnego, nauczanie indywidualizowane, rozwijanie zdolności metakognitywnych, uczenie poprzez twórcze działanie, samokształcenie. Zasady pracy z uczniem zdolnym.
39. Uczeń zdolny w szkole / Justyna Dobrołowicz // *Psychologia w Szkole*. - 2004, nr 3, s. 95-105
Jak pracować z uczniem zdolnym, jak wspomagać rozwój jego zdolności i zainteresowań.
40. Uczeń zdolny w szkole / Aleksandra Tokarz. - Bibliogr. // *Nowa Szkoła*. - 2004, nr 2, s. 4-13
41. Uzdolniony uczeń w szkolnej wieży Babel / Maria Groenwald. - (Zdolności uczniów / uczniowie zdolni - edukacyjna wartość czy niechciany problem szkoły?). - Summ. // *Problemy Wczesnej Edukacji*. - 2008, nr 1, s. [139]-147
Współpraca z uzdolnionym uczniem w szkole.
42. Wybitne zdolności - wyjątkowość czy codzienność? / Andrzej Sękowski. - Summ. - Bibliogr. // *Czasopismo Psychologiczne*. - 2009, nr 2, s. 267-276
Kategorie wyjątkowości i codzienności w odniesieniu do wybitnych zdolności. Tendencje w badaniach wybitnych zdolności. Charakterystyka dzieci/uczniów wybitnie zdolnych. Formy kształcenia osób z wybitnymi zdolnościami.

43. Wykorzystanie potencjału uczniów zdolnych w nauczaniu języka obcego / Anna K. Kielczewska. - Bibliogr. // Języki Obce w Szkole. - 2011, nr 1, s. 43-47
Jak rozpoznać uczniów zdolnych w klasie. Uczeń zdolny w nauce języka obcego - narzędzia diagnozujące zdolności językowe. Indywidualizacja pracy z uczniami zdolnymi na lekcji i poza zajęciami szkolnymi. Jak wykorzystać potencjał uczniów zdolnych w pracy z klasą.

Książki

	<p>1. Działalność szkoły we wspomaganie rozwoju ucznia zdolnego / Agnieszka Hłobił. - Kraków : Impuls, 2010. - 168 s. ; 24 cm. - Bibliogr. s. 165-168.</p> <p><i>Zagadnienia dotyczące kształcenia zdolnych dzieci i zdolnej młodzieży kojarzone są najsilniej z kształceniem odbywającym się w szkole. I chociaż sporo zajęć, w których te dzieci uczestniczą, organizuje się także poza szkołą, np. w młodzieżowych domach kultury czy klubach, to trudno nie uznać, że oczekiwania i nadzieje, jakie wiąże się z działalnością szkoły w zakresie rozwijania zdolności, są zrozumiałe i w pełni naturalne. Ale trzeba też przyznać, że te nadzieje i oczekiwania spełnione są jak dotąd w skromnym stopniu. To zaś skłania do poszukiwania lepszych niż obecnie stosowane sposobów kształcenia szkolnego uczniów zdolnych.</i></p> <p><i>Celem pracy jest znalezienie odpowiedzi na powyższe zagadnienia, jak i przedstawienie realiów polskiej szkoły pod względem organizacji procesu kształcenia ukierunkowanego na rozwój ucznia zdolnego. Badaniami objęte zostały gimnazja będące osobnym szczeblem kształcenia, nazywanym ponadpodstawowym, skupiające młodzież w istotnym dla niej samej etapie rozwojowym, okresie adolescencji, w którym tempo zdolności umysłowych bardzo się zmienia (wzrasta bądź maleje) i tym samym wymaga stymulacji.</i></p> <p>Źródło adnotacji: http://www.forumksiazki.pl/dzialalnosc-szkoly-we-wspomaganiu-rozwoju-ucznia-zdolnego-vt18443.html</p> <p>Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>2. Inteligencja i zdolności twórcze dzieci w początkowym okresie edukacji : rozpoznawanie i kształcenie / Danuta Czelakowska. - Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2007. - 246, [2] s. : il. ; 23 cm. - Bibliogr. s. 215-227.</p> <p><i>Publikacja prezentuje problematykę inteligencji i zdolności twórczych dzieci klas niższych szkoły podstawowej oraz sposobów</i></p>

<p>Danuta Czefakowska</p> <p>Inteligencja i zdolności twórcze dzieci w początkowym okresie edukacji</p> <p>ROZPODZIAMO I KSZTAŁCIMO</p>	<p>jej stymulacji w procesie kształcenia. Autorka przedstawia podstawowe pojęcia dotyczące inteligencji i zdolności twórczych oraz koncepcje jej rozwoju (J.P. Guilford, J. Piaget, R. Sternberg, H. Gardner) i teorie psychospołeczne (A. Maslow, E. Erikson). Omawia też metody kształcenia uczniów zdolnych (przyspieszanie nauczania, rozszerzanie programu, kształcenie zróżnicowane) oraz sposoby stymulowania rozwoju intelektualnego i twórczego. Książka zawiera testy wraz z rozwiązaniami do badania zdolności twórczego myślenia u uczniów klas trzecich szkoły podstawowej.</p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
<p>WSPIERANIE ROZWOJU UCZNIĄ NIEPRZECIĘTNEGO W SZKOLE OGÓLNODOSTĘPNEJ</p> 	<p>3. Wspieranie rozwoju ucznia nieprzeciętnego w szkole ogólnodostępnej / pod red. Elizy Chodkowskiej, Marty Uberman. - Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2011. - 203 s. : il. ; 23 cm. - Bibliogr. przy rozdz.</p> <p><i>Artykuły podzielono na cztery grupy tematyczne: Cz. I. "Wspieranie rozwoju dzieci przejawiających ponadprzeciętne uzdolnienia i zainteresowania", Cz. II. "Diagnoza i wspieranie rozwoju dzieci z problemami zdrowotnymi", Cz. III. "Diagnoza i wspieranie rozwoju uczniów z obciążeniami środowiskowymi", Cz. IV. "Warunki i środki wspierające rozwój uczniów".</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
<p>Wspieranie rozwoju zdolności uczniów w edukacji wczesnoszkolnej</p> <p>Teoria i praktyka</p> <p>Praca zbiorowa pod redakcją Ireny Stańczak</p>	<p>4. Wspieranie rozwoju zdolności uczniów w edukacji wczesnoszkolnej : teoria i praktyka : praca zbiorowa /pod red. Ireny Stańczak. - Kielce : Wydawnictwo Pedagogiczne ZNP, cop. 2008. - 71 s. : il. ; 21 cm. - Bibliogr. przy rozdz.</p> <p><i>Zaprezentowano wybrane zagadnienia z zakresu pedagogiki zdolności oraz ukazano możliwości wspierania rozwoju zdolności najmłodszych uczniów w praktyce edukacyjnej. Omówiono m.in. diagnozowanie zdolności oraz kompetencji poznawczych dziecka, stymulowanie twórczej aktywności językowej. Podano przykłady metod i ćwiczeń inspirujących aktywność twórczą uczniów (burza pytań, test zdań niedokończonych, inscenizacje, doświadczenia poszukujące). Przedstawiono sposoby stymulacji ciekawości</i></p>

	<p>poznawczej dzieci.</p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>5. Zaspokajanie potrzeb ucznia zdolnego w szkole / Małgorzata Stańczak. - Olsztyn : Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, cop. 2009. - 198 s. : il. ; 24 cm. - Bibliogr. s. 189-196.</p> <p><i>Próba uzyskania odpowiedzi na pytanie: czy i jakie działania podejmują szkoły w Polsce na rzecz uczniów zdolnych i dalszej stymulacji ich rozwoju. Prezentację wyników badań własnych, autorka poprzedziła omówieniem teoretycznych i praktycznych problemów kształcenia uczniów zdolnych oraz niektórych zagadnień dotyczących potrzeb psychicznych uczniów. Skoncentrowała się na formach pracy dydaktyczno-wychowawczej z uczniem zdolnym, zaspokajaniu potrzeb uczniów zdolnych w ramach zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych.</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>6. Zdolni w szkole, czyli O zagrożeniach i możliwościach rozwojowych uczniów zdolnych : poradnik dla nauczycieli i wychowawców : praca zbiorowa / pod red. Wiesławy Limont, Joanny Cieślukowskiej, Dominiki Jastrzębskiej. - arszawa : Ośrodek Rozwoju Edukacji, 2012. - 73 : il. ; 24 cm. - Bibliogr. przy rozdz.</p> <p><i>W poradniku znajdzie Czytelnik zarówno informacje związane z najnowszymi badaniami i koncepcjami zdolności i twórczości, jak również przykłady dobrych praktyk w kształceniu uczniów zdolnych. W rozdziale pierwszym przedstawiono psychospołeczny kontekst rozwoju uczniów zdolnych, między innymi wpływ czynników osobowościowych, rolę nauczyciela, znaczenia uregulowań prawnych. Rozdział drugi obejmuje cztery artykuły związane z doświadczeniami psychologów i nauczycieli w pracy z uczniami zdolnymi. W rozdziale trzecim poradnika jako ważny komponent rozwoju uzdolnień skoncentrowano się na ważnym elemencie w strukturze zdolności, jakim są uzdolnienia twórcze. Rozdział czwarty omawia wybrane aspekty specyficznych uzdolnień. (prof. dr hab.</i></p>

	<p><i>Wiesława Limont, fragment ze wstępu do poradnika).</i></p> <p>Źródło adnotacji: http://www.p-s-k.pl/psk/index.php?option=com_wrapper&view=wrapper&Itemid=4</p> <p>Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>7. Zdolny uczeń - pakiet edukacyjny [Dokument elektroniczny] / [oprac. zesp. pod red. Beaty Malentowicz] ; Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu. -Wyd. 2 - Dane tekstowe. - Wrocław : Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna, 2011. -1 dysk optyczny (DVD-ROM) : kolor ; 12 cm.</p> <p><i>Zawiera zestawienia bibliograficzne oraz materiały merytoryczne i dydaktyczne wybrane na podstawie zasobów DBP we Wrocławiu, zasobów sieci dolnośląskich bibliotek pedagogicznych oraz zasobów Internetu. Całość podzielona na działy: 1. Przepisy prawne 2. Wsparcie instytucjonalne zdolnego ucznia 2.1 Instytucje 2.2 Stypendia, fundacje 3. Istota zdolności 4. Zdolny uczeń a szkoła 4.1 Praca z uczniem zdolnym 4.2 Rozwijanie zainteresowań ucznia 4.3 Rola nauczyciela 5. Uczeń zdolny za granicą 6. Zdolny uczeń a rodzina 7. Terminologia 8. Wykaz książek.</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Link Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>8. Zjawiska niepowodzeń szkolnych uczniów zdolnych : rozpoznawanie i przeciwdziałanie / Beata Dyrda. - Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2007. - 98, [2] s. : il. ; 24 cm. - Bibliogr. s. [93]-98.</p> <p><i>Problematyka podjęta w książce dotyczy zagadnień edukacji uczniów zdolnych. Celem powstania publikacji jest uwrażliwienie wszystkich zainteresowanych osób (rodziców, nauczycieli, pedagogów i psychologów) na specjalne potrzeby edukacyjne uczniów zdolnych, wskazanie sposobów rozpoznawania zdolności i wrażliwości dzieci oraz zwrócenie ich uwagi na identyfikowanie i zapobieganie negatywnym zjawiskom niepowodzeń szkolnych. W pracy opisany został proces diagnozowania Syndromu Nieadekwatnych Osiągnięć Szkolnych - zjawiska, które dotyczy uczniów zdolnych mających trudności w nauce. Zjawisko to obejmuje coraz szerszą populację uczniów zdolnych, a</i></p>

	<p><i>przygotowana publikacja ma pozwolić nauczycielom i pedagogom rozpoznawać przyczyny niepowodzeń szkolnych, właściwie je diagnozować oraz podejmować odpowiednie środki zaradcze.</i></p> <p>Źródło adnotacji: http://www.edukacyjna.pl/ksiazka.php?id=14659 Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
--	---

Materialy z Internetu

1. Specjalne potrzeby rozwojowe i edukacyjne ucznia ze szczególnymi uzdolnieniami / Tulczyńska Anna. W: Nowa Era. [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW: http://img.nowaera.pl/dokumenty/pracuje_z_klasa/Szczegolne_uzdolnienia_studium_przypadku.pdf
2. Uczeń ze szczególnymi uzdolnieniami : opis przypadku. W: Nowa Era. [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW: http://img.nowaera.pl/dokumenty/pracuje_z_klasa/pzk-sp-Uczen_ze_szczegolnymi_uzdolnieniami.pdf
Opis przypadku dziecka ze szczególnymi uzdolnieniami, Karta Indywidualnych Potrzeb Ucznia i Plan Działań Wspierających.
3. Uwierzyć w potencjał ucznia / Joanna Piasta-Siechowicz, Monika Wojteczek. W: Język Polski w Szkole IV-VI. [online]. R. 12, nr 1 (2010/2011), s. 66-79. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW: http://www.wydped.com.pl/IV-VI/JP4-6_10-11_1_od%20str.%2066.pdf
Zaprezentowanie kompleksowych działań nauczycieli jednej ze szkół w Polsce, zmierzających do realizacji zadań dydaktyczno-wychowawczych przy założeniu, że każde dziecko jest inteligentne. Przedstawienie w jaki sposób diagnozowano dzieci ze względu na różne rodzaje inteligencji, opis jak rozwijać u dzieci inteligencję językową, matematyczno-logiczną, wizualno-przestrzenną, przyrodniczą, kinestetyczną, muzyczną, interpersonalną i interpersonalną.
4. Zasady organizowania i udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej : praca z uczniem szczególnie uzdolnionym. W: Gimnazjum nr 1 w Myślenicach [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW: http://www.g1myslenice.pl/docs/dokumenty/szkolny_system_wspierania_uzdolnionych.pdf
Charakterystyka ucznia zdolnego, formy pracy z uczniem zdolnym, obowiązki nauczycieli.

2.4. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca ze specyficznych trudności w uczeniu się

Artykuły z czasopism

Uczeń z ADHD

1. ADHD : zespół nadpobudliwości psychoruchowej u dzieci / Anna Godlewska // Karan. - 2012, nr 2, s. 4-6
Terminologia. Co to jest nadpobudliwość psychoruchowa. Objawy. Diagnoza ADHD. Warunki do postawienia diagnozy o ADHD. Zalety dzieci z ADHD.
2. Aktualna interdyscyplinarna opinia ekspercka w ramach programu "Dziecko i świat za pan brat" dotycząca proponowanych modeli rozwiązań odnośnie do kompleksowego podejścia do postępowania w ADHD / Mirosław Dąbkowski, Małgorzata Gambin, Barbara Steinborn. - Bibliogr. // Psychiatria i Psychologia Kliniczna. - 2010, nr 3, s. 224-234
ADHD - perspektywa psychologiczna. Diagnoza psychologiczna dziecka. Terapia dziecka z ADHD. ADHD - perspektywa psychiatryczna. Diagnoza psychiatryczna dziecka. Postępowanie w ADHD - kompleksowe leczenie zaburzenia. ADHD - perspektywa neurologiczna. ADHD - perspektywa pedagogiczna. Rola nauczycieli, pedagogów szkolnych i rodziców.
3. EEG-biofeedback (neurobiofeedback) a kompleksowe leczenie ADHD = Neurofeedback and multimodal treatment of ADHD / Artur Kołakowski. - Summ. Streszcz. - Bibliogr. // Psychiatria i Psychologia Kliniczna. - 2012, nr 1, s. 40-51
Konsekwencje rozpoznania oraz leczenie ADHD. Wyniki badań, mających stwierdzić skuteczność zastosowania EEG-biofeedback (metody, w której uczy się pacjenta wpływu na aktywność mózgu) podczas leczenia ADHD. Tekst również w języku angielskim.
4. Każde dziecko jest inne / Małgorzata Piotrowska // Bliżej Przedszkola. - 2012, nr 1, s. 96-97
Metody pracy z dzieckiem w celu złagodzenia nadpobudliwości psychoruchowej.
5. Model postępowania terapeutycznego z dziećmi nadpobudliwymi psychoruchowo / Piotr Pawlak. - Bibliogr. // Edukacja. - 2008, nr 2, s. 96-104
Sposób postępowania i modele terapii dzieci z ADHD.
6. Nadpobudliwość psychoruchowa u dzieci / Izabela Gellesta-Mac. - Bibliogr. // Wychowanie w Przedszkolu. - 2008, nr 6, s. 18-22
Objawy ADHD: nadruchliwość, impulsywność, zaburzenia uwagi. Jak pomóc tym dzieciom. Terapia. Przykłady zabaw.
7. Nadpobudliwość psychoruchowa u dzieci : problemy diagnozy / Małgorzata Kowalik-Ołubińska. - Bibliogr. // Wychowanie na Co Dzień. - 2005, nr 7/8, s. 27-30
Zespół ADHD - diagnozowanie.

8. Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów z ADHD w polskim systemie oświatowym / Anna Borkowska // Psychiatria i Psychologia Kliniczna. - 2010, nr 3, s. 218-223
Dziecko o specjalnych potrzebach edukacyjnych w szkole masowej. Miejsce ucznia z ADHD w systemie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla dziecka z ADHD na terenie szkoły. Opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej dla dziecka z ADHD. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania. Zmiany w systemie pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
9. Oswajanie ADHD / Aneta Paszkiewicz // Psychologia w Szkole. - 2012, nr 3, s. 90-97
Jak nauczać i wspierać uczniów z ADHD w szkole? Strategie nauczania. Plany działań wspierających. Współpraca z rodzicami.
10. Psychoedukacja rodziców / Iwona Turbiarz. - Bibliogr. // Remedium. - 2005, nr 6, s. 20-21
Praca psychoedukacyjna z rodzicami dzieci dotkniętych ADHD (zespół nadpobudliwości psychoruchowej).
11. Strategie postępowania w leczeniu ADHD / Magdalena Damian, Małgorzata Stępień-Kęsik. - Bibliogr. // Wychowawca. - 2011, nr 10, s. 14-18
Diagnoza i terapia w zaburzeniach ADHD. Metody przekazywania wiedzy dzieciom z ADHD - Program Aktywności Knilla, metody psychoedukacyjne, biofeedback. Planowanie zajęć, działania wielokierunkowe obejmujące zdolność słuchania, pobudzania i skupiania uwagi, poprawienie umiejętności organizacyjnych dziecka z ADHD w szkole. Zabawy, ćwiczenia i gry wspomagające rozwój dziecka z ADHD.

Uczeń z dysgrafią

12. Uczeń z dysleksją w reformującej się szkole / Marta Bogdanowicz // Dysleksja. - 2011, nr 1, s. 16-24
Dysleksja, dysgrafia, dysortografia, dyskalkulia. Specjalne potrzeby edukacyjne uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. Karta Indywidualnych Potrzeb Ucznia (KIPU). Głęboka dysleksja a nauka drugiego języka obcego. Dostosowanie warunków zdawania egzaminów zewnętrznych. Wyrównywanie szans
13. Postawy rodziców wobec trudności dzieci w nauce pisania : propozycja zajęć warsztatowych z rodzicami dzieci dysgraficznych / Małgorzata Kwaśniewska, Justyna Lipiec // Nauczanie Początkowe : kształcenie zintegrowane. - R. 31 (53), nr 2 (2007/2008), s. 50-55
Trudności dzieci we wczesnym wieku szkolnym w umiejętności pisania oraz postawy rodziców i rola szkoły. Zajęcie warsztatowe z rodzicami, dotyczące zasad pracy z dziećmi dysgraficznymi.
14. Program "Corrida" walczy z bykami / Lucyna Fuchs // Edukacja i Dialog. - 2003, nr 9, s. 61-64

Dysortografia, dysgrafia, dyskalkulia. Ortograficzny program profilaktyczno-terapeutyczny stosowany w szkołach podstawowych (klasy IV-VI) i gimnazjach. Rola poradni pedagogiczno-psychologicznej.

15. Scenariusz zajęć korekcyjno-kompensacyjnych z uczniem gimnazjum z diagnozą dysgrafii / Agnieszka Ochlust // Głos Pedagogiczny. - 2009, nr 3, s. 28-29

Uczeń z dyskalkulią

16. Czy dziewięć jest większe od sześciu? / Magdalena Pitala // Psychologia w Szkole. - 2007, nr 3, s. 61-68
Dyskalkulia - definicja. Obszary umiejętności matematycznych zaburzonych u dzieci z dyskalkulią. Jak rozpoznać dyskalkulię.
17. Diagnoza umiejętności matematycznych uczniów w starszym wieku szkolnym / Anna Walerzak-Więckowska. - Bibliogr. // Dysleksja. - 2009, nr 3, s. 31-37
Metody i narzędzia do specjalistycznej diagnozy zaburzeń zdolności matematycznych: metody diagnostyczne, narzędzia diagnostyczne. Dyskalkulia rozwojowa: dyskalkulia werbalna, praktognostyczna, leksykalna, graficzna, ideognostyczna, operacyjna. Inne zaburzenia zdolności matematycznych. Spis trudności obserwowanych u uczniów klas IV-VI, występujących przy liczeniu.
18. Dyskalkulia a dojrzałość do uczenia się matematyki. Cz. 1 / Agnieszka Janiec // Bliżej Przedszkola. - 2007, nr 12, s. 46-47
Trudności wskazujące na dyskalkulię u dziecka. Symptomy stanowiące zespół objawów trudności w uczeniu się matematyki. Tabela pozwalająca ocenić poziom rozwoju matematycznego dziecka. Umiejętności wskazujące na dojrzałość do uczenia się matematyki w warunkach szkolnych.
19. Dyskalkulia. Cz. 2 / Agnieszka Janiec // Bliżej Przedszkola. - 2008, nr 1, s. 46-48
Propozycja przeprowadzenia badania dojrzałości operacyjnej rozumowania w zakresie stałości nieciągłych (pomocę, postępowanie). Analiza wypowiedzi dzieci. Zakres pytań za Skali Umiejętności Matematycznych Urszuli Oszwy. Przykładowe informacje, jakie powinna zawierać opinia dotycząca zaobserwowanych u dziecka trudności matematycznych.
20. Jak pomóc dziecku z dyskalkulią? / Magdalena Pitala. - Bibliogr. // Psychologia w Szkole. - 2007, nr 4, s. 65-74
Rozpoznawanie dyskalkulii. Diagnoza zachowania. Diagnoza procesów regulacji. Diagnoza genetyczna.
21. Matematyka w indywidualnym procesie nauczania . - (Indywidualizacja pracy z uczniem w ramach reformy pomocy psychologiczno-pedagogicznej MEN oraz programu "Radosna Szkoła" w roku 2010/2011) // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 26, dod. "Dodatek Specjalny" s. 40-41
Edukacja wczesnoszkolna. Pomoc matematyczne: miasto liczb, logigram.
22. Moja praca z dziećmi z trudnościami w uczeniu się matematyki / Joanna Wójcicka // Dysleksja. - 2009, nr 3, s. 44-45

Dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Terapia pedagogiczna. Przykłady ćwiczeń.

23. Rola i zadania terapeuty osób ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się / Jadwiga Jastrząb // Wychowanie na Co Dzień. - 2008, nr 3, s. 30-32
Status nauczyciela-terapeuty (aspekt prawny). Zadania terapeuty. Zasady udzielania pomocy pedagogiczno-psychologicznej uczniom z zaburzeniami w czytaniu i pisaniu.
24. Scenariusz zajęć korekcyjno-kompensacyjnych z uczniem gimnazjum z diagnozą dysgrafii / Agnieszka Ochlust // Głos Pedagogiczny. - 2009, nr 3, s. 28-29
25. Sposób na tabliczkę mnożenia - scenariusz zajęć edukacji matematycznej / Beata Ingielewicz, Jolanta Richert. - Bibliogr. // Dysleksja. - 2009, nr 3, s. 40-43
Praca z dziećmi dyslektycznymi. Klasa IV szkoły podstawowej. Temat: Sposób na tabliczkę mnożenia i nie tylko - ćwiczenia instruktażowe.
26. Tajemnice wielokątów - scenariusz terapii matematyki / Iwona Błaszowska // Dysleksja. - 2009, nr 1, s. 49-52
Uczeń z dysleksją rozwojową - trudności w uczeniu się matematyki (dyskalkulia). Scenariusz zajęć - temat: Utrwalenie nazw, kształtów i wzorów na obliczanie pól powierzchni i wielokątów. Klasa V-VI szkoły podstawowej.
27. Zabawy z tabliczką mnożenia - scenariusz zajęć terapii matematycznej / Beata Szczygieł. - Bibliogr. // Dysleksja. - 2009, nr 3, s. 46-47

Uczeń z dysleksją

28. Arkusz obserwacyjny ucznia klas I-III z trudnościami w nauce czytania i pisania / Małgorzata Łoskot // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 26, s. 32-33
Charakterystyka sposobu czytania. Analiza pisma. Dodatkowe informacje o uczniu.
29. Dostosowywanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej do specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów z dysleksją / Jadwiga Jastrząb. - Bibliogr. // Wychowanie na Co Dzień. - 2006, nr 9, s. 3-9
W tekście Model Analizy Opinii/Orzeczenia po Diagnostyce Specjalistycznej.
30. Dysleksja jako ciągle aktualny problem pedagogiczny / Roman Leszczyński. - Summ. - Bibliogr. // Nauczyciel i Szkoła. - 2008, nr 1/2, s. [9]-18
Typy, etiologia dysleksji. Objawy i skutki, terapia dysleksji.
31. Dysleksja okiem pedagoga / Paulina Szachniuk-Albowicz. - Bibliogr. // Dyrektor Szkoły. - 2007, nr 10, s. 42-44
Czym jest dysleksja. Objawy "ryzyka dysleksji" Program profilaktyki i terapii dysleksji - klasy I-III. Istota zajęć korekcyjno-kompensacyjnych. Ocena dokonań ucznia.
32. Funkcjonowanie ucznia dyslektycznego w szkole ponadgimnazjalnej / Natalia Minge, Krzysztof Minge // Głos Pedagogiczny. - 2012, nr 42, s. 15-17
Dyslektyk a języki obce. Przedmioty humanistyczne. Nauki ścisłe. Jak pomóc uczniowi. Przykłady ćwiczenia dla ucznia.

33. Gry ortomagiczne - polisensoryczne wsparcie nauki ortografii / Ewa Nowicka // Dysleksja. - 2008, nr 2, s. 60-62
Multimedialny program edukacyjno-terapeutyczny "Gry ortomagiczne" - przeznaczony dla dzieci, którym opanowanie ortografii sprawia bardzo duże trudności. Program obejmuje pięć gier na trzech poziomach każda.
34. Jak pracować z uczniem dyslektycznym w szkole średniej? / Danuta Rajewicz // Polonistyka. - 2007, nr 9, s. 55-60
Wyczerpujące omówienie problemów i wątpliwości nauczycieli w stosunku do ucznia dyslektycznego.
35. Jestem przygotowana! : wskazówki przed egzaminem / Izabela Mańkowska. - Bibliogr. // Dysleksja. - 2009, nr 1, s. 45-48
Metody skutecznego uczenia się dla dyslektyków. Przyspieszone uczenie się, jego elementy: afirmacje, wizualizacje, relaksacja, słuchanie muzyki, techniki zapamiętywania i koncentracji, sensorycznie bogaty wystrój wnętrza, Integracja Sensoryczna (SI).
36. Kaligrafik, czyli mamó i tato - będziemy pisać razem! / Małgorzata Matwiejczyk-Priebe, Dariusz Okrzesik // Dysleksja. - 2011, nr 2, s. 49-52
Program przeznaczony dla dzieci 6 i 7-letnich. Podstawowe cele programu. Zasięg programu - odbiorcy. Metody realizacji. czas realizacji. Spodziewane efekty.
37. Karta indywidualnych potrzeb ucznia // Głos Pedagogiczny. - 2010, nr 21, s. 41
Pomoc psychologiczno-pedagogiczna ze względu na dysleksję rozwojową.
38. Konspekt zajęć terapeutycznych dla dzieci ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się / Jadwiga Jastrzab [i in.]. - Bibliogr. // Wychowanie na Co Dzień. - 2010, nr 12, dod. s. II-V
Konspekt zajęć dla uczniów klasy IV-V. Przebieg realizacji metodycznej - temat przewodni - Pisownia wyrazów z niewymiennym "ó".
39. Kwestionariusz objawów dysleksji u uczniów klas III-IV według M. Bogdanowicz // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 26, s. 28-29
40. Litery i piosenki lub wierszyki / Marta Bogdanowicz ; oprac. Aneta Wojnarowska. - (Metoda Dobrego Startu Marty Bogdanowicz ; [cz.10.]). - Bibliogr. // Bliżej Przedszkola. - 2011, nr 6, s. 61-[63]
Opis programów do zajęć z dziećmi dla klas 1-3 szkoły podstawowej. Dla dzieci mających trudności z nauką czytania i pisania oraz z dysleksją. Propozycje podręczników dla nauczycieli ze scenariuszami zajęć, teczki z materiałami do ćwiczeń dla dzieci oraz płyty CD.
41. Mapa myśli jako metoda wspomagająca naukę języka obcego uczniów z dysleksją / Agnieszka Fabiańska. - (Dysleksja a języki obce). - Bibliogr. // Dysleksja. - 2011, nr 3, s. 25-30
Praca z uczniem z dysleksją na lekcji języka angielskiego. Pojęcie mapy myśli (mind mapping). Mapy myśli na lekcji. Klasa VI szkoła podstawowa.

42. Metodyczne podstawy pracy korekcyjno-kompensacyjnej w terapii pedagogicznej uczniów ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu / Jadwiga Jastrzab // Wychowanie na Co Dzień. - 2010, nr 12, dod. s. I-II
Konstrukcja konspektu do zajęć terapeutycznych.
43. Metodyka interdyscyplinarna u podstaw skutecznej terapii pedagogicznej / Jadwiga Jastrzab // Wychowanie na Co Dzień. - 2009, nr 4/5, dod. s. I-V
Diagnoza specyficznych trudności w poprawnym pisaniu pod względem ortograficznym. Scenariusz zajęć korekcyjno-kompensacyjnych dla uczniów z dysleksją rozwojową. Scenariusz zawiera tok postępowania terapeuty w roli nauczyciela animującego proces poznawczy i treningi uczniów zmierzające do opanowania przez nich kompetencji ortograficznych w danej dziedzinie.
44. Model wczesnego diagnozowania specyficznych trudności w czytaniu i pisaniu / Marta Bogdanowicz // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 32, s. 22-23
Model wczesnej diagnozy. Propozycja etapów i metod.
45. Multimedia w terapii pedagogicznej / Ewa Nowicka. - Bibliogr. // Dysleksja. - 2008, nr 2, s. 28-32
Komputerowa terapia pedagogiczna. Uczniowie przejawiający specyficzne trudności w czytaniu, pisaniu i liczeniu - dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Programy edukacyjno-terapeutyczne obejmują obszary: poznawczy, emocjonalno-motywacyjny, wzrokowo-słuchowo-językowy. Zajęcia terapeutyczne.
46. Nauczanie diagnozujące w terapii pedagogicznej uczniów z dysleksją rozwojową / Jadwiga Jastrzab // Wychowanie na Co Dzień. - 2010, nr 3, dod. s. I-IV
Zadania nauczyciela-terapeuty. Konspekt do zajęć terapii pedagogicznej dla uczniów klasy IV-V z dysleksją rozwojową.
47. O potrzebie zmiany kryteriów oceniania matury pisemnej z języka obcego / Beata Prościak, Alfreda Grabowska-Błońska. - (Dysleksja a języki obce). - Bibliogr. // Dysleksja. - 2011, nr 3, s. 46-48
Dostosowanie formy sprawdzania matury ustnej dla uczniów z głęboką dysleksją rozwojową.
48. Outsiderzy w szkolnej ławce? : dysleksja rozwojowa - diagnoza i rzeczywistość / Dorota Bronk. - (Ocenianie, diagnoza, ewaluacja we wczesnej edukacji). - Summ. // Problemy Wczesnej Edukacji. - 2009, nr 1, s. [174]-180
49. Plan działań wspierających dla dzieci z rozpoznanymi symptomami dysleksji rozwojowej // Doradca Nauczyciela Przedszkola. - 2012, nr 11, s. 24-25
Dziecko przedszkolne.
50. Postawy rodziców wobec trudności dzieci w nauce pisania : propozycja zajęć warsztatowych z rodzicami dzieci dysgraficznych / Małgorzata Kwaśniewska, Justyna Lipiec // Nauczanie Początkowe : kształcenie zintegrowane. - R. 31 (53), nr 2 (2007/2008), s. 50-55
Trudności dzieci we wczesnym wieku szkolnym w umiejętności pisania oraz postawy rodziców i rola szkoły. Zajęcie warsztatowe z rodzicami, dotyczące zasad pracy z dziećmi dysgraficznymi.

51. Profilaktyka niepowodzeń w czytaniu i pisaniu na przykładzie wybranych metod / Anna Jurek. - Bibliogr. // Dysleksja. - 2008, nr 2, s. 33-37
Metody terapii pedagogicznej. Kształcenie sprawności czytania i pisania uczniów z dysleksją.
52. Program "Corrida" walczy z bykami / Lucyna Fuchs // Edukacja i Dialog. - 2003, nr 9, s. 61-64
Dysortografia, dysgrafia, dyskalkulia. Ortograficzny program profilaktyczno-terapeutyczny stosowany w szkołach podstawowych (klasy IV-VI) i gimnazjach. Rola poradni pedagogiczno-psychologicznej.
53. Program zajęć reedukacji dla uczniów klas IV-VI ze specyficznymi problemami w nauce / Joanna Pelikan. - Bibliogr. // Wszystko dla Szkoły. - 2011, nr 11, s. 19-21
Uczniowie, którzy nie radzą sobie na lekcjach języka polskiego. Mają trudności z prawidłową nauką czytania i pisania. Program jest przewidziany na okres 3 lat.
54. Scenariusz warsztatów dla rodziców dzieci z trudnościami w nauce "Samolotem po krainach sprawności" / Bożena Ilnicka, Elżbieta Siadaczka // Nasz Czas. - 2006, nr 7, s. 8-10
Warsztaty dla uczniów z klas I-III z fragmentarycznymi zaburzeniami funkcji percepcyjnych, poznawczych i dla ich rodziców (w ramach programu "Szkoła przyjazna dzieciom z dysleksją").
55. Szkoła przyjazna uczniom z dysleksją - propozycja zadań / Małgorzata Rożyńska. - Bibliogr. // Dysleksja. - 2008, nr 2, s. 40-42
Realizacja projektu "Szkoła przyjazna uczniom z dysleksją". Szkolny program "Szkoła przyjazna uczniom z dysleksją" - cele, kryteria sukcesu. Zadania i sposoby realizacji.
56. Szkoła przyjazna uczniom z dysleksją - współpraca z rodzicami / Małgorzata Rożyńska // Dysleksja. - 2009, nr 1, s. 37-38
Zawarcie kontraktu dotyczącego dobrej współpracy. Należy uwzględnić zobowiązania dziecka, jego rodziców i terapeuty, pedagoga szkolnego i wychowawcy. Przykład zobowiązań.
57. Terapia pedagogiczna uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się elementarnych umiejętności czytania i pisania / Jadwiga Jastrząb // Wychowanie na Co Dzień. - 2003, nr 1/2, dod. s. I-IV
Terapia pedagogiczna w świetle prawa oświatowego. Dwa konspekty zajęć z dziećmi dyslektycznymi - klasa II.
58. Uczeń z dysleksją w reformującej się szkole / Marta Bogdanowicz // Dysleksja. - 2011, nr 1, s. 16-24
Dysleksja, dysgrafia, dysortografia, dyskalkulia. Specjalne potrzeby edukacyjne uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się. Karta Indywidualnych Potrzeb Ucznia (KIPU). Głęboka dysleksja a nauka drugiego języka obcego. Dostosowanie warunków zdawania egzaminów zewnętrznych. Wyrównywanie szans.

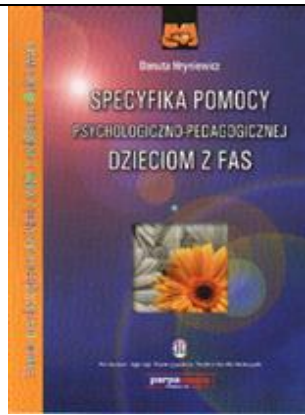
59. Wczesna diagnoza ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się u podstaw skutecznej terapii psychopedagogicznej / Jadwiga Jastrząb. - Bibliogr. // Wychowanie na Co Dzień. - 2009, nr 6, dod. s. I-IV
Profilaktyczna diagnoza ryzyka niepowodzeń edukacyjnych Skalą Ryzyka Dysleksji. Wskazówki metodyczne inspirujące się Skalą Ryzyka Dysleksji. Przykłady treści zapisu diagnozy.
60. Wczesna diagnoza specyficznych trudności w czytaniu i pisaniu / Marta Bogdanowicz. - Bibliogr. // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 31, s. 25-27
Przedszkole. Szkoła podstawowa klasy I-III.
61. Wczesna interwencja psychopedagogiczna wobec ryzyka specyficznych trudności w uczeniu się na poziomie edukacji wczesnoszkolnej : egzemplifikacja / Jadwiga Jastrząb // Wychowanie na Co Dzień. - 2009, nr 7/8, dod. s. I-V
Wczesna edukacja i opieka nad dziećmi w wieku 3-6 lat. Jak koncepcyjnie konstruować wczesną interwencję - wskazówki metodyczne. Skala Ryzyka Dysleksji.

Książki

	<p>1. Diagnoza dyskalkulii rozwojowej - program diagnostyczny dla uczniów klas IV-VI szkoły podstawowej : materiały pomocnicze dla pedagogów i psychologów / Anna Walerzak-Więckowska. Rotmanka k. Pruszcza Gdańskiego : Pomorskie Centrum Diagnozy, Terapii i Edukacji Matematycznej Promathematica, 2010.- 46 s., [1] k. tabl. złoż. luz. : il. kolor. ; 30 cm.- Bibliogr. s. 46.</p> <p><i>Publikacja zawiera m. in.: niezbędne informacje na temat rozwoju struktury matematycznej u uczniów klas IV-VI, model diagnozy dyskalkulii, kwestionariusz objawów dyskalkulii, testy badania umiejętności matematycznych, ocenę poziomu rozwoju kompetencji matematycznych, analizę indywidualnych przypadków.</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>2. Karta indywidualnych potrzeb ucznia : zakres dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia / Renata Naprawa [et al.]. Gdańsk : Wydawnictwo Harmonia, 2012.- 219, [1] s ; 24 cm.</p> <p><i>Publikacja ta z pewnością będzie pomocna w codziennej pracy nauczycieli i wychowawców edukacji wczesnoszkolnej, klas 4-6 oraz gimnazjów, a także nauczycieli specjalistów: terapeutów, logopedów,</i></p>

	<p><i>oligofrenopedagogów, pedagogów, psychologów, pracujących na co dzień z dziećmi z obniżoną normą intelektualną i trudnościami w nauce.</i></p> <p><i>Publikacja ułatwi nauczycielom założenie Karty Indywidualnych Potrzeb Ucznia oraz umożliwi dostosowanie wymagań wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, a także możliwości psychofizycznych konkretnego dziecka. W publikacji, oprócz zagadnień merytorycznych oraz zakresu wymagań edukacyjnych dla poszczególnych etapów nauczania, zamieszczono także wzór Karty Indywidualnych Potrzeb Ucznia oraz dziesięć jej przykładów.</i></p> <p><i>Kartę przygotowano w oparciu o Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 roku (Dz.U. z 2010 r. Nr 228 poz. 1487).</i></p> <p>Źródło adnotacji: http://www.edukacyjna.pl/ksiazka.php?id=23901&PHPSESSID=860e354e4a9fe7d0d1b5b95a4626659d Dostępność w DBP (Lubin) Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w DBP we Wrocławiu.</p>
<p>Brak skanu</p>	<p>3. Modelowy system profilaktyki i pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom z dysleksją [Dokument elektroniczny] : przewodnik dla nauczyciela / Marta Bogdanowicz, Aleksandra Bućko, Renata Czabaj. - Dane tekstowe. - Gdynia : Wydawnictwo Pedagogiczne Operon, 2008.</p> <p><i>Polskie Towarzystwo Dysleksji wychodząc naprzeciw potrzebie zorganizowania specjalistycznej pomocy dla dzieci ryzyka dysleksji na etapie edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej oraz uczniów z dysleksją rozwojową klas IV-VI szkoły podstawowej przygotował pełne opracowanie modelowego systemu profilaktyki i pomocy psychologiczno-pedagogicznej, które pragnie udostępnić wszystkim dyrektorom i nauczycielom, którzy podejmą się jego wdrożenia.</i></p> <p><i>Możliwość pobrania materiału z sieci:</i> http://www.ptd.edu.pl/co_robimy/projekty_i_dzialania/modelowy_system_profilaktyki_i_pomocy_psychologiczno_pedagogicznej_uczniom_z_dysleksja_18_03_2009</p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>

4. **Specyfika pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom z FAS** / Danuta Hryniewicz. Warszawa : Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych : Wydawnictwo Edukacyjne PARPAMEDIA, 2007.- 55 s. ; 24 cm.- Bibliogr. s. 53.

Przedstawiono podstawowe informacje o FAS (Fetal Alcohol Syndrome), czyli alkoholowym zespole płodowym; o dojrzałości szkolnej dzieci z FAS w porównaniu z dziećmi zdrowymi; o diagnozie; o trudnościach, które sprawiają dzieci z FAS; o postawach, które powinny przybierać osoby dorosłe pomagające dzieciom z FAS. Podano krótką charakterystykę założeń i metod pomocy dziecku z FAS oraz pomocy oferowanej dziecku w systemie edukacji (wraz z wykazem przepisów prawnych i wskazaniem ich fragmentu odnoszącego się do dzieci z FAS).

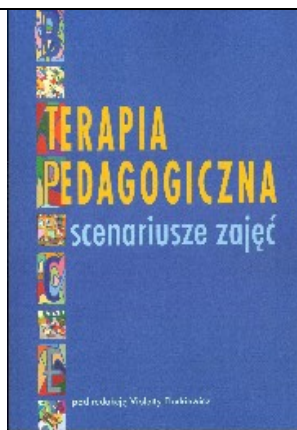
Źródło adnotacji: katalog DBP
Spis treści:
Dostępność w DBP (Wrocław).

5. **Terapia pedagogiczna uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się** / red. prowadząca Irena Sosin. - Uzupełnienie: maj 2010, wrzesień 2010, grudzień 2010, luty 2011, maj 2011, wrzesień 2011, listopad 2011, luty 2012, maj 2012, wrzesień 2012, październik 2012. - Warszawa : Josef Raabe Spółka Wydawnicza, cop. 2008. - Skoroszyt (pag. varia) : il. ; 31 cm. - Aktualizowany dokument skoroszytowy.

Poradnik zawiera materiały ułatwiające przygotowanie indywidualnego programu pracy z uczniami ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (zaburzenia: percepcji wzrokowej, percepcji słuchowej, koncentracji uwagi, rozwoju emocjonalnego i społecznego, rozwoju mowy i języka oraz problemy z: grafomotoryką, orientacją przestrzenną, koordynacją wzrokowo-ruchową a także trudnościami w uczeniu się matematyki). Podano ogólne informacje o zaburzeniach, przedstawiono metody i techniki pracy oraz zbiory ćwiczeń i kart pracy. W aktualizacji zawarto rozdział dotyczący praw dziecka w nauczaniu i wychowaniu. Publikacja może stanowić pomoc w realizacji zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, terapii pedagogicznej, reedukacji.

Źródło adnotacji: katalog DBP
Spis treści:
Dostępność w DBP (Wrocław).

6. **Terapia pedagogiczna : scenariusze zajęć** / pod red. Violetty Florkiewicz. - Wyd. 5. - Łódź : Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna, 2007. - 174, [2] s. : il. ; 29 cm. - Bibliogr. przy rozdz.

Przykłady scenariuszy zajęć lekcyjnych z uczniami o różnych dysfunkcjach rozwojowych dot. opóźnień i zaburzeń percepcji wzrokowej, słuchowej oraz mowy, zaburzeń procesu lateralizacji, deficytu pamięciowego, deficytu uwagi powiązanego z nadmierną ruchliwością.

Źródło adnotacji: katalog DBP

Spis treści:

Dostępność w DBP (Wrocław).

7. **Terapia pedagogiczna. T. 2, Zagadnienia praktyczne i propozycje zajęć** / pod red. nauk. Ewy Małgorzaty Skorek. - Wyd. 2. - Kraków : "Impuls", 2005. - 178, [1] s. : rys. ; 24 cm +dysk optyczny (CD-ROM). - Dysk optyczny zawiera aneksy.- Bibliografia przy niektórych rozdz.

Drugi tom książki pt. "Terapia Pedagogiczna" stanowi przegląd wybranych metod stosowanych w terapii pedagogicznej oraz zawiera obszerny materiał metodyczny mogący wzbogacić warsztat pracy terapeutycznej z dziećmi. Znalazły się tutaj rozprawy na temat muzykoterapii i treningu relaksacyjnego, metody Ruchu Rozwijającego, kinezylogii edukacyjnej oraz terapii dzieci z zaburzoną neurodynamiką przez kontakt ze zwierzętami i wiele innych. Scenariusze zajęć zaś zostały opracowane z myślą o pracy z dziećmi przejawiającymi zaburzenia percepcji wzrokowej, słuchowej, z zaburzeniami lateralizacji oraz koordynacji ruchowej. Przedstawiono ponadto propozycje zajęć z dziećmi mającymi trudności z ortografią. Do każdego scenariusza zajęć opracowano pomoce, a w propozycjach zajęć podano przykład ich wykorzystania. Wszystkie pomoce do pracy korekcyjno-kompensacyjnej umieszczone są na dołączonej do książki płytce CD. Książka adresowana jest do pedagogów-terapeutów, rodziców nauczycieli w przedszkolach i szkołach wszystkich szczebli, a także studentów kierunków nauczycielskich.

Źródło adnotacji: <http://www.edukacyjna.pl/ksiazka.php?id=6249>

Spis treści:

Dostępność w DBP (Wrocław).

8. **Uwierz w siebie : program terapeutyczny dla uczniów o specyficznych i specjalnych potrzebach edukacyjnych** /Renata Naprawa, Alicja Tanajewska, Krystyna Szczepańska. -Gdańsk : Wydawnictwo Harmonia, 2010. - 168 s. ; 24 cm. Bibliogr. s. 159-165.

Omówiono terapię pedagogiczną. Przedstawiono: symptomy wskazujące na występowanie dysleksji rozwojowej u ucznia (kl. 1-3, 4-6) i podano wskazówki dla nauczyciela, zaburzenia rozwoju mowy i rodzaje ćwiczeń logopedycznych, program zajęć korekcyjno-kompensacyjnych dla ucznia klas 1-3, program terapeutyczny dla dzieci i młodzieży o specyficznych i specjalnych potrzebach edukacyjnych. W aneksie: wskazówki do sporządzania diagnozy pedagogicznej, kategorie w ocenie opisowej ucznia, scenariusz zajęć logopedycznych z dzieckiem 6-letnim nt. "Na łące", scenariusz zajęć z 7-letnim dzieckiem jękaącym się, scenariusz zajęć z dzieckiem z emisji głosu.

Źródło adnotacji: katalog DBP
Wstęp, spis treści
Dostępność w DBP (Wrocław).

9. **Zarys terapii dziecka : metody psychologicznej i pedagogicznej pomocy wspomagającej rozwój dziecka** / Barbara Kaja ; Akademia Bydgoska im. Kazimierza Wielkiego. - [Wyd. 5]. - Bydgoszcz : Wydaw. Uczelniane AB, 2001.- 169 s. : il. ; 24 cm.

Praca zawiera, obok teoretycznych uwarunkowań terapii dziecka, również przykłady praktyczne, dzięki czemu od kilku lat budzi zainteresowanie wśród czytelników. Jej uniwersalny charakter sprawia, że jest przydatna nie tylko profesjonalistom pracującym na co dzień z dziećmi potrzebującymi pomocy, ale też rodzicom i opiekunom takich dzieci.

Źródło adnotacji: <http://miks.pl/index.php?p2729>
Spis treści:
Dostępność w DBP (Wrocław).

Materialy z Internetu

1. Dostosowanie wymagań do indywidualnych potrzeb ucznia ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się / Jacek Stec. W: Doradca Dyrektora Szkoły. [online]. 2011, nr 10. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW:
http://www.doradcadyrektora.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=528:dostosowanie-wymaga-do-indywidualnych-potrzeb-ucznia-ze-specyficznymi-trudnociami-w-uczeniu-si&catid=213:temat-miesica&Itemid=69
Podstawowe pojęcia dotyczące kształcenia uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, prawne aspekty specyficznych trudności w uczeniu się i praktyczne dostosowanie wymagań edukacyjnych do specyficznych trudności w uczeniu się.
2. Dzieci ryzyka dysleksji - problemy diagnozy i terapii / Joanna Sęcińska. W: Życie Szkoły [online]. 2005, nr 2, s. 44[108]-56[120] [dostęp: 26 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW:
<http://www.edupress.pl/download/gfx/edupress/pl/defaultopisy/146/1/1/2192.pdf>
Przykład ćwiczeń usprawniających zaburzoną sprawność manualną i funkcje wzrokowe.
3. Dziecko z ADHD w szkole / Karolina Irla. W: Wychowawca. [online]. 2011, nr 10, s. 20-21 [dostęp: 26 luty 2013 r.].
Dostępny w WWW:
http://www.wychowawca.pl/miesiecznik_nowy/2011/10-2011/03.html
ISSN 1230-3720
Zachowanie dziecka z ADHD w szkole. Trudności wychowawcze w pracy z dziećmi z ADHD. Kierowanie aktywnością dzieci nadpobudliwych przez nauczyciela, wychowawcę. Podstawowe zasady pracy dydaktycznej z dziećmi nadpobudliwymi.
4. Dziecko z ADHD w szkole i przedszkolu: informacje dla pedagogów i opiekunów / Tomasz Srebnicki, Tomasz Wolańczyk. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 8 lutego 2013].
Dostępny w WWW:
www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=261:dziecko-z-adhd-w-szkole-i-przedszkolu&id=73:pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-krok-po-kroku&Itemid=1084&start=20
W jasny sposób opisano zespół nadpobudliwości psychoruchowej. Odpowiedziano na pytanie jak odróżnić ADHD od niegrzecznego zachowania. Omówiono rolę nauczyciela w pracy z dzieckiem cierpiącym na ADHD.
5. Nauczyciel wobec zmian MEN dotyczących pomocy psychologiczno-pedagogicznej / Małgorzata Rożańska. W: Dysleksja [online]. 2010, nr 2, s. 27-30. [dostęp: 26 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW:
http://www.ptd.edu.pl/content/download/620/2243/version/1/file/nauczyciele_wobec_ME_N.pdf
System profilaktyki i pomocy uczniom z dysleksją. Wskazówki pomocne przy doborze materiałów do diagnozy. Wskazówki pomocne przy badaniu programu wsparcia dla uczniów ryzyka dysleksji w szkole.
6. Nowa bateria metod diagnozy przyczyn niepowodzeń szkolnych / Urszula Sajewicz-Radtke, Bartosz. M. Radtke. W: Dysleksja. [online]. 2008, nr 1, s. 25-28. [dostęp: 26 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW:
http://www.ptd.edu.pl/content/download/406/1553/version/1/file/Dysleksja_1_NET.pdf

Uczniowie klas II szkoły podstawowej - dzieci z trudnościami w czytaniu i pisaniu o charakterze dysleksji rozwojowej. Testy wchodzące w skład baterii metod diagnozy niepowodzeń szkolnych: Test Porównywania Figur, Test Przerysowywania Figur, Test Trudnej Figury. Test Bogdanowicz "Nasz język".

7. Podniesienie efektywności kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi : materiały szkoleniowe. Cz. 1. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 21 listopada 2012]. Dostępny w WWW:
http://www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=71:materiay-szkoleniowe-cz.i&id=73:pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-krok-po-kroku&Itemid=1084
Opis rozpoznawania, wspomaganie diagnozy uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się matematyki, czytania i pisanie.
8. Pomoc psychologiczna uczniowi z dysleksją / Paweł Kurtek. W: Dysleksja. [online]. 2011, nr 2, s. 18-21. [dostęp: 21 listopada 2012]. Dostępny w WWW:
http://www.ptd.edu.pl/content/download/854/3306/version/1/file/kurtek_pomoc.pdf
9. Profilaktyka dysleksji u dzieci w wieku przedszkolnym / Anna Kempisty. W: Wychowawca. [online]. 2006, nr 4, s. [20]-21. [dostęp: 26 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW: http://www.wychowawca.pl/miesiecznik_nowy/2006/04-2006/10.htm
ISSN 1230-3720
Przygotowanie dziecka dyslektycznego do rozpoczęcia nauki w szkole. Wyrównywanie zaburzeń rozwojowych w przedszkolu. Wskazówki terapeutyczno-wychowawcze.
10. Specjalne potrzeby rozwojowe i edukacyjne wynikające ze specyficznych trudności w uczeniu się / Tulczyńska Anna. W: Nowa Era. [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW:
http://img.nowaera.pl/dokumenty/pracuje_z_klasa/Specyficzne_trudnosci_w_uczeniu_sie_studium_przypadku.pdf
Opis przypadku dziecka z dysleksją w gimnazjum.
11. Sporty zimowe - scenariusz zajęć terapeutycznych / Jadwiga Jastrząb, Joanna Falencikowska, Alina Hapaniuk. W: Dysleksja. [online]. 2009, nr 1, s. 53-57. [dostęp: 26 lutego 2012]. Dostępny w WWW:
http://www.ptd.edu.pl/content/download/380/1460/version/1/file/Sporty_.pdf
Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne dla uczniów klas IV-VI szkoły podstawowej. Temat: Sporty zimowe. Dzieci z dysleksją rozwojową. Doskonalenie umiejętności poprawnego pisania i umiejętności głośnego czytania za zrozumieniem.
12. Szkoła przyjazna uczniom z dysleksją - efekty projektu. W: Dysleksja [online]. 2009, nr 2, s. 30-32 [dostęp: 21 listopada 2012]. Dostępny w WWW:
http://www.ptd.edu.pl/content/download/428/1625/version/1/file/efekty_projektu.pdf
System profilaktyki i pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom z dysleksją. W projekcie brali udział uczniowie kl. IV-VI szkół podstawowych z woj. pomorskiego i wielkopolskiego. Założenia podstawowe. Diagnoza wstępna i końcowa. Efekty terapii pedagogicznej: pisanie, czytanie. Wnioski.

13. Uczeń ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się : opis przypadku. W: Nowa Era. [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW: http://img.nowaera.pl/dokumenty/pracuje_z_klasa/pzk-sp-Uczen_ze_specyficznymi_trudnosciami_w_uczeniu_sie.pdf
Przypadek dziecka z obniżoną koordynacją wzrokowo-ruchową i orientacją przestrzenną, Karta Indywidualnych Potrzeb Ucznia i Plan Działań Wspierających.
14. W kierunku poprawy sytuacji diagnozowania dysleksji / Grażyna Krasowicz-Kupis, Izabela Pietras. W: Dysleksja. [online]. 2008, nr 1, s. 20-21. [dostęp: 26 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW: http://www.ptd.edu.pl/content/download/406/1553/version/1/file/Dysleksja_1_NET.pdf
Narzędzia diagnostyczne oraz standardy diagnozowania dysleksji rozwojowej u uczniów klas III szkoły podstawowej. Aspekty diagnozy: umiejętność czytania i pisanie, umiejętności fonologiczne, tempo nazywania.

2.5. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca z zaburzeń komunikacji językowej

Artykuły z czasopism

1. Alians biblioterapii z logopedią / Joanna Palacz, Bożena Bełkot. - Summ. - Bibliogr. // Nauczyciel i Szkoła. - 2005, nr 3/4, s. [200]-212
Wyjaśnienie czym jest biblioterapia i terapia logopedyczna. Cele zadania biblioterapii i terapii logopedycznej. Formy pracy biblioterapeutycznej. Do artykułu dołączono konspekt warsztatów wykorzystujących formy biblioterapii i terapii logopedycznej.
2. Arkusz diagnostyczny zaburzeń mowy : diagnoza wstępna / Dorota Kwiatkowska, Beata Madziara // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 29, s. 32-33
3. Ciekawy sposób na nudne ćwiczenia : wykorzystanie kolorowej chusty w zajęciach logopedycznych / Iwona Botor // Klanza w Czasie Wolnym. - 2005, nr 1, s. 17-19
Zajęcia, których celem jest utrwalanie poprawnej wymowy głosek szumiących i różnicowania głosek szumiąco-syczących.
4. Ćwiczenia ortofoniczne / Urszula Kalicińska. - Bibliogr. // Życie Szkoły. - 2008, nr 7, s. 35-44
Znaczenie ćwiczeń ortofonicznych przy zaburzeniach i wadach wymowy. Zasady do prowadzenia ćwiczeń. Charakterystyka oraz prezentacja poszczególnych rodzajów ćwiczeń ortofonicznych.
5. Diagnoza logopedyczna warunkiem skutecznej terapii / Edyta Krajewska-Cyrwus. - Bibliogr. // Wychowanie na Co Dzień. - 2003, nr 9, s. 21-23
Diagnoza logopedyczna jako ważny element całościowego spojrzenia na rozwój dziecka. Wymieniono i omówiono elementy diagnozy logopedycznej.

6. Gdy pięciolatek mówi: "duża zaba" / Klaudia Patola-Haber. - Bibliogr. // Doradca Nauczyciela Przedszkola. - 2011, nr 1, s. 52-55
Profilaktyka i terapia logopedyczna w przedszkolu. Opisy wybranych przypadków oraz przykłady postępowania terapeutycznego.
7. Gdy uczeń uporczywie milczy / Joanna Tomczyk. - Bibliogr. // Życie Szkoły. - 2011, nr 7, s. 5-10
Mutyzm - jako uporczywe milczenie w sytuacjach społecznych u dzieci w wieku 4-10 lat, spowodowane m.in. nagłymi, traumatycznymi wydarzeniami w rodzinie lub szkole, doświadczoną przemocą, błędami wychowawczymi (charakterystyka mutyzmu, przyczyny, odmiany, postępowanie diagnostyczno-terapeutyczne).
8. Gry i zabawy logopedyczne // Doradca Nauczyciela Przedszkola. - 2011, nr 1, s. 37-38
Przedszkole. Zabawy ze spółgłoskami. Zabawy usprawniające szczękę dolną. Zabawy usprawniające mięśnie warg. Zabawy usprawniające mięśnie języka. Zabawy usprawniające podniebienie miękkie.
9. Gry i zabawy logopedyczne do przeprowadzenia w czasie zajęć z uczniami. Cz. 1 / Aniela Maciaszczyk, Beata Madziara, Dorota Kwiatkowska // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 29, s. 34-37
Zabawy mające na celu ćwiczenia oddechowe, ćwiczenia głosu. Ćwiczenia artykulacyjne w zabawach. Zabawy z samogłoskami.
10. Gry i zabawy logopedyczne do przeprowadzenia w czasie zajęć z uczniami. Cz. 2 / Aniela Maciaszczyk, Beata Madziara, Dorota Kwiatkowska // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 30, s. 36-37
Zabawy ze spółgłoskami. Zabawy usprawniające szczękę dolną. Zabawy usprawniające mięśnie warg. Zabawy usprawniające mięśnie języka. Zabawy usprawniające podniebienie miękkie.
11. Indywidualny plan wsparcia dla ucznia z zaburzeniami mowy / Dorota Kwiatkowska, Beata Madziara // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 29, s. 30-31
12. Jak stymulować mowę u dziecka? / Beata Tomczyk. - Bibliogr. // Bliżej Przedszkola. - 2006, nr 4, s. 16-17
Dzieci w wieku przedszkolnym. Ćwiczenia i zabawy: oddechowe, artykulacyjne i głosowe, słuchowe, ruchowe, z elementem chodu na czworakach i naśladowaniem ruchu zwierząt, słowne, z wykorzystaniem obrazów i ilustracji, z wykorzystaniem historyjek obrazkowych, logarytmiczne.
13. Język a mowa - zabawy z głoską "sz" / Mariola Opałka. - Bibliogr. // Nasz Czas. - 2004, nr 8, s. 10-12
Ćwiczenia mające na celu zmniejszenie lub usunięcie problemów z wymową głoski "sz".
14. Kąpiel słowna / Joanna Juszczyk-Guca. - Bibliogr. // Bliżej Przedszkola. - 2009, nr 5, s. 58-59
Wskaźniki poważnego stopnia opóźnienia rozwoju mowy dziecka. Ważne aspekty dla nabywania mowy. Najważniejsze zasady stymulowania rozwoju mowy. Propozycje zabaw stymulujących rozwój mowy.

15. Komunikacja wspomagająca i alternatywna (AAC) / Alina Smyczek. - Bibliogr. // *Bliżej Przedszkola*. - 2008, nr 6, s. 36-39
Sytuacja dziecka niemówiącego w przedszkolu. Zaburzenia mowy o typie alalii lub afazji dziecięcej. Opieka logopedyczna. Komunikacja wspomagająca i alternatywna. Wielomodalność komunikacji.
16. Logopeda radzi / Antoni Bochniarz // *Wychowanie w Przedszkolu*. - 2009, nr 8, s. 54-55
Ogólne wskazania jak rozpoznaje się opóźniony rozwój mowy u dziecka w wieku przedszkolnym oraz jak można temu zaradzić.
17. Model diagnozy i terapii logopedycznej dzieci z rozległymi uszkodzeniami neurologicznymi / Elżbieta M. Minczakiewicz. - Bibliogr. // *Rewalidacja*. - 2006, nr 2, s. 29-43
Terapia logopedyczna, której celem jest wypracowanie dla każdego z dzieci obarczonych skutkami rozległych uszkodzeń neurologicznych, odpowiednich programów i sposobów komunikowania się z otoczeniem.
18. Łączenie muzykoterapii z elementami logopedii w terapii dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym / Małgorzata Modelska. - Bibliogr. // *Rewalidacja*. - 2009, nr 2, s. 34-38
19. Moje dziecko nie mówi r / Joanna Juszcak-Guca. - Bibliogr. // *Bliżej Przedszkola*. - 2009, nr 3, s. 50-51
Rodzaje rotacyzmu (nieprawidłowej wymowy głoski "r"). Przykładowe ćwiczenia oraz sposoby na wywoływanie "r". Wierszyk do utrwalania głoski.
20. Muzyka i dźwięk w rozwoju mowy dziecka / Anna Walencik-Topiłko. - Bibliogr. // *Bliżej Przedszkola*. - 2008, nr 11, s. 22-[25]
Wpływ muzyki na człowieka. Znaczenie muzyki i dźwięków w rozwoju mowy dziecka. Muzyczne elementy mowy. Śpiew jako podstawa tworzenia logopedycznego programu profilaktycznego w zakresie mowy.
21. Odblokować mówienie : praca z uczniem z mutyzmem wybiórczym / Magdalena Żyła // *Głos Pedagogiczny*. - 2012, nr 37, s. 14-17
Zasady pracy z dzieckiem mutystycznym. Ćwiczenia i zabawy pomocne w pracy z dziećmi mutystycznymi.
22. Oddech moją siłą / Grażyna Paracka. - Bibliogr. // *Lider*. - 2007, nr 9, s. 14-15
Program logopedyczny dla uczniów klas III gimnazjum.
23. Oddycham, więc jestem? / Joanna Juszcak-Guca. - Bibliogr. // *Bliżej Przedszkola*. - 2007, nr 6, s. 47-48
Przykłady ćwiczeń oddechowych, logopedycznych dla dzieci.
24. Postępowanie nauczyciela klas początkowych w pracy z dzieckiem mutystycznym / Ewa Wójcik. - Bibliogr. // *Nauczanie Początkowe : kształcenie zintegrowane*. - R. 27, nr 3 (2003/2004), s. 68-73
Co to jest mutyzm, mutyzm wybiórczy, mutyzm sytuacyjny.

25. Problem poprawnej wymowy / Anna Sołtys-Chmielowicz // Język Polski w Szkole IV-VI. - R. 7, nr 2 (2005/2006), s. 101-107
Przyczyny i rodzaje wad wymowy. Rola nauczyciela w rozpoznawaniu wad wymowy u uczniów.
26. Profilaktyka logopedyczna / Bożena Dittfeld. - Bibliogr. // Wychowanie w Przedszkolu. - 2009, nr 5, s. 54-56
Prezentacja wybranych sposobów oddziaływań logopedycznych i prologopedycznych (zabawy, metody) na dzieci przedszkolne i wczesnoszkolne, zastosowanych podczas realizacji programu logopedycznego "Spróbujmy mówić razem".
27. Profilaktyka logopedyczna w edukacji przedszkolnej - rola nauczyciela / Katarzyna Węsierska. - Bibliogr. // Wychowanie na Co Dzień. - 2007, nr 6, s. 8-11
Profilaktyka logopedyczna i jej znaczenie dla rozwoju mowy - oddziaływania nauczyciela.
28. Programy aktywności M. i Ch. Knill'ów w terapii logopedycznej / Joanna Mikulska // Rewalidacja. - 2011, nr 1, s. 136-141
Cele stosowania programów aktywności oraz propozycje ćwiczeń stymulujących rozwój mowy.
29. Rola logopedy w terapii dzieci z zaburzeniami karmienia / Barbara Wiśniewska. - Bibliogr. // Rewalidacja. - 2010, nr 2, s. 95-99
Opis przypadku dziecka z miernie nasilonymi zaburzeniami wymowy i miernie nasilonymi zaburzeniami karmienia.
30. Szczygiełek ze Szczyrku... o głoskach szumiących / Joanna Juszcak-Guca. - Bibliogr. // Bliżej Przedszkola. - 2009, nr 1, s. 54-55
Głoska sz. Ćwiczenia języka, warg.
31. Szybciej mówisz niż biegasz? : o problemach logopedycznych u dzieci z nadpobudliwością psychoruchową / Katarzyna Tatol // Głos Pedagogiczny. - 2009, nr 13, s. 56-58
Praca z dzieckiem z ADHD. Nawiązanie kontaktu.
32. Śniadanie misia : zabawy logopedyczne / Magdalena Bocheńska // Wychowanie w Przedszkolu. - 2011, nr 11, s. 52-53
Przykładowe ćwiczenia logopedyczne dla przedszkolaków.
33. Trudne rozmowy / Joanna Juszcak-Guca. - Bibliogr. // Bliżej Przedszkola. - 2009, nr 12, s. 62-[63]
Ocena poziomu rozwoju dziecka 3-letniego (wykaz umiejętności). Zakres oceny rozwojowej dokonywanej przez logopedę.
34. Usprawnienie mowy dziecka z rozszczepem wargi i podniebienia (studium przypadku) / Natalia Siudzińska. - Summ. - Bibliogr. // Poradnik Językowy. - 2009, z. 8, s. [91]-102
Terapia zaburzeń mowy dziecka z rozszczepem wargi i podniebienia. Prezentacja ćwiczeń pomocnych w terapii.

35. Uwarunkowania zdrowotne sprawności narządów artykulacyjnych / Anna Śliwińska, Teresa Szymańska-Paruszkiewicz. - Bibliogr. // Nauczanie Początkowe : kształcenie zintegrowane. - R. 34 (56), nr 1 (2010/2011), s. 81-92
Przyczyny wad wymowy. Klasyfikacja wad wymowy w dyslalii. Etapy pracy korekcyjnej. Przykłady ćwiczeń (edukacja wczesnoszkolna).
36. Wspomaganie rozwoju mowy dziecka / Małgorzata Gumińska. - Bibliogr. // Życie Szkoły. - 2010, nr 8, s. 18-24
Ogólna charakterystyka czterech okresów w procesie kształtowania i rozwoju mowy dziecka. Wskazówki dla nauczycieli sześciolatków pomocne w określeniu, kiedy konieczna jest konsultacja z logopedą. Przykłady ćwiczeń oddechowych. Ćwiczenia narządów artykulacji i słuchu fonematycznego.
37. W trosce o "język giętki" czyli proste zabawy logopedyczne / Beata Lewandowska // Nasz Czas. - 2004, nr 2, s. 3-4
Przykłady kilku prostych ćwiczeń logopedycznych.
38. Wykorzystanie technik obserwacji w diagnozie logopedycznej / Olga Jauer-Niworowska. - Summ. - Bibliogr. // Szkoła Specjalna. - 2010, [nr] 4, s. 275-286
Metody i techniki obserwacji stosowane w diagnostyce logopedycznej.
39. Zabawy kształtujące słuch fonetyczny / Mirosława Kierska. - (Zielone światło dla 6-latków) // Wychowanie w Przedszkolu. - 2010, nr 1, s. 42-45
Rozwój słuchu fonetycznego oraz jego deficyty, jako przyczyna zaburzeń mowy. Zestaw ćwiczeń dla dzieci najmłodszych (zapobieganie zaburzeniom percepcji słuchowej, doskonalenie procesów analizy i syntezy słuchowej).
40. Zabawy słowami / Maria Wilczek // Wychowanie w Przedszkolu. - 2011, nr 7, s. 44-47
Zabawy dydaktyczne (logopedyczne) usprawniające kwalifikacje językowe i intelektualne dziecka (ćwiczenia m.in. spostrzegawczości, umiejętności kojarzenia, wzbogacające słownictwo).
41. Zaburzenia mowy u dzieci w wieku przedszkolnym / Joanna Juszcak-Guca. - Bibliogr. // Bliżej Przedszkola. - 2007, nr 11, s. 38-39
Objaśnienia terminologiczne pojęć związanych z rozwojem mowy dziecka. Klasyfikacje zaburzeń mowy spotykane w teorii i praktyce logopedycznej. Omówienie najczęściej spotykanych wad wymowy występujących u dzieci w wieku przedszkolnym.
42. Zadbajmy o prawidłowy rozwój mowy. Cz. 1. / Alicja Dorozińska // Bliżej Przedszkola. - 2011, nr 10, s. 38-39
Omówienie zostały grupy ćwiczeń, które pomagają stworzyć optymalne warunki do rozwoju kompetencji językowej dziecka (ćwiczenia oddechowe, fonacyjne oraz logarytmiczne).
43. Zadbajmy o prawidłowy rozwój mowy. Cz. 2 / Alicja Dorozińska // Bliżej Przedszkola. - 2011, nr 11, s. 43-[45]
Prezentacja przykładów ćwiczeń wspomagających rozwój mowy – artykulacyjne, kształtujące słuch fonematyczny, słownikowe i gramatyczne.

44. Znaczenie oceny i wczesnej stymulacji logopedycznej dziecka z rozszczepem wargi i/lub podniebienia / Elżbieta Stecko // Rewalidacja. - 2012, nr 1, s. 71-76

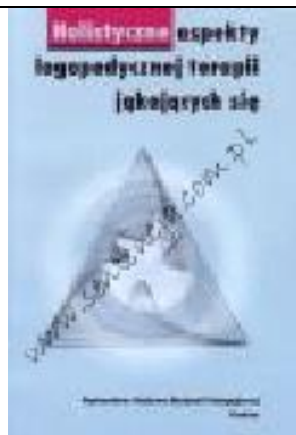
Ocena i wczesna stymulacja logopedyczna dziecka z rozszczepem wargi i/lub podniebienia.

45. Z wizytą u logopedy / Joanna Juszcak-Guca. - Bibliogr. // Bliżej Przedszkola. - 2008, nr 9, s. 40-42

Badanie sprawności narządów artykulacyjnych. Badanie słuchu fonemowego. Badanie umiejętności dokonywania analizy i syntezy słuchowej. Artykulacja głosek. Badanie płynności i prozodii mowy, emisji głosu, funkcji połykowej, funkcji oddechowej. Orientacyjne badanie słuchu. Badanie pamięci słuchowej. Orientacyjne badanie lateralizacji. Diagnoza rozwoju mowy.

Książki

	<p>1. Dogoterapeutyczny program polisensorycznej stymulacji porozumiewania się : poradnik dla logopedów, dogoterapeutów i nauczycieli wykorzystujących terapię kontaktową w pracy z dziećmi z dysfunkcjami rozwojowymi / Marzena Machoś-Nikodem. -Warszawa : Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, 2007.- 56 s., [16] s. tabl. kolor. ; 24 cm.- Bibliogr. s. 45-47.</p> <p><i>Wyjaśniono pojęcia związane z dogoterapią, omówiono założenia i poszczególne rodzaje ćwiczeń z dziećmi (w wieku przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym) z różnymi rodzajami zaburzeń w porozumiewaniu się, ćwiczeń, podczas których wykorzystywano obecność psa. Pies ułatwia: nawiązanie kontaktu dotykowego dziecka z terapeutą, poznawanie przez dziecko budowy ciała, uczenie się znaków komunikacji wspomagananej i alternatywnej, usprawnianie narządów artykulacyjnych, uczenie się czytania. Punktem wyjścia dla proponowanych ćwiczeń był program A. Popławskiej "Pies - przyjaciel i terapeuta".</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>2. Holistyczne aspekty logopedycznej terapii jękających się / pod red. Elżbiety M. Minczakiewicz. - Kraków : Wydaw. Naukowe Akademii Pedagogicznej, 2005. - 237, [5] s. ; 24 cm. - Bibliogr. s. 183-195.</p> <p><i>Niniejsza praca powstała z potrzeb społecznych przede wszystkim ludzi dotkniętych jękaniem się, ich rodzin, oczekujących pomocy, a także tych, którzy wychodząc im naprzeciw skutecznie</i></p>

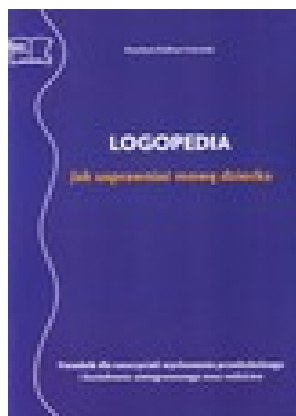
poszukają odpowiednich strategii rehabilitacyjnych, efektywnych metod postępowania terapeutycznego czy nowych rozwiązań technicznych. Książka przeznaczona jest przede wszystkim dla logopedów, zajmujących się dziećmi jękanącymi się, studentów fakultatywnych i podyplomowych studiów logopedycznych, pedagogiki specjalnej i wychowania przedszkolnego, a także osób jękanących się, które poprzez pryzmat sukcesów doświadczanych przez innych mogą próbować pokonywać własne problemy wynikające z natury i skutków tego przykrego dla wielu zaburzenia.

Źródło adnotacji:

http://www.sentencja.com.pl/product_info.php?products_id=11331

Spis treści:

Dostępność w DBP (Wrocław).

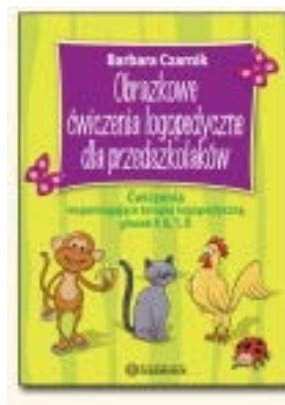
3. Jak usprawnić mowę dziecka :poradnik dla nauczycieli wychowania przedszkolnego i kształcenia zintegrowanego oraz rodziców / Krystyna Datkun-Czerniak. - Kielce : MAC Edukacja, cop. 2004. -106, [5] s. : il. ; 21 cm.

Przewodnik metodyczny Jak usprawnić mowę dziecka to doskonały poradnik dla pedagoga. Pokazano w nim, jak współpracować z dzieckiem mającym problemy związane z poprawną wymową. Zawiera on wytyczne, które mogą usprawnić pracę na zajęciach, ułatwić nawiązanie kontaktu z dzieckiem, urozmaicić monotonne i żmudne ćwiczenia.

Źródło adnotacji: <https://ksiegarnia-edukacyjna.pl/logopedia.html>

Spis treści:

Dostępność w DBP (Wrocław).

4. Obrazkowe ćwiczenia logopedyczne dla przedszkolaków : ćwiczenia wspomagające terapię logopedyczną głosek P, B, T, D / Barbara Czarnik ; [il. Gill Elliot, Krzysztof Spychał]. - Gdańsk : Wydawnictwo Harmonia, 2010. - 54 s. : il. ; 29 cm.

Książka ta powstała z myślą o najmłodszych dzieciach objętych terapią logopedyczną. Ponieważ przedszkolaki nie potrafią jeszcze czytać, ćwiczenia opierają się na ilustracjach. Każdy obrazek to nowe słowo, każde słowo to kolejna realizacja ćwiczonej głoski. Ćwiczenia podzielone są na grupy: najpierw maluch wykonuje ćwiczenia wstępne – nazywania – potem przechodzi do zadań wymagających twórczego myślenia, kojarzenia, analizy słuchowej, spostrzegawczości i sprawności manualnej. Ćwiczenia logopedyczne zgromadzone w tej publikacji są więc w naturalny

	<p>sposób połączone z twórczą zabawą i nauką. Wśród ćwiczeń znajdują się domina, kolorowanki, wykreślanki, labirynty i wiele innych łamigłówek. Ogółem książka prezentuje zbiór ponad 400 wyrazów opracowanych w 50 zadaniach.</p> <p>Źródło adnotacji: http://www.eduksiegarnia.pl/obrazkowe-cwiczenia-logopedyczne-przedszkolakow-cwiczenia-wspomagajace-terapie-logopedyczna-glosek-p-5084.html</p> <p>Dostępność w DBP (Oleśnica). Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w DBP we Wrocławiu.</p>
	<p>5. Od obrazka do słowa: gry rozwijające mowę dziecka /Hanna Rodak, Danuta Nawrocka. - 1995. - Teka (200 k.) ; 30 cm.</p> <p><i>Zestaw "Od obrazka do słowa" to pomoce do rozwijania mowy dziecka, zawierające bogaty materiał obrazkowy z grammi językowymi, kombinacjami ćwiczeń językowych i etykietami z podpisami do poszczególnych obrazków (627 obrazków wraz z etykietami w języku polskim) oraz poradnik - całość zapakowana w pudełku.</i></p> <p><i>Zestaw stanowi doskonale narzędzie dla pedagogów, logopedów i rodziców dzieci z trudnościami w porozumiewaniu się ułatwiające pracę z dzieckiem i kontrolę jego postępów.</i></p> <p><i>Materiał ten może być wykorzystywany jako pomoc diagnostyczna, a także jako podstawa do tworzenia indywidualnych programów rewalidacji pedagogiczno-logopedycznej dzieci z trudnościami w porozumiewaniu się o różnej etiologii oraz dzieci ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi.</i></p> <p><i>Gry przeznaczone są również do rozwijania umiejętności językowych u dzieci w wieku przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym, a także do wczesnej nauki czytania.</i></p> <p><i>Poradnik z dołączoną kartą badania słownictwa dziecka szczegółowo wyjaśnia sposoby posługiwania się materiałami pomocniczymi, opisuje materiały obrazkowe i metody badania mowy za pomocą tych materiałów.</i></p> <p>Źródło adnotacji: http://www.edukacyjna.pl/ksiazka.php?id=5568</p> <p>Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>6. Terapia logopedyczna głosek szeregu syczącego :scenariusze zajęć / Romana Sprawka. - Gdańsk : Wydawnictwo Harmonia, 2011. -94 s. : il. ; 30 cm. - Bibliogr. s. 94.</p>

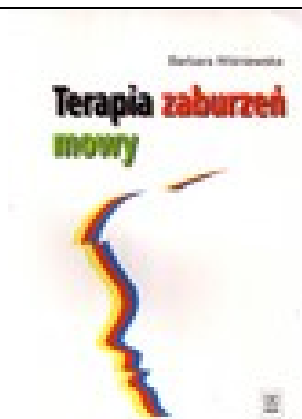

Prezentowana pozycja jest zbiorem 15 scenariuszy z kompletem załączników, do których należą zestawy wyrazów i tekstów, materiał obrazkowy oraz zadania i łamigłówki, które mogą służyć jako podstawa terapii logopedycznej głosek szeregu syczącego. Publikacja adresowana jest do logopedów rozpoczynających karierę zawodową, nauczycieli nauczania zintegrowanego oraz rodziców, którzy pragną aktywnie uczestniczyć w procesie terapii prowadzonej przez specjalistę.

Źródło adnotacji: <http://harmonia.edu.pl/pl/p/TERAPIA-LOGOPEDYCZNA-GLOSEK-SZEREGU-SYCZACEGO-Scenariusze-zajec/606>

Wstęp

Dostępność w DBP (Wrocław).

7. Terapia zaburzeń mowy : materiały pomocnicze do pracy z dziećmi starszymi i dorosłymi / Barbara Wiśniewska. - Wyd. 3. - Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 2009. - 216 s. : il. ; 30 cm. - Bibliogr. s. 35.

Scharakteryzowano zaburzenia rozumienia i ekspresji mowy: afazję ekspresyjną, afazję percepcyjną, dysfazję dziecięcą i opóźniony rozwój mowy. Zamieszczono wskazówki dla terapeutów, propozycje ćwiczeń aparatu oddechowego, fonacyjnego i artykulacyjnego. Trzon pracy stanowią materiały graficzne do ćwiczeń z instrukcją ich wykonania. Ćwiczenia terapeuty dostosowuje do potrzeb dziecka lub osoby dorosłej, z którymi prowadzi terapię.

Źródło adnotacji: katalog DBP

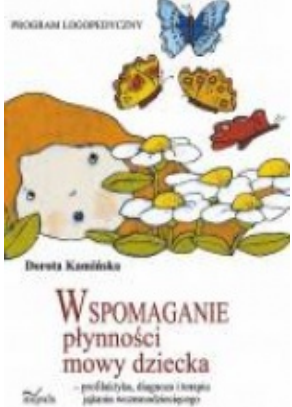
Spis treści

Dostępność w DBP (Wrocław).

8. Uwierz w siebie : program terapeutyczny dla uczniów o specyficznych i specjalnych potrzebach edukacyjnych / Renata Naprawa, Alicja Tanajewska, Krystyna Szczepańska. - Gdańsk : Wydawnictwo Harmonia, 2010. - 168 s. ; 24 cm. Bibliogr. s. 159-165.

Omówiono terapię pedagogiczną. Przedstawiono: symptomy wskazujące na występowanie dysleksji rozwojowej u ucznia (kl. 1-3, 4-6) i podano wskazówki dla nauczyciela, zaburzenia rozwoju mowy i rodzaje ćwiczeń logopedycznych, program zajęć korekcyjno-kompensacyjnych dla ucznia klas 1-3, program terapeutyczny dla

	<p><i>dzieci i młodzieży o specyficznych i specjalnych potrzebach edukacyjnych. W aneksie: wskazówki do sporządzania diagnozy pedagogicznej, kategorie w ocenie opisowej ucznia, scenariusz zajęć logopedycznych z dzieckiem 6-letnim nt. "Na łące", scenariusz zajęć z 7-letnim dzieckiem jękającym się, scenariusz zajęć z dzieckiem z emisji głosu.</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Wstęp, spis treści Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>9. Wspomaganie płynności mowy dziecka : profilaktyka, diagnoza i terapia jękania wczesnodziecięcego / Dorota Kamińska. -Wyd. 2. -Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2007. -84 s. : il. ; 24 cm. -Bibliogr. s. 81-84.</p> <p><i>Program stanowi teoretyczne i praktyczne ujęcie zagadnienia niepełności mowy u dziecka w młodszym wieku. Część teoretyczna zawiera omówienie zagadnienia niepełności mowy dziecka, w tym porównanie rozwojowej niepełności mowy i jękania wczesnodziecięcego. W części praktycznej znajduje się m.in. bogata propozycja zabaw i ćwiczeń przeznaczonych do pracy logopedycznej z dzieckiem. Przejrzysta struktura programu ułatwi jego odbiorcom skuteczne zaplanowanie działań oraz sprzyja uzyskiwaniu zamierzonych efektów pracy profilaktyczno-terapeutycznej z dzieckiem i jego rodziną. Zaproponowany przez Autorkę harmonogram działań oraz plan terapii logopedycznej stanowi pomoc w pracy logopedy, a zamieszczone w programie narzędzia badawcze przeznaczone do pomiaru jakości pracy umożliwią wnikliwe zbadanie efektywności pracy oraz zaplanowanie działań naprawczych tym zakresie. Adresatami programu są logopedzi, terapeuci, nauczyciele oraz rodzice dzieci dotkniętych jękaniami.</i></p> <p>Źródło adnotacji: http://lubimyczytac.pl/ksiazka/56502/wspomaganie-plynnosci-mowy-dziecka---profilaktyka-diagnoza-i-terapia-jekania-wczesnodzieciecego Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>10. Zaburzenia mowy u dzieci z rozszczepem podniebienia : badania, teoria, praktyka / Danuta Pluta-Wojciechowska. -Wyd. 2 popr. i poszerz. - Bytom : Wydawnictwo Ergo-</p>

	<p>Sum, 2008. - 179 s. : il. ; 25 cm. - Bibliogr. s. 157-174.</p> <p><i>Książka jest systematycznym i obszernym opracowaniem na temat mowy dzieci z rozszczepieniem podniebienia w ujęciu medycznym i logopedycznym. Zawiera obszerną relację ze studiów literaturowych, własne ujęcie problematyki zaburzeń realizacji fonemów, a także wybrane wyniki badań własnych. Ważne miejsce zajmuje rozdział poświęcony omówieniu najistotniejszych problemów związanych z terapią zaburzeń mowy u osób z rozszczepieniem podniebienia (wczesna interwencja logopedyczna, terapia zaburzeń wymowy, rodzaje ćwiczeń logopedycznych, miejsce logopedy w wielospecjalistycznym leczeniu dzieci z rozszczepem).</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
---	---

Materiały z Internetu

1. Dokumenty - zajęcia specjalne - logopedyczne. W: Pedagogia Pomoc Psychologiczno-Pedagogiczna. [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW: <http://www.pedagogia.pl/dokumenty/zajecia-specjalne/logopedyczne.html>
Zabawy i ćwiczenia logopedyczne- ćwiczenia głosu, oddechowe i artykulacyjne.
2. Dzieci z opóźnionym rozwojem mowy / Szulc Agata. W: Portal Edux.pl. [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW: <http://www.edukacja.edux.pl/p-5772-dzieci-z-opoznionym-rozwojem-mowy.php>
Objawy zaburzeń rozwoju mowy, przyczyny zaburzeń komunikacji, specyficzne i niespecyficzne opóźnienia rozwoju mowy.
3. Ćwiczenia logopedyczne z wykorzystaniem przedmiotów codziennego użytku / Beata Ingielewicz, Monika Hetmańska. W: Dysleksja. [online]. 2010, nr 2, s. 54-56 [dostęp: 26 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW: http://www.ptd.edu.pl/content/download/621/2246/version/1/file/cwiczenia_logopedyczne.pdf
Przykładowe ćwiczenia dla rodziców do realizacji z dzieckiem w domu.
4. Praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi / Derleta Andrzej. W: Publiczna Szkoła Podstawowa nr 28 im. Adama Mickiewicza. [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW: <http://psp28radom.szkolnastrona.pl/dla-rodzicow,sd,mg,28.html,44>
Czym są specjalne potrzeby edukacyjne, ogólne wskazówki do pracy z uczniem ze SPE, charakterystyka uczniów ze SPE, wskazówki do pracy z uczniem ze SPE.
5. Specjalne potrzeby rozwojowe i edukacyjne wynikające z zaburzeń komunikacji językowej / Tulczyńska Anna. W: Nowa Era. [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW:

http://img.nowaera.pl/dokumenty/pracuje_z_klasa/Zaburzenia_komunikacji_studium%20p_rzypadku.pdf

Omówienie przypadku uczenia ze zdiagnozowanym zespołem Aspergera.

6. Stymulująca funkcja zabawy w przewyciężaniu trudności i zaburzeń w zachowaniu u dzieci z deficytami rozwoju / Elżbieta Maria Minczakiewicz. W: Lider. [online]. [dostęp: 26 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW:

http://www.lider.szs.pl/biblioteka/download.php?plik_id=1260&f=artykul_1260.doc

Kształtowanie mowy dziecka, karta badania motoryki artykulacyjnej.

7. Uczeń ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi wynikającymi z zaburzeń komunikacji językowej. [online]. [dostęp: 10 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW:

http://img.nowaera.pl/dokumenty/pracuje_z_klasa/pzk-sp-Uczen_z_zaburzeniami_komunikacji_jezykowej.pdf

Przypadek ucznia ze szkoły podstawowej z zespołem Aspergera, Karta Indywidualnych Potrzeb Ucznia i Plan Działań Wspierających.

Przypadek ucznia ze szkoły podstawowej z zespołem Aspergera, Karta Indywidualnych Potrzeb Ucznia i Plan Działań Wspierających.

2.6. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca z choroby przewlekłej.

Artykuły z czasopism

1. Alkoholowy zespół płodowy - upośledzenie, którego można było uniknąć : techniki edukacyjne dla dzieci z alkoholowym zespołem płodowym i płodowymi efektami działania alkoholu. [Cz. 4] . - Bibliogr. // Wspólne Tematy. - 2004, nr 10, s. 21-26
Techniki edukacyjne dla dzieci w wieku przedszkolnym, szkoły podstawowej i ponadpodstawowej.
2. Aspekty psychologiczne i etyczne dotyczące pracy pedagoga nauczającego dziecko z chorobą nowotworową / Anna Tojza. - Bibliogr. // Szkoła Specjalna. - 2004, nr 3, s. 216-220
3. Dzieci i młodzież żyjąca z HIV/AIDS / Krystyna Sokołowska // Remedium. - 2006, nr 3, s. 10-11
Dzieci chore na AIDS w środowisku rodzinnym i szkolnym. szkolnego. Zadania szkoły wobec tych dzieci to nie tylko realizacja obowiązku szkolnego, ale również, uspołecznianie i zaspokajanie potrzeb kontaktu ze społecznością klasową i szkolną.
4. Dziecko przewlekle chore w domu i w szkole / Ewa Góralczak // Niezbędnik Pedagoga, Psychologa, Wychowawcy. - 2009, nr 8, s. 36-50
Omówienie jak radzić sobie z konsekwencjami choroby dziecka. Wpływ choroby przewlekłej na życie dziecka, jego rodziców i rodzeństwa. Jakie są uczucia chorego dziecka. Jak można mu pomóc w szkole.

5. Dziecko przewlekle chore w szkole / Janina Wołot // Doradca Dyrektora Szkoły. - 2012, nr 27, s. 21-24
Przykłady chorób przewlekłych. Cechy choroby przewlekłej. Psychologiczne następstwa choroby przewlekłej. Procedury postępowania. Zadania nauczycieli. Zespół ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Indywidualny proces wspierania.
6. Jak pomóc dziecku z chorobą przewlekłą, aby mimo częstych absencji radziło sobie w szkole : wskazówki dla rodziców / Magdalena Żyła // Głos Pedagogiczny. - 2012, nr 35, s. 34-35
7. Kompensacyjna funkcja działalności plastycznej dzieci przewlekle chorych- propozycja wprowadzenia elementów arteterapii / Anna Stawecka. - Bibliogr. // Edukacja. - 2003, nr 2, s. 103-109
Arteterapia jako przykład pracy pedagogicznej z dziećmi chorymi.
8. Lekcja tolerancji / Katarzyna Migdał. - Bibliogr. // Bliżej Przedszkola. - 2008, nr 11, s. 40-41
Integracja dzieci z chorobami somatycznymi oraz dzieci zdrowych w przedszkolu lub szkole.
9. Możliwości rozwijania umiejętności życiowych osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych poprzez dramę i teatr / Lucyna Maksymowicz. - Bibliogr. // Edukacja. - 2008, nr 4, s. 91-97
Kształtowanie umiejętności życiowych jako istotny element edukacji zdrowotnej uczniów przewlekle chorych i niepełnosprawnych. Idea wykorzystania technik teatralnych w szeroko rozumianym procesie edukacyjnym.
10. "O poszukiwaczach spokoju..." - dzieci alergiczne i astmatyczne w szkole / Aleksandra Nowak // Psychologia w Szkole. - 2006, nr 4, s. 125-132
Praca w klasie z uczniem chorym na alergię lub astmę - wyjaśnienie co to jest alergia i astma, jakie są objawy, jak postępować z uczniem w razie ataku choroby.
11. Plan działań wspierających - dziecko przewlekle chore // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2012, nr 35, s. 30-33
Forma pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu.
12. Podstawy prawne oraz realizacja opieki w publicznych placówkach edukacyjnych / Wiesława Mądrowska // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2012, nr 35, s. 17-18, 20-22
Edukacja zdrowotna w przedszkolu. Podstawowa opieka zdrowotna wobec dzieci w wieku przedszkolnym należy do lekarzy rodzinnych. Gwarantowane świadczenia dla dziecka 2-letniego. Gwarantowane świadczenia dla dziecka 4-letniego. Gwarantowane świadczenia dla dziecka 5-letniego. Gwarantowane świadczenia dla dziecka 6-letniego i 7-letniego. Chore dziecko w przedszkolu. Choroba przewlekła lub niepełnosprawność. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna. Rozwój psychoruchowy. Pojęcie edukacji zdrowotnej.
13. Pomocna dłoń dla dziecka przewlekle chorego / Ewa Góralczyk // Doradca Nauczyciela Przedszkola. - 2012, nr 5, s. 48-52
Zadania dyrektora przedszkola oraz nauczycieli wobec dziecka przewlekle chorego w przedszkolu i jego rodziców.

14. PPP, czyli coś z offu... / Maciej Osuch // Dyrektor Szkoły. - 2007, nr 11, s. 4, 6
Poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Problem zespołów orzekających, których zadaniem jest orzekanie w sprawach dotyczących kształcenia specjalnego i nauczania indywidualnego. Dzieci przewlekle chore.
15. Prawo do edukacji dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych / Mirosława Suchocka // Dyrektor Szkoły. - 2011, nr 2, s. 79-[81]
Przeprowadzone badania dotyczyły szkół podstawowych i gimnazjów. Nauczanie indywidualne uczniów przewlekle chorych. Nauczanie dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. Uczniowie szczególnie zdolni. Działanie poradni psychologiczno-pedagogicznych. Opieka przedszkolna. Wnioski wynikające z badań.
16. Prawo do nauki ucznia z chorobą przewlekłą / Joanna Lesińska // Głos Pedagogiczny. - 2012, nr 35, s. 46-48
Zapewnienie realizacji obowiązku szkolnego lub nauki. Opieka szkoły nad uczniem przewlekle chorym. Porozumienie z rodzicami. Zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Podstawa prawna.
17. Rola nauczyciela w szkolnej adaptacji dziecka przewlekle chorego / Joanna Sawionek // Remedium. - 2008, nr 7/8, s. 14-15
Działania jakie może podjąć nauczyciel, aby pomóc dziecku przewlekle choremu zaaklimatyzować się w szkole.
18. Specyfika pracy dydaktyczno-wychowawczej z uczniem przewlekle chorym / Magdalena Żyła // Głos Pedagogiczny. - 2012, nr 35, s. 22-24
Uczeń ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi w szkole masowej.
19. Studium przypadku : pomoc dziecku ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi / Lidia Kołodziejska // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2011, [nr] 21, s. 56-58
Opis pracy nauczyciela w przedszkolu nad osiągnięciem dojrzałości szkolnej u 5-letniego dziecka cierpiącego na padaczkę. Trudności i postępy.
20. Uczeń przewlekle chory - pomoc i edukacja w szkole i w domu / Mirosława Suchocka // Dyrektor Szkoły. - 2011, nr 9, s. 50-54
Nauczanie indywidualne w szkole. Nauczanie indywidualne w domu. Organizacja pobytu ucznia przewlekle chorego w szkole.
21. Uczeń z chorobą przewlekłą w szkole masowej / Małgorzata Łoskot. - Bibliogr. // Głos Pedagogiczny. - 2012, nr 35, s. 4-7
Choroby przewlekle występujące bardzo często u uczniów: alergia, cukrzyca, epilepsja, wady serca. Podawanie leków uczniom w szkole. Zadania pedagoga szkolnego.
22. Upoważnienie od rodziców do podania leków dziecku z chorobą przewlekłą // Doradca Dyrektora Szkoły. - 2012, nr 27, s. 26
Dziecko chore w szkole.
23. Zgoda nauczyciela i pracownika szkoły na wielokrotne podawanie leków dziecku z chorobą przewlekłą // Doradca Dyrektora Szkoły. - 2012, nr 27, s. 27

Uczeń z cukrzycą

24. Czerwone kropki // Przegląd Oświatowy. - 2008, nr 7, s. 15-16
Dziecko chore na cukrzycę w szkole masowej.
25. Dziecko chore na cukrzycę. [Cz. 1] / Ewa Skwarka // Wychowanie w Przedszkolu. - 2009, nr 9, s. 22-25
Ogólne informacje na temat cukrzycy typu I. Diabetyk w przedszkolu - aspekty prawne.
26. Dziecko chore na cukrzycę. [Cz. 2] / Ewa Skwarka. - Bibliogr. // Wychowanie w Przedszkolu. - 2009, nr 10, s. 15-18
Znaczenie współpracy personelu przedszkola oraz rodziców dziecka chorego na cukrzycę. Wytyczne, co pracownicy przedszkola powinni wiedzieć na temat choroby, co powinno znajdować się w "niezbędniku" diabetyka, w co powinny być wyposażone "kąci diabetyka" oraz przedszkolna kuchnia.

Uczeń z zaburzeniami odżywiania

27. Anoreksja - bulimia : (pedagogiczne diagnozowanie zaburzeń odżywiania się młodzieży) / Marta Kowalczyk. - Bibliogr. // Nowa Szkoła. - 2007, nr 9, s. 35-43
Rola nauczycieli, wychowawców i pedagogów w diagnozowaniu zaburzeń odżywiania młodzieży.
28. Diagnoza i profilaktyka anoreksji i bulimii psychicznej u młodzieży szkolnej - w działalności pedagogicznej nauczycieli wf / Marta Kowalczyk. - Bibliogr. // Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne. - 2008, nr 7, s. 6-12
Definicje bulimii i anoreksji. Przyczyny i kryteria rozpoznawania. Diagnoza anoreksji i bulimii psychicznej u młodzieży w pracy dydaktyczno-wychowawczej nauczycieli wychowania fizycznego. Rola i zadania nauczycieli w profilaktyce anoreksji i bulimii.
29. Powstrzymać anoreksję i bulimię / Marta Kowalczyk // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2007, nr 6, s. 24-27
Program profilaktyczny adresowany do młodzieży zagrożonej anoreksją i bulimią psychiczną, a także do ich nauczycieli, wychowawców, pedagogów szkolnych, dyrektorów szkół i rodziców.
30. Skuteczność profilaktyki zaburzeń odżywiania się dziewcząt w wieku gimnazjalnym / Beata Mirucka, Urszula Dymnicka, Monika Kisielewska. - Bibliogr. // Edukacja. - 2009, nr 4, s. 76-85
Czynniki ryzyka i profilaktyka zaburzeń odżywiania. Prezentacja autorskiego programu profilaktyki anoreksji i bulimii psychicznej dla dziewcząt w wieku gimnazjalnym.

Uczeń z zaburzeniami psychicznymi

31. Zdrowie psychiczne na wirażu : depresja u dzieci i młodzieży. Cz. 1 / Werner Reichmann // Wspólne Tematy. - 2007, nr 4, s. 40-47
Charakterystyka problemu. Specyfika depresji u dzieci i młodzieży. Interwencja psychoterapeutyczna i psychosocjalna.
32. Zdrowie psychiczne na wirażu : depresja u dzieci i młodzieży. Cz. 2 / Werner Reichmann. - Bibliogr. // Wspólne Tematy. - 2007, nr 5, s. 3-10
Praktyczne przykłady i narzędzia, z których korzysta się w psychoterapii dzieci i młodzieży cierpiących na depresję. Analiza strategii terapeutycznych.
33. Depresja i samobójstwa młodzieży : co zrobić, zanim będzie za późno / Agnieszka Gmintrowicz // Psychologia w Szkole. - 2004, nr 4, s. 12
Objawy depresji. Opis przypadku. Znaki ostrzegawcze. Jak skutecznie pomagać.
34. Depresja - smutek nastolatków / Aleksandra Denst-Sadura. - (Psychologia w szkole) // Głos Nauczycielski. - 2010, nr 46, s. 12
Jak rozpoznać symptomy depresji u nastolatków i skutecznie interweniować.
35. Sposób reagowania w przypadku wystąpienia epizodu psychotycznego u nastolatka / Małgorzata Łoskot // Głos Pedagogiczny. - 2010, nr 15, s. 36
Dziecko chore na schizofrenię w szkole.

Książki

 <p>WSPIERANIE ROZWOJU UCZNIĄ NIEPRZECIĘTNEGO W SZKOLE OGÓLNODOSTĘPNEJ</p>	<p>1. Wspieranie rozwoju ucznia nieprzeciętnego w szkole ogólnodostępnej / pod red. Elizy Chodkowskiej, Marty Uberman. - Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2011. - 203 s. : il. ; 23 cm. - Bibliogr. przy rozdz.</p> <p><i>Artykuły podzielono na cztery grupy tematyczne: Cz. I. "Wspieranie rozwoju dzieci przejawiających ponadprzeciętne uzdolnienia i zainteresowania", Cz. II. "Diagnoza i wspieranie rozwoju dzieci z problemami zdrowotnymi", Cz. III. "Diagnoza i wspieranie rozwoju uczniów z obciążeniami środowiskowymi", Cz. IV. "Warunki i środki wspierające rozwój uczniów".</i></p> <p>Źródło adnotacji: DBP Wrocław Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
---	---

Materialy z Internetu

1. Dziecko przewlekle chore. Psychologiczne aspekty funkcjonowania dziecka w szkole i przedszkolu: informacje dla pedagogów i opiekunów / Ewa Góralczyk. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 6 lutego 2013]. Dostępny w WWW: www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=268:dziecko-przewlekle-chore.-psychologiczne-aspekty-funkcjonowania-dziecka-w-szkole-i-przedszkolu&id=73:pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-krok-po-kroku&Itemid=1084
Omawia sposoby zachowań z dziećmi chorymi w szkole i przedszkolu. Zagrożenia zadania nauczyciela, wychowawcy. Przykłady dobrej praktyki.
2. Dziecko z astmą w szkole i przedszkolu: informacje dla pedagogów i opiekunów / Marek Kulus. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 7 lutego 2013]. Dostępny w WWW: www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=269:dziecko-z-astm-w-szkole-i-przedszkolu&id=73:pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-krok-po-kroku&Itemid=1084
Przedstawia objawy choroby, plan działania w przypadku wystąpienia ataku. Zawiera także wskazówki dla nauczycieli jak choroba wpływa na funkcjonowanie dziecka w szkole. Istotne są również poruszone kwestie wyboru zawodu dla chorego dziecka.
3. Dziecko z cukrzycą w szkole i przedszkolu: informacje dla pedagogów i opiekunów / Daniel Witkowski i in. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 6 lutego 2013]. Dostępny w WWW: www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=266:dziecko-z-cukrzyc-w-szkole-i-przedszkolu&id=73:pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-krok-po-kroku&Itemid=1084
Omawia sposoby zachowań z dziećmi chorymi w szkole i przedszkolu. Zagrożenia zadania nauczyciela, wychowawcy. Przykłady dobrej praktyki. Przedstawia informacje od lekarza i pielęgniarki, a osobne informacje od psychologa.
4. Dziecko z depresją w szkole i przedszkolu: informacje dla pedagogów i opiekunów / Monika Turno. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 7 lutego 2013]. Dostępny w WWW: www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=259:dziecko-z-depresj-w-szkole-i-przedszkolu&id=73:pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-krok-po-kroku&Itemid=1084&start=20
Odpowiedziano na pytanie czym jest depresja i jakie są jej objawy. Rozróznilo depresję dziecięcą i depresję nastolatków. Omówiono rolę nauczyciela i szkoły w leczeniu depresji.
5. Dziecko z hemofilią w szkole i przedszkolu: informacje dla pedagogów i opiekunów / Anna Klukowska. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 6 lutego 2013]. Dostępny w WWW:

www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=267:dziecko-z-hemofili-w-szkole-i-przedszkolu&id=73:pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-krok-po-kroku&Itemid=1084

Omawia charakterystykę choroby. Przedstawiono nakazy i zakazy dla ucznia. Możliwe zachowania ucznia. Opisano procedurę udzielenia pierwszej pomocy oraz warunki jakie należy zapewnić dziecku w szkole.

6. Dziecko z padaczką w szkole i przedszkolu: informacje dla pedagogów i opiekunów / Sergiusz Józwiak. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 6 lutego 2013]. Dostępny w WWW:
www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=265:dziecko-z-padaczk-w-szkole-i-przedszkolu&id=73:pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-krok-po-kroku&Itemid=1084

Omawia sposoby zachowań z dziećmi chorymi w szkole i przedszkolu. Zagrożenia zadania nauczyciela, wychowawcy. Przykłady dobrej praktyki. Materiał podzielono na: medyczne aspekty padaczki oraz codzienne problemy chorych z padaczką.

7. Dziecko z zaburzeniami lękowymi w szkole i przedszkolu: informacje dla pedagogów i opiekunów / Ida Derezińska, Monika Gajdzik. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 8 lutego 2013]. Dostępny w WWW:
http://www.bc.ore.edu.pl/Content/198/07ore_leki.pdf

Omówiono rodzaje zaburzeń lękowych występujących u dzieci. Opisano objawy i rozpoznawanie lęków u dzieci starszych i młodszych. Poruszono problem sytuacji dziecka po przebytym stresie. Przedstawiono metody leczenia lęków, zawarto wskazówki dla nauczycieli.

8. Dziecko z zaburzeniami odżywiania w szkole i przedszkolu: informacje dla pedagogów i opiekunów / Gabriela Jagielska. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 8 lutego 2013]. Dostępny w WWW:
www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=263:dziecko-z-zaburzeniami-odzywiania-w-szkole-i-przedszkolu&id=73:pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-krok-po-kroku&Itemid=1084&start=20

Opisano zjawisko występowania zaburzeń w odżywianiu oraz znaczenie wczesnego wykrycia dla późniejszej terapii. Opisano przyczyny oraz sposoby leczenia zarówno bulimii jak i anoreksji. Poruszono także problematykę dzieci z otyłością w szkole.

9. Dziecko z zaburzeniami psychosomatycznymi w szkole: informacje dla pedagogów i opiekunów / Irena Namysłowska. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 7 lutego 2013]. Dostępny w WWW:
www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=258:dziecko-z-zaburzeniami-psychotycznymi-w-szkole&id=73:pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-krok-po-kroku&Itemid=1084

Przedstawiono charakterystykę schizofrenii w okresie dorastania. Szeroko omówiono sytuację ucznia z zaburzeniami psychosomatycznymi w szkole, między innymi dozwolone i wskazane obszary działalności ucznia, próby samobójcze, pierwsza pomoc.

10. Dziecko z zaburzeniami tikowymi w szkole i przedszkolu: informacje dla pedagogów i opiekunów / Anita Bryńska, Tomasz Wolańczyk. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 8 lutego 2013]. Dostępny w WWW: http://www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=260:dziecko-z-zaburzeniami-tikowymi-w-szkole-i-przedszkolu&id=73:pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-krok-po-kroku&Itemid=1084&start=20
Czym są tiki? Rodzaje tików i ich przyczyny. Opisano zaburzenia współistniejące oraz sposób postępowania terapeutycznego. Omówiono funkcjonowanie dziecka z zaburzeniami tikowymi w szkole.

16. Model pracy z uczniem z chorobą przewlekłą. Agnieszka Gąstoł. [W:] Podniesienie efektywności kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Materiały dla nauczycieli, s. 304-323. Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 20 listopada 2012]. Dostępny w WWW: http://www.ore.edu.pl/strona-ore/index.php?option=com_phocadownload&view=category&download=70:materiay-dla-nauczycieli&id=73:pomoc-psychologiczno-pedagogiczna-krok-po-kroku&Itemid=1084
Zaprezentowano model pracy z uczniem przewlekle chorym z poziomu: diagnostyki, programu oraz ustalenia zajęć praktycznych. Omówiono wybrane choroby oraz specjalne potrzeby ucznia.

2.7. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca z sytuacji kryzysowych lub traumatycznych

Artykuły z czasopism

1. Depresja i samobójstwa młodzieży : co zrobić, zanim będzie za późno / Agnieszka Gmintrowicz // Psychologia w Szkole. - 2004, nr 4, s. 12
Objawy depresji. Opis przypadku. Znaki ostrzegawcze. Jak skutecznie pomagać.
2. Dobry obywatel : zastosowanie terapii narracyjnej w kontekście traumy / Hugh Fox. - Bibliogr. // Psychoterapia. - 2010, nr 3, s. [59]-66
Opis przypadku pracy terapeutycznej z 10-letnim chłopcem po przeżytej traumie.
3. Dziecko z traumą w przedszkolu : apteczka pierwszej pomocy psychologicznej / Agnieszka Ochlust // Doradca Nauczyciela Przedszkola. - 2011, nr 2, s. 41-44
Przyczyny i rodzaje traum u dzieci (np. świadek przemocy, dotknięte przemocą, pogryzienie przez psa) oraz sposoby postępowania z dzieckiem skrzywdzonym.
4. Gdzie dwóch się kłóci, tam trzeci może pomóc... : rozwiązanie konfliktu wśród uczniów we współpracy z rodzicami / Anna Piekarska // Głos Pedagogiczny. - 2010, nr 23, s. 17-19
Przemoc rówieśnicza. Rola i zadania pedagoga, psychologa i nauczycieli. Sygnały rozpoznawcze i alarmowe przemocy. Współpraca z rodzicami i "syndrom zakładnika".

Jak interweniować i współpracować z rodzicami w sytuacjach przemocy rówieśniczej uczniów. Opis przypadku.

5. Interwencja kryzysowa w szkole - kryzys sytuacyjny / Maria Brudnik // Forum Oświatowe. - 2010, [nr] 2, s. [49]-65
Typowe formy uczniowskiej agresji interpersonalnej. Cechy ucznia wskazującego na osobowość podatną na kryzys. Opis przypadku. Procedura kryzysowa - schemat postępowania nauczyciela.
6. Kiedy dziecko jest krzywdzone : o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie / Ewa Sokołowska // Głos Pedagogiczny. - 2010, nr 23, s. 36-41
Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 r. Zobowiązania nałożone na osoby zawodowo zaangażowane w pracę z dziećmi i młodzieżą. Obowiązek prowadzenia działań zapobiegających przemocy w rodzinie, wspomagających ofiarę przemocy oraz promocyjnych. Rola pedagoga i psychologa szkolnego.
7. Kręgi na wodzie / Mariusz Wilk // Emocje. - 2011, nr 6, s. 10-11
Postępowanie nauczyciela w sytuacji kryzysowej w szkole. Higiena psychiczna nauczycieli uczestniczących w szkolnych działaniach antykryzysowych.
8. Kryzys ucznia - co powinien wiedzieć i zrobić pedagog? : znaczenie kompetencji z zakresu interwencji kryzysowej w pracy pedagogicznej / Hanna Stępniewska-Gębik, Roma Kwiecińska. - Summ. Streszcz. - Bibliogr. // Ruch Pedagogiczny. - 2012, [nr] 2, s. 103-[117]
Analiza najnowszych tendencji w rozwoju interwencji kryzysowych oraz rzeczywistego funkcjonowania pedagogów w sytuacjach kryzysowych uczniów. Zapoznanie się ze zmianami w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, wynikającymi z reform edukacyjnych.
9. Kurs I : interwencja kryzysowa w szkole. [Cz. 1] / Jarosław Jagieła. - (Kursy on-line) // Psychologia w Szkole. - 2009, nr 3, s. 38-45
Treści teoretyczne dotyczące podstawowych pojęć i zagadnień związanych z pojawieniem sytuacji kryzysowych na terenie szkoły.
10. Kurs I : interwencja kryzysowa w szkole : sytuacje kryzysowe dziecka. Cz. 2 / Jarosław Jagieła. - (Kursy on-line) // Psychologia w Szkole. - 2009, nr 4, s. 56-67
Omówienie różnych sytuacji kryzysowych mogących dotyczyć ucznia.
11. Kurs I : interwencja kryzysowa w szkole. [Cz. 3] / Jarosław Jagieła. - (Kursy on-line) // Psychologia w Szkole. - 2010, nr 1, s. 50-54
Dramatyczne zdarzenia, jakie mogą zaistnieć na terenie szkoły (katastrofy i wypadki, akty terroru) oraz zasady postępowania w takich sytuacjach.
12. Kurs I : interwencja kryzysowa w szkole. [Cz.] 4 / Jarosław Jagieła. - (Kursy on-line) // Psychologia w Szkole. - 2010, nr 2, s. 151-158
Elementy interwencji kryzysowej. Czym jest interwencja kryzysowa. Jak interweniować. Psychoterapia zaburzeń związana z kryzysem.
13. Mama w szkole / Alicja Strzelecka-Lemiech // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 25, s. 36-38
Ciąża nastoletniej dziewczyny. Rola pedagoga szkolnego.

14. Metodycznie i planowo - przygotowanie interwencji psychosocjalnej // Na Temat. - 2005, z. 1, s. 6-8
Priorytety interwencji prowadzonej w interesie dziecka - ofiary przemocy seksualnej.
15. "Nie bij..." : przemoc fizyczna wobec dziecka w rodzinie / Magdalena Żyła // Doradca Nauczyciela Przedszkola. - 2012, nr 5, s. 54-56
*Rola i zadania nauczyciela przedszkola wobec dziecka krzywdzonego fizycznie.
Współpraca przedszkola i instytucji pomocowych z rodzicami dziecka.*
16. "Niebieska Karta" w praktyce / Agnieszka Olszewska // Emocje. - 2012, nr 1, s. 45-46
Opis jak szczegółowo wygląda procedura "Niebieskiej Karty" i obowiązki nauczyciela dotyczące przeciwdziałania przemocy w szkole.
17. Nierównowaga sił : praca z uczniem upokorzonym przez nauczyciela / Małgorzata Łuba. - Bibliogr. // Głos Pedagogiczny. - 2012, nr 37, s. 54-56
Rozmowa z uczniem. Rozmowa z nauczycielem. Ataki ze strony rówieśników.
18. Oblicza przemocy "Za szkolną bramą" i psychologiczne metody interwencyjno-profilaktyczne / Anna Piekarska // Głos Pedagogiczny. - 2010, nr 18, s. 23-29
Jak przejawia się krzywdzenie w szkole. Agresja uczniów. Mobbing rówieśniczy. Mobbing w sieci. Trauma prześladowania w szkole. Antyprzemocowa filozofia i oferta pomocy. Dobre i złe praktyki z różnych stron świata. Istota mobbingu. Oceny programu "Nie winić". Specjalistyczna pomoc dla uczniów poszkodowanych mobbingiem. Program kształtowania pozytywnej relacji nauczyciel-uczeń.
19. Odpowiedzialność pedagogów za dzieci krzywdzone / Ewa Jarosz. - (Problem krzywdzenia dzieci w Polsce i na świecie). - Bibliogr. // Dziecko Krzywdzone. - 2003, nr 5, s. 36-44
Powinności współczesnego pedagoga w sytuacji krzywdzenia dzieci. Sposoby reagowania personelu szkolnego na sytuacje przemocy wobec dzieci.
20. Pierwsza pomoc // Na Temat. - 2005, z. 1, s. 8-11
Jak prawidłowo zareagować, podjąć zdecydowaną interwencję, gdy pojawi się przypuszczenie, że dziecko było molestowane seksualnie - praktyczne wskazówki.
21. Pierwsza pomoc psychologiczna / Hanna Czuchnowska, Magdalena Orzechowska-Bączyk. - (Kompetencje psychologiczne). - Bibliogr. // Niebieska Linia. - 2010, nr 6, s. 18-20
Pierwsza pomoc psychologiczna obejmuje zbiór działań i technik, które mają zastosowanie bezpośrednio po zdarzeniu krytycznym, podejmowanych zarówno przez profesjonalistów, jak i nieprofesjonalistów.
22. Praca z uczniem w kryzysie emocjonalnym / Grażyna Różewicz. - Bibliogr. // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2012, nr 1, s. 9-21
Skuteczność i przydatność przyjmowania różnych strategii pracy z uczniem w kryzysie emocjonalnym.
23. Przeciwdziałanie przemocy wobec dzieci - zadania dyrektora i pedagoga szkolnego / Anna Maria Wesołowska // Dyrektor Szkoły. - 2011, nr 12, s. 44-47

Podjęcie odpowiednich działań. Wyposażenie w odpowiednią wiedzę. Obowiązek prawny. Zabezpieczenie uzyskanych informacji. Zawiadomienie właściwych organów.

24. Psychoprofilaktyka samobójstw dzieci i młodzieży w szkole / Hanna Malicka-Gorzelańczyk. - Bibliogr. // Pedagogika Społeczna. - 2002, [nr] 4, s. [119]-126
25. Rodzina z problemem alkoholowym. Cz. 3 / Małgorzata Chojak // Wychowawca. - 2008, nr 4, s. 16-19
Institutionalna pomoc dziecku krzywdzonemu. Procedura pomocy w placówce szkolnej.
26. Rozwodowe monologi i dialogi / Małgorzata Łuba // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 31, s. 54-56
Rola pedagoga szkolnego w pracy z uczniem, którego rodzice rozwodzą się.
27. Samobójstwa : co może zrobić pedagog? / Stanisław Kawula. - Bibliogr. // Nowa Szkoła. - 2004, nr 2, s. 4-13
Przyczyny i okoliczności, etiologia i kategorie zachowań suicydalnych człowieka. Młodzież a samobójstwa.
28. Stygmatyzacja uczniów w szkole / Jan Łysek. - Summ. - Bibliogr. // Nauczyciel i Szkoła. - 2009, nr 3/4, s. [25]-41
Stygmatyzacja i jej etapy. Przemoc i agresja w szkole - źródła, typy sprawców. Ofiary przemocy i ich typy. Przyczyny zachowań agresywnych stygmatyzujących dzieci w szkole. Szkolne programy profilaktyczne. Pedagog szkolny przeciwdziałający stygmatyzacji uczniów.
29. Sytuacje kryzysowe w szkole / Katarzyna Pankowska-Koc // Sedno. - 2011, nr 11, s. 12-15
Umiejętne zarządzanie bezpieczeństwem na terenie szkoły. Co to są sytuacje kryzysowe w szkole. Typologia kryzysów. Fazy kryzysu. Procedury postępowania w interwencji kryzysowej.
30. Uczniowskiej fali można przeciwdziałać. [Cz. 1] / Joanna Gajda, Seweryn Cichoń // Gazeta Szkolna : aktualności. - 2006, nr 22, s. 14
Działania nauczyciela w obronie uczniów doświadczających przemocy psychicznej i fizycznej ze strony innych uczniów.
31. Uczniowskiej fali można przeciwdziałać. Cz. 2 / Joanna Gajda, Seweryn Cichoń // Gazeta Szkolna : aktualności. - 2006, nr 23, s. 14
Działania nauczyciela mające na celu zapobieganie mobbingowi w klasie szkolnej. Socjogram jako metoda wspomagająca włączanie ucznia poddanego mobbingowi w życie klasy.
32. Wołanie o pomoc / Małgorzata Łuba // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 32, s. 57-59
Uczeń z myślami samobójczymi. Rola pedagoga szkolnego. Jak rozmawiać z rodzicami ucznia. Co zrobić, gdy rodzice nie widzą problemu.
33. Wyjść poza koło przemocy / Marcin Koczyk // Psychologia w Szkole. - 2005, nr 1, s. 27-35

Definicja pojęcia przemoc. Jak reagować na przemoc. Co może i powinien robić nauczyciel aby pomóc wyjść poza koło przemocy.

34. Zapobiec pręgom i rozpoznać je... / Ewa Grotkiewicz // *Bliżej Przedszkola*. - 2006, nr 9, s. [7]-9

Przemoc wobec dziecka w domu. Dziecko ofiarą przemocy. Stanowisko przedszkola i szkoły w tej sprawie.

Książki

 <p>Dzieci krzywdzone i wykorzystywane seksualnie Izabela Kałka Poradnik dla nauczycieli, pedagogów i pracowników socjalnych.</p>	<p>1. Dzieci krzywdzone i wykorzystywane seksualnie : poradnik dla nauczycieli, pedagogów i pracowników socjalnych /Izabela Kałka. Sosnowiec : Projekt-Kom, cop. 2007.- 196 s., [4] s. tabl. : il. kolor. ; 21 cm.- Bibliogr. s. 175-177.</p> <p><i>Zbiór wiadomości teoretycznych i praktycznych na temat przemocy wobec dzieci i pomocy dziecku krzywdzonemu. Autorka charakteryzuje zjawisko przemocy wobec dzieci (historię, pojęcie, rodzaje przemocy: fizyczną, psychiczną i seksualną), skalę zjawiska, czynniki ryzyka, objawy dziecka krzywdzonego (fizyczne, emocjonalne), potrzeby dziecka (bezpieczeństwa, bliskości, przynależności, akceptacji). Omawia wykorzystywanie seksualne dzieci (definicja, objawy somatyczne, objawy psychologiczne i behawioralne). W ostatnim rozdziale przedstawia zagadnienia dotyczące pomocy dziecku krzywdzonemu: kompetencje służb (policji, prokuratury, sądu, pomocy społecznej, służby zdrowia, placówek oświatowych i organizacji pozarządowych), przepisy prawne, pomoc psychologiczną oraz wskazówki dla rodziców. Na koniec podaje informacje o wybranych placówkach pomagającym osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Ostatni rozdział Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
 <p>Lęk i fobie nastolatków S. G. Mattis, T. H. Ollendick Jak pomóc dzieciom przezwyciężyć napady paniki</p>	<p>2. Lęk i fobie nastolatków : jak pomóc dzieciom przezwyciężyć napady paniki / Sara G. Mattis, Thomas H. Ollendick ; przekł. Ewa Zaremba-Popławska. - Gdańsk : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2004.- 86 s. : il. ; 21 cm. - Bibliogr. s. 85-86.</p> <p><i>Autorka omawia okres dojrzewania i pojawiające się w tym okresie zaburzenia lękowe i napady paniki. Ukazuje zjawisko zespołów lękowych, diagnozowanie przypadków (wskaźnik wrażliwości lękowej u dzieci, skala lęku dziecięcego Susan Spence, pomiar lęku u dzieci, wielowymiarowa skala lęku u dzieci) oraz leczenie nastolatków z tej przypadłości.</i></p>

	<p><i>Poradnik przeznaczony dla rodziców, pedagogów, nauczycieli, psychologów szkolnych i pracowników socjalnych, czyli wszystkich tych osób, którym na sercu leży dobro i pomyślny rozwój młodych ludzi.</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>3. Niechęć do szkoły : jak pomóc dziecku, które opuszcza lekcje i wagaruje / David Heyne [et al.] ; przekł. Monika Gajdzińska. - Wyd. 1 w jęz. pol. - Gdańsk : Gdańskie Wydaw. Psychologiczne, 2004.- 88 s. ; 21 cm. - Bibliogr. s. 87-88.</p> <p><i>Książka dla wychowawców, pedagogów szkolnych oraz psychologów zajmujących się dziećmi. Przedstawia odczucia dziecka w stosunku do szkoły, nauczycieli i rówieśników. Zawiera opis procesów oraz strategie postępowania w przypadkach odmowy chodzenia do szkoły. Ukazuje, iż za problem częstych nieobecności w szkole odpowiada wiele czynników, z którymi można sobie poradzić, umiejętnie podchodząc do dziecka i zmieniając jego nastawienie. W zakończeniu książki zamieszczono Scenariusz Wywiadu Klinicznego dla dzieci i rodziców, TRUDNOŚCI (Traktowanie z szacunkiem, Relacje, Umiejętność Aktywnego Słuchania, Demistyfikacja, Negocjacje dot. procesu, Ostrożność, Świadczenia innych osób, Cele młodego człowieka, Interpretacja zachowań) oraz Termometr Strachu.</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>

Materialy z Internetu

1. Kiedy uczeń zawini : wdrażanie procedur postępowania w trudnych sytuacjach / Anna Katarzyna Kiełczowska. W: Sedno. [online]. 2010, nr 2, s. 6-11. [dostęp: 26 lutego 2013]. Dostępny w WWW:

http://www.edupress.pl/download/gfx/edupress/pl/defaultopisy/675/1/1/9104500008_mdss_edno_02_2010_artykul.pdf

Zadania dyrektora szkoły. Tworzenie procedur. Zachowania destrukcyjne ucznia w świetle prawa - akty agresji i przemocy, zniszczenie mienia, kradzież. O czym nauczyciel powinien powiadomić dyrektora. Procedury postępowania wobec uczniów - konflikty: konflikt uczeń-uczeń, uczeń-klasa, uczeń-nauczyciel. Uczeń rozprawdza narkotyki. Interwencje kryzysowe: zamach samobójczy, próba okaleczenia innych osób

lub samookaleczenie, zagrożenie zamachem bombowym. Instytucje powołane do sytuacji trudnych i kryzysowych: straż miejska, policja, sąd rodzinny.

2. Odpowiedzialność za zapewnienie bezpieczeństwa uczniom w kontekście sytuacji kryzysowych / Dariusz Piotrowicz. W: Ośrodek Rozwoju Edukacji. [online]. [dostęp: 20 stycznia 2013]. Dostępny w WWW:
http://www.google.pl/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&ved=0CD0QFjAD&url=http%3A%2F%2Fwww.ore.edu.pl%2Fstrona-ore%2Findex.php%3Foption%3Dcom_phocadownload%26view%3Dcategory%26download%3D1159%3Aodpowiedzialno-za-zapewnianie-bezpieczestwa-uczniw-w-kontekcie-sytuacji-kryzysowych%26id%3D123%3Aprocedury-interwencyjne-w-szkole%26Itemid%3D1148&ei=QzD8UM_IHMWG4gS0xIH4AQ&usg=AFQjCNGuWn4kNUW1h3cI4mEqfDctZvTT3g&bvm=bv.41248874,d.bGE&cad=rja
Opracowany przez ORE artykuł definiuje sytuacje kryzysowe oraz sytuacje traumatyczne. Duża uwaga skupiona została na samobójstwach, próbach samobójczych, a także przestępczości w szkole. Wymienione zostały akty prawne, które są podstawą ustalania procedur postępowania w szkole. Przytoczono przykładowe procedury działania. Poruszono także problem odpowiedzialności zapewnienia wsparcia psychologicznego po traumatycznych wydarzeniach.
2. Profilaktyka samobójstw w szkole / Barbara Pilecka. W: Meritum. [online]. 2010, nr 4, s. 37-44. [dostęp: 26 lutego 2013]. Dostępny w WWW:
http://meritum.mscdn.pl/meritum/moduly/egzempl/19/19_37_abc.pdf
ISSN 1896-2521.
3. Psychologiczne skutki sytuacji kryzysowej / Agnieszka Rucińska-Cyran. W: Portal Edux.pl. [online]. [dostęp: 20 stycznia 2013]. Dostępny w WWW:
<http://www.edukacja.edux.pl/p-1405-psychologiczne-skutki-sytuacji-kryzysowej.php>
Artykuł podaje różne definicje kryzysu i sytuacji kryzysowych. Omówiono skutki psychologiczne pojawiające się w trakcie oraz po pewnym czasie od zaistniałej sytuacji kryzysowej. Wymienione zostały 4 fazy reakcji na sytuację oraz zachowania zbiorowe. Tekst podaje również podstawowe zasady pomocy psychologicznej.
4. Rola nauczyciela w sytuacjach kryzysowych w szkole / Danuta Hryniewicz. W: Szkoły sanatoryjne, przyszpitalne, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, ośrodki szkolno-wychowawcze.[online]. [dostęp: 20 stycznia 2013]. Dostępny w WWW:
http://sanatoryjne.metis.pl/wp-content/downloads/2006/rola_nauczyciela_sytuacjach_kryzysowych.pdf
Opracowany przez pracownika Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej materiał zawiera informacje na temat kryzysu (definicja, konsekwencje). Podaje zasady efektywnego działania nauczyciela w kryzysie, sposoby zapobiegania. Ciekawym materiałem jest tabelaryczne przedstawienie objawów przedszkolaków, uczniów sp i nastolatków przeżywających kryzys.
5. Sytuacje kryzysowe w szkołach / Katarzyna Koszewska. W: O szkole.pl. [online]. [dostęp: 20 stycznia 2013]. Dostępny w WWW:
http://www.oszkole.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=667:sytuacje-kryzysowe-w-szkoach&catid=54:praktyka&Itemid=411

Fragment artykułu „Zarządzanie sytuacjami kryzysowymi na terenie szkoły/placówki oświatowej”, „Meritum” nr 3(18)/2010 rok. Tekst definiuje sytuacje kryzysowe w szkole, zwraca uwagę na najważniejsze etapy w zapobieganiu, rozpoznaniu oraz działaniu w sytuacjach kryzysowych.

6. Szkolny system interwencji : procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych / Aneta Przedlaska, Barbara Reszczyńska, Irena Drozd. W: Liceum Ogólnokształcące im. Władysława Jagiełły w Płocku [online]. [dostęp: 20 stycznia 2013]. Dostępny w WWW: <http://www.jagiellonka.plock.pl/pdf/zespol/ssb.pdf>
Opracowany przez psychologa, pedagoga oraz pielęgniarkę materiał jasno określa sytuacje wymagające interwencji policji oraz rodziców, oraz sytuacje, które można rozwiązać w warunkach wewnątrzszkolnych. Zawiera dokładne procedury postępowania w różnych sytuacjach kryzysowych.
7. Wytyczne dotyczące radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. W: Comenius. [online]. [dostęp: 20 stycznia 2013]. Dostępny w WWW: <http://www.comenius.org.pl/sites/comenius/files/page/256/microsoft-word-9docx.pdf>
Materiał przygotowany dla programu Comenius – Indywidualne Wyjazdy Uczniów, z powodzeniem można go jednak wykorzystać w ramach PPP w szkołach. Tekst zawiera definicje sytuacji kryzysowych, informacje jak im zapobiegać, oraz określa sposoby postępowania w sytuacjach kryzysowych.
8. Zapobieganie samobójstwom u dzieci i młodzieży / Alfreda Gierad. W: Wychowawca. [online]. 2003, nr 2, s. 21. [dostęp: 20 stycznia 2013]. Dostępny w WWW: <http://www.wychowawca.pl/miesiecznik/02-122/08.htm>
ISSN 1230-3720
Wskazówki postępowania terapeutycznego z osobą małoletnią zagrożoną samobójstwem.

2.8. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca z niepowodzeń edukacyjnych

Artykuły z czasopism

1. Diagnozowanie środowiska rodzinnego / Aneta Paszkiewicz // Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. - 2012, nr 6, s. 28-34
Niepowodzenia szkolne ucznia, a środowisko rodzinne - analiza przyczyn i metody diagnozy.
2. Diagnozowanie trudności w nauce / Łucja Strużyk. - Bibliogr. // Życie Szkoły. - 2002, [nr] 10, s. 610-613
Arkusz obserwacyjny ucznia z trudnościami w nauce czytania i pisania.
3. Geniusze, matoly, kujony : jak rozpoznać potrzeby edukacyjne uczniów / Anna K. Kielczewska // Emocje. - 2011, nr 1, s. 29-34

Opis problemów, na które natrafiają w szkole uczniowie wybitnie uzdolnieni, słabi oraz tacy, którzy są bardzo pilni w nauce. Odpowiedź na pytanie, dlaczego tym uczniom jest trudno w szkolnej rzeczywistości oraz jakie działania należy podjąć, by im pomóc.

4. Każdy ma swoją piętę Achillesa : rola pedagoga w przezwyciężaniu trudności w nauce / Małgorzata Łoskot // Głos Pedagogiczny. - 2009, nr 3, s. 19-20
Studium przypadku. Działania wychowawcy klasy. Plan pedagoga szkolnego.
5. Model pracy z uczniem o specjalnych potrzebach wynikających z niepowodzeń edukacyjnych / Małgorzata Łoskot // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 32, s. 4-7
6. Moje dziecko nie potrzebuje psychologa : jak zachęcić rodziców ucznia do skorzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej / Magdalena Żyła // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 32, s. 31-33
Uczniowie doświadczający niepowodzeń szkolnych.
7. Nie bać się matematyki / Iwona Łowicka // Matematyka. - 2003, nr 3, s. 153-154
Scenariusz lekcji z matematyki dla klasy piątej, z trudnościami w uczeniu się. Temat: Czworokąty.
8. Niepowodzenia szkolne - jak im zapobiegać i przeciwdziałać? : (w opinii nauczycieli i rodziców z jastrzębskich szkół) / Beata Kozieł. - Bibliogr. // Nowa Szkoła. - 2008, nr 5, s. 20-33
Zapobieganie i przeciwdziałanie niepowodzeniom szkolnym. W artykule - kwestionariusze ankiet skierowane do nauczycieli szkół podstawowych.
9. Niepowodzenia szkolne : jak pracować z uczniami w obszarze dydaktyki? / Ewa Kozak. - Bibliogr. // Nowa Szkoła. - 2005, nr 3, s. 17-21
Przyczyny niepowodzeń szkolnych w ujęciu wybitnych polskich pedagogów: Czesława Kupisiewicz, Z. Skornego i in. Profilaktyka, diagnostyka i terapia niepowodzeń szkolnych.
10. Niepowodzenie szkolne niejedno ma imię / Ewa Sokołowska. - Bibliogr. // Psychologia w Szkole. - 2007, nr 4, s. 3-13
Niepowodzenie w nauce jako proces, w którym należy odkryć zarówno przyczyny, jak i mechanizm podtrzymujący.
11. Plan działań wspierających dla ucznia osiągającego słabe wyniki w nauce opracowany na podstawie Karty Indywidualnych Potrzeb Ucznia / Małgorzata Łoskot // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 32, s. 37-39
Pomoc psychologiczno-pedagogiczna.
12. Pomóżmy Jasiowi to Jan będzie umiał : rozpoznawanie i diagnoza specyficznych trudności w uczeniu się / Małgorzata Łoskot // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 26, s. 3-7
Czym są specyficzne trudności w uczeniu się. Po czym można rozpoznać ryzyko specyficznych trudności w uczeniu się. Co to jest plan działań wspierających.
13. Poznać zalety i niedostatki / Magdalena Krawczonek // Edukacja i Dialog. - 2003, nr 9, s. 65-66

Uczeń trudny. Program pomocy słabym uczniom. Niepowodzenia szkolne. Terapia pedagogiczna.

14. Renesans niepowodzeń edukacyjnych : kierunki i powody naukowej eksploracji / Anna Karpińska. - Bibliogr. // Nowa Szkoła. - 2008, nr 7, s. 4-13
Niepowodzenia szkolne jako współczesny problem pedagogiczny.
15. Szkolna codzienność : uczniowie trudni / Izabela Uściłko. - Bibliogr. // Języki Obce w Szkole. - 2005, nr 5, s. 33-39
Szkolne niepowodzenia uczniów w nauce języka obcego.
16. Uwaga! uczeń ma problem : niepowodzenia szkolne / Marcin Misztal. - Bibliogr. // Życie Szkoły. - 2012, nr 9, s. 8-10
Stan badań nad niepowodzeniami szkolnymi. Podział niepowodzeń dydaktycznych. Metody walki z trudnościami dydaktycznymi (profilaktyka, diagnoza, terapia pedagogiczna).
17. WIOSNA, czyli każde dziecko odnosi sukces / Joanna Wójtowicz // Psychologia w Szkole. - 2008, nr 2, s. 57-66
Pomysł na zorganizowanie niekonwencjonalnych zajęć dla uczniów, którzy nie radzą sobie z nauką.

Książki

	<p>1. Diagnoza dyskalkulii rozwojowej - program diagnostyczny dla uczniów klas IV-VI szkoły podstawowej : materiały pomocnicze dla pedagogów i psychologów / Anna Walerzak-Więckowska. Rotmanka k. Pruszcz Gdańskiego : Pomorskie Centrum Diagnozy, Terapii i Edukacji Matematycznej Promathematica, 2010.- 46 s., [1] k. tabl. złoż. luz. : il. kolor. ; 30 cm.- Bibliogr. s. 46.</p> <p><i>Publikacja zawiera m. in.: niezbędne informacje na temat rozwoju struktury matematycznej u uczniów klas IV-VI, model diagnozy dyskalkulii, kwestionariusz objawów dyskalkulii, testy badania umiejętności matematycznych, ocenę poziomu rozwoju kompetencji matematycznych, analizę indywidualnych przypadków.</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>2. Karta indywidualnych potrzeb ucznia : zakres dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia /</p>

Renata Naprawa [et al.]. Gdańsk : Wydawnictwo Harmonia, 2012.- 219, [1] s ; 24 cm.

Publikacja ta z pewnością będzie pomocna w codziennej pracy nauczycieli i wychowawców edukacji wczesnoszkolnej, klas 4-6 oraz gimnazjów, a także nauczycieli specjalistów: terapeutów, logopedów, oligofrenopedagogów, pedagogów, psychologów, pracujących na co dzień z dziećmi z obniżoną normą intelektualną i trudnościami w nauce.

Publikacja ułatwi nauczycielom założenie Karty Indywidualnych Potrzeb Ucznia oraz umożliwi dostosowanie wymagań wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, a także możliwości psychofizycznych konkretnego dziecka. W publikacji, oprócz zagadnień merytorycznych oraz zakresu wymagań edukacyjnych dla poszczególnych etapów nauczania, zamieszczono także wzór Karty Indywidualnych Potrzeb Ucznia oraz dziesięć jej przykładów.

Kartę przygotowano w oparciu o Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 roku (Dz.U. z 2010 r. Nr 228 poz. 1487).

Źródło adnotacji:

<http://www.edukacyjna.pl/ksiazka.php?id=23901&PHPSESSID=860e354e4a9fe7d0d1b5b95a4626659d>

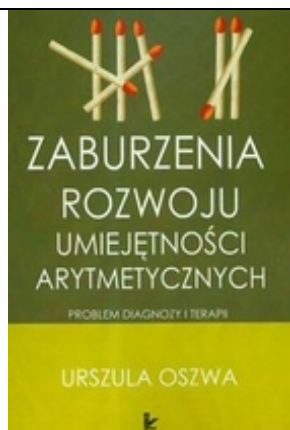
Dostępność w DBP (Lubin) Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w DBP we Wrocławiu.

3. Kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi - pakiet edukacyjny [Dokument elektroniczny] / [oprac. zesp. pod red. Beaty Malentowicz] ; Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna we Wrocławiu. [Wrocław] : Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna, [2011]. - 1 dysk optyczny (DVD-ROM) : kolor ; 12 cm.

Zawiera zestawienia bibliograficzne oraz materiały merytoryczne i dydaktyczne wybrane na podstawie zasobów DBP we Wrocławiu oraz zasobów sieci dolnośląskich bibliotek pedagogicznych. Całość podzielona na działy: I. Kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi - informacje ogólne. II. Nowe regulacje prawne w obszarze kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi III. Specjalne potrzeby edukacyjne – pomoc psychologiczno-pedagogiczna IV. Model pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – diagnoza, program, wsparcie V. Praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – przykładowe rozwiązania VI. Praca z uczniem w nietypowych sytuacjach.

	<p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>4. Materiały do pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych [Dokument elektroniczny] : praktyczny program komputerowy / [aut.: Magdalena Fatyga et al. ; aut. programu Maciej Piasecki]. - Wersja 1.4. - Aktualizowana baza danych i program. - Warszawa : Wydawnictwo Verlag Dashofer, cop. 2009.</p> <p><i>Prosty w obsłudze program komputerowy zawiera praktyczne wskazówki ekspertów oraz gotowe materiały przeznaczone do pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych. Program obejmuje 5 modułów tematycznych: diagnoza, metody pracy, indywidualne plany pracy, ocenianie, kontekst prawny. W ramach poszczególnych modułów m.in.: narzędzia umożliwiające dokonanie wstępnej diagnozy pedagogicznej, procedury ubiegania się o pomoc zewnętrzną dla uczniów o specjalnych potrzebach, efektywna współpraca z rodzicami, kompleksowe metody wspomagające uczenie się, przykładowe scenariusze zajęć, analiza pracy nauczycieli, zasady przygotowywania indywidualnych planów pracy, budowanie indywidualnych programów edukacyjnych, materiały do wykorzystania podczas realizacji indywidualnych planów pracy, formalne warunki oceniania uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, zakres dostosowywania ocen do specyfiki uczenia się uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, metody i zasady oceniania uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, interpretacja aktów prawnych.</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>5. Zaburzenia rozwoju umiejętności arytmetycznych :problem diagnozy i terapii / Urszula Oszwa. - Wyd. 2. -Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2006. - 129, [1] s. : il. ; 24 cm. - Bibliogr. s. 103-112.</p> <p><i>W książce ukazano istotę specyficznych zaburzeń rozwoju umiejętności arytmetycznych na tle zaburzeń rozwoju umiejętności</i></p>

szkolnych, ze wskazaniem odrębności mechanizmów i objawów dyskalkulii rozwojowej z jednej strony, z drugiej zaś - zwróceniem uwagi na możliwość jej współwystępowania z dysleksją. Praca zawiera przegląd dotychczas prowadzonych badań nad zaburzeniami rozwoju umiejętności arytmetycznych. Od początku lat dziewięćdziesiątych obserwuje się poważny wzrost zainteresowania problematyką specyficznych trudności w uczeniu się matematyki w wielu krajach, co prowadzi do coraz nowszych odkryć i bardziej pogłębionych analiz, ukierunkowanych na zastosowanie uzyskiwanych rezultatów w praktyce psychologicznej i pedagogicznej. Opracowanie otwiera dyskusję na temat problemów związanych z diagnozą dyskalkulii, utrudniających trafne i rzetelne jej rozpoznanie.

Książka jest adresowana do szerokiego kręgu odbiorców, którymi są m.in. rodzice, nauczyciele, psychologowie, terapeuci, pedagodzy szkolni.

Źródło adnotacji: <http://www.gandalf.com.pl/b/zaburzenia-rozwoju-umiejtnosci/>

Spis treści:

Dostępność w DBP (Wrocław).

Materialy z Internetu

1. Diagnoza niepowodzeń szkolnych - nowe zadanie dla nauczyciela / Renata Czabaj. W: Dysleksja. [online]. 2012, nr 1, s. 14-17. [dostęp: 26 lutego 2013]. Dostępny w WWW: http://www.ptd.edu.pl/content/download/1020/3854/version/1/file/czabaj_dys_12.pdf

Edukacja wczesnoszkolna - nauka czytania i pisania. Pojęcia: niepowodzenie szkolne, diagnoza nauczycielska.

2. Diagnoza pedagogiczna niepowodzeń szkolnych - przegląd metod diagnostycznych / Renata Czabaj. W: Dysleksja. [online]. 2008, nr 1, s. 13-[18]. [dostęp: 26 luty 2013 r.]. Dostępny w WWW: http://www.ptd.edu.pl/content/download/406/1553/version/1/file/Dysleksja_1_NET.pdf

Metody kliniczne (obserwacja, wywiad, rozmowa z dzieckiem, analiza jego prac i analiza dokumentów). Metody eksperymentalne - są źródłem danych ilościowych (eksperymenty, testy). Metody diagnostyczne stosowane przez pedagogów w poradniach psychologiczno-pedagogicznych w Polsce: Diagnoza gotowości szkolnej oraz ryzyka niepowodzeń szkolnych, Diagnoza umiejętności czytania i pisania uczniów klas I-III, Diagnoza umiejętności czytania i pisania uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum, Testy tempa i techniki czytania, Próby czytania ze zrozumieniem, Próby pisania, Testy sprawdzające znajomość zasad pisowni dla uczniów szkoły podstawowej, gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych, Badania funkcji słuchowo-językowych. Testy z matematyki. Testy bezpośredniej pamięci wzrokowej.

3. Głoski, sylaby, zdania - jakie to trudne! / Anna Szkolak. W: Edukacja i Dialog [online]. 2007, nr 2, s. 46-49. [dostęp: 26 lutego 2013]. Dostępny w WWW: http://www.eid.edu.pl/archiwum/2007,57/luty,88/gloski_sylaby_zdania_jakie_to_trudne,264.html
Reedukacja dzieci z trudnościami w czytaniu i pisaniu.
4. Jak pokonać szkolne niepowodzenia / Krystyna Lewkowicz. W: Życie Szkoły [online]. 2012, nr 7, s. 28-[30]. [dostęp: 26 lutego 2013]. Dostępny w WWW: http://www.edupress.pl/download/gfx/edupress/pl/defaultopisy/1020/1/1/8202500737_zycie_szkoły_07_2012_artykul.pdf
Wskazówki przydatne nauczycielom przy identyfikacji specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów (przyczyny niepowodzeń szkolnych, rola poradni psychologiczno-pedagogicznych, problemy dzieci zdolnych).
4. Niepowodzenia szkolne. [online]. W: Wikipedia. [dostęp: 20 stycznia 2013]. Dostępny w WWW: http://pl.wikipedia.org/wiki/Niepowodzenia_szkolne
Artykuł definiuje pojęcie niepowodzeń szkolnych dzieląc je na ukryte, jawne i ukrywane. Odsyła do literatury w czasopismach edukacyjnych
5. Niepowodzenia szkolne. W: WikiEduLinki. [online]. [dostęp: 20 stycznia 2013]. Dostępny w WWW: http://www.dbp.wroc.pl/linki/index.php?title=Kategoria:NIEPOWODZENIA_SZKOLNE
Na bieżąco aktualizowany zestaw linków do artykułów dostępnych on-line oraz zestawień bibliograficznych. Oprócz linków znajdujemy tu adnotacje omawiające artykuł.
6. Niepowodzenia szkolne i możliwości przeciwdziałania / Aleksandra Sobolewska. W: Portal Edukacyjny.Edux.pl. [online]. [dostęp: 5 lutego 2013]. Dostępny w WWW: <http://www.edukacja.edux.pl/p-1642-niepowodzenia-szkolne-i-mozliwosci-przeciwdzialania.php>
Artykuł omawia zjawisko niepowodzeń szkolnych porównując publikacje Cz. Kupisiewicza i J. Konopnickiego. Przywołuje przyczyny niepowodzeń szkolnych. Profilaktyka, diagnoza, terapia jako elementy pomocy dla uczniów z niepowodzeniami szkolnymi.
7. Nowa bateria metod diagnozy przyczyn niepowodzeń szkolnych / Urszula Sajewicz-Radtke, Bartosz. M. Radtke. W: Dysleksja. [online]. 2008, nr 1, s. 25-28. [dostęp: 26 lutego 2013]. Dostępny w WWW: http://www.ptd.edu.pl/content/download/406/1553/version/1/file/Dysleksja_1_NET.pdf
Uczniowie klas II szkoły podstawowej - dzieci z trudnościami w czytaniu i pisaniu o charakterze dysleksji rozwojowej. Testy wchodzące w skład baterii metod diagnozy niepowodzeń szkolnych: Test Porównywania Figur, Test Przerysowywania Figur, Test Trudnej Figury. Test Bogdanowicz "Nasz język".
8. Powodzenia i niepowodzenia szkolne. Agnieszka Domagała-Kręcioch. W: Wychowawca. [online]. 2003, nr 2, s. 5-7 [dostęp: 5 lutego 2013]. Dostępny w WWW: <http://www.wychowawca.pl/miesiecznik/02-122/01.htm>
ISSN 1230-3720
Zagadnienia profilaktyki, diagnozy i terapii niepowodzeń szkolnych.

9. Przewyciężanie niepowodzeń szkolnych / Krystyna Handke. W: Wychowawca. [online]. 2003, nr 2, s. 14-15. [dostęp: 5 lutego 2013]. Dostępny w WWW: <http://www.wychowawca.pl/miesiecznik/02-122/06.htm>
ISSN 1230-3720
Zadania nauczyciela wobec uczniów z trudnościami w nauce.
10. Przyczyny i skutki niepowodzeń szkolnych oraz niektóre metody ich eliminowania / Dorota Moryl. W: www.szkolnictwo.pl. [online]. [dostęp: 5 lutego 2013]. Dostępny w WWW: <http://www.szkolnictwo.pl/index.php?id=PU4640>
Definiowanie niepowodzeń szkolnych we współczesnej pedagogice. Czynniki determinujące występowanie niepowodzeń. Skutki niepowodzeń szkolnych.
11. Przyczyny niepowodzeń szkolnych / Marianna Figat. W: edu.info.pl.[online]. [dostęp: 6 lutego 2013]. Dostępny w WWW: <http://edu.info.pl/20624>
Definicja, wpływ niepowodzeń szkolnych na rozwój jednostki. Oprócz przyczyn niepowodzeń szkolnych wymienione także czynniki mające wpływ na efekty kształcenia. Omówiono syndrom nieadekwatnych osiągnięć, który często pojawia się w polskim szkolnictwie. Zaproponowano szeroki wachlarz możliwości działania nauczyciela, mające poprawić sytuację ucznia.
12. Trudny uczeń / Magdalena Krawczonek. W: Wychowawca. [online]. 2003, nr 2, s. 8-9. [dostęp: 26 lutego 2013]. Dostępny w WWW: <http://www.wychowawca.pl/miesiecznik/02-122/02.htm>
ISSN 1230-3720
Przyczyny i profilaktyka niepowodzeń szkolnych. Pomoc uczniom słabym.
13. Zajęcia korekcyjno-wyrównawcze z matematyki / Berenika Korcz. W: Edukacja i Dialog. [online]. 2005, nr 9, s. 21-25. [dostęp: 26 lutego 2013]. Dostępny w WWW: http://www.eid.edu.pl/archiwum/2005,103/listopad,213/zajecia_korekcyjno-wyrownawcze_z_matematyki,1845.html
Sposoby zapobiegania trudnościami w nauczaniu matematyki.
14. Zanim postawisz złą ocenę / Maria Czeszak-Godula. W: Edukacja i Dialog. [online]. 2002, nr 4, s. 15-18. [dostęp: 26 lutego 2013]. Dostępny w WWW: http://www.eid.edu.pl/archiwum/2002,100/kwiecien,178/zanim_postawisz_zla_ocene,1278.html
Prace indywidualne z dziećmi mającymi trudności w nauce. Biblioterapia.

2.9. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca z zaniedbań środowiskowych

Artykuły z czasopism

1. Diagnostyka pedagogiczna dziecka z rodziny z problemem alkoholowym / Wioletta Junik // *Remedium*. - 2005, nr 1, s. 1-3
2. Dzieci bez przyszłości w szkole / Marek Grondas, Marek Liciński // *Psychologia w Szkole*. - 2008, nr 1, s. 3-8
Rozwiązywanie problemów (w szkole) dzieci z rodzin zmarginalizowanych.
3. Dzieci z rodzin dysfunkcyjnych w szkole / Elżbieta Potempska // *Psychologia w Szkole*. - 2010, nr 3, s. 53-63
Postępowanie nauczycieli wobec uczniów z trudnościami emocjonalnymi oraz wobec uczniów z rodzin dysfunkcyjnych społecznie.
4. Dziecko krzywdzone / Kazimierz Słupek. - Bibliogr. // *Wychowawca*. - 2012, nr 5, s. 16-19
Krzywdzenie fizyczne i emocjonalne, wykorzystywanie seksualne, zaniedbywanie. Rola nauczyciela i pedagoga szkolnego w rozpoznawaniu nadużywania pozycji siły wobec dzieci przez rodziców i innych dorosłych. Diagnoza.
5. Dziecko we mgle / Alicja Strzelecka-Lemiech // *Głos Pedagogiczny*. - 2013, nr 45, s. 13-15
Problemy ucznia z rodziny alkoholowej w szkole. Działania pomocowe wobec dziecka z rodziny alkoholowej.
6. Jak pomagać? / Magda Wójcik. - Bibliogr. // *Remedium*. - 2003, nr 5, s. 20-21
Pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym, wskazówki przydatne wychowawcom i nauczycielom.
7. Jakie role przyjmuje dziecko w rodzinie dysfunkcyjnej? / Tomasz Garstka. - Bibliogr. // *Gazeta Szkolna : aktualności*. - 2009, nr 25/26, s. 14-15
W rodzinie dysfunkcyjnej panuje zaburzona komunikacja i zamieszanie w pełnionych rolach. Dziecko w takiej rodzinie może przyjąć następujące role: 1. Bohater rodzinny. 2. Kozioł ofiarny. 3. Zagubione dziecko. W artykule opisano funkcje poszczególnych ról, emocje i mechanizmy obronne dominujące u dziecka w danej roli. Przedstawiono też postawy nauczycieli, jakie powinien przyjmować nauczyciel, by udzielić wsparcia uczniowi.
8. Kiedy dziecko jest krzywdzone : o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie / Ewa Sokołowska // *Głos Pedagogiczny*. - 2010, nr 23, s. 36-41
Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 r. Zobowiązania nałożone na osoby zawodowo zaangażowane w pracę z dziećmi i młodzieżą. Obowiązek prowadzenia działań zapobiegających przemocy w rodzinie, wspomagających ofiarę przemocy oraz promocyjnych. Rola pedagoga i psychologa szkolnego.

9. Klub "Piecyk" : jak realizuję program profilaktyczno-edukacyjno-wychowawczy / Krystyna Drewnicka // Nowa Szkoła. - 2006, nr 1, s. 20-24
Adresatem programu są uczniowie szkoły podstawowej w wieku 7-12 lat z rodzin patologicznych lub zagrożonych patologią.
10. Niebieska Karta / Agnieszka Olszewska // Emocje. - 2011, nr 6, s. 36-37
Opis obowiązków pracowników oświaty w przypadku przemocy w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem procedury "Niebieskiej Karty".
11. "Niebieska Karta" nowe obowiązki nauczycieli / Małgorzata Łoskot // Głos Pedagogiczny. - 2012, nr 36, s. 54-55
Procedura pomocy uczniowi - ofierze przemocy rodzinnej. Rola dyrektora szkoły.
12. Opieka pedagoga nad dzieckiem z rodziny alkoholowej / Teresa Sekuła, Bogdan Sekuła // Głos Pedagogiczny. - 2010, nr 22, s. 39-41
13. P jak przemoc domowa / Aleksandra Denst-Sadura. - (Abecadło szkolnych relacji) // Głos Nauczycielski. - 2008, nr 33, s. 12
Przemoc doświadczana przez uczniów w rodzinie. Rola nauczyciela i szkoły w pomocy dzieciom krzywdzonym.
14. Pomoc uczniom zaniedbywanym środowiskowo / Włodzisław Kuzitowicz // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 30, s. 6-9
Termin "zaniedbanie środowiskowe". Indywidualne potrzeby rozwojowe uczniów, wynikające z trudnej sytuacji bytowej. Indywidualne potrzeby rozwojowe uczniów wynikające z patologicznych sposobów spędzania wolnego czasu i ulegania negatywnym wpływom grup rówieśniczych. Zadania pedagoga szkolnego i wychowawcy klasy.
15. Pracownicy oświaty i procedura "Niebieskiej Karty" / Agnieszka Olszewska. - Bibliogr. // Niebieska Linia. - 2012, nr 3, s. 16-18
Prowadzenie procedury "Niebieskiej Karty" dotyczącej ochrony ofiar przemocy w rodzinie jako obowiązek prawny pracowników oświaty.
16. Pracujemy z rodziną dysfunkcyjną czyli o trudnej sztuce budowania relacji i wzajemnego zaufania / Małgorzata Broniszewska // Głos Pedagogiczny. - 2009, nr 2, s. 32-36
Relacje szkoła - rodzice.
17. Procedura postępowania pedagoga w przypadku podejrzenia, że dziecko jest zaniedbywane / Wanda Mende // Głos Pedagogiczny. - 2010, nr 23, s. 33-35
Krzywdzenie dziecka w rodzinie. Przepisy prawne: Kodeks postępowania karnego (Art. 304), Kodeks postępowania cywilnego (Art. 572), Konwencja o Prawach Dziecka (Art. 3).
18. Profilaktyka w przedszkolu czyli o przeciwdziałaniu emocjonalnemu krzywdzeniu dzieci / Wiesława Mądrowska // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2011, nr 27, s. 4-9
Wskazówki teoretyczne i metodyczne dla nauczycieli przedszkoli dotyczące pomocy dziecku krzywdzonemu emocjonalnie (objawy, terapia i profilaktyka).

19. Propozycje zabaw z dzieckiem zaniedbanym / Anna Biernacka // Doradca Nauczyciela Przedszkola. - 2011, nr 3, s. 45
Zabawy plastyczne. Zabawy, które pomagają dzieciom odnaleźć swoje miejsce w grupie. Zabawy, które pozwalają dziecku "zaistnieć". Zabawy ćwiczące koordynację wzrokowo-ruchową i małą motorykę.
20. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie zadaniem przedszkola / Wiesława Mądrowska // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2011, [nr] 21, s. 16-17
Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podstawą do działań przedszkoli w zakresie niesienia pomocy dzieciom z rodzin nią dotkniętych. Szereg przepisów prawnych dotyczących postępowania z dzieckiem i rodzicem w tym zakresie.
21. Przerwać zakłęty krąg cierpienia krzywdzonego dziecka / Małgorzata Chojak. - Bibliogr. // Wychowanie na Co Dzień. - 2007, nr 12, s. 26-29
Problem alkoholowy w rodzinie. Symptomy, które powinny zwrócić uwagę nauczyciela na sytuacje w których dziecko wymaga pomocy lub rozmowy ze specjalistą (psychologiem lub pedagogiem szkolnym). Przykłady zachowań i ról pełnionych przez dzieci w rodzinie alkoholowej.
22. Rola szkoły w procesie zapobiegania skutkom socjalizacji dziecka w rodzinie biednej / Grażyna Cęcelak. - Summ. - Bibliogr. // Nauczyciel i Szkoła. - 2009, nr 3/4, s. [99]-109
Szkoła jako ważna instytucja wspomagająca rodziny z problemem ubóstwa materialnego.
23. Szkolne problemy dzieci z rodzin z problemem alkoholowym / Alina Sirdak. - Summ. - Bibliogr. // Nauczyciel i Szkoła. - 2006, nr 1/2, s. [235]-252
Rodzina - naturalne środowisko wychowawcze. Rodzina funkcjonalna, rodzina dysfunkcjonalna - cechy charakterystyczne. Alkoholizm jako choroba rodzinna. Problemy dzieci alkoholików w szkole. Rozpoznawanie dzieci alkoholików wśród uczniów. Pomaganie dzieciom alkoholików w warunkach szkolnych.
24. "Sztuka życia" : program profilaktyczno-rozwojowy dla dzieci z rodzin alkoholowych / Ewelina Sikora // Problemy Alkoholizmu. - 2006, nr 2, dod. s. I-III
Program skierowany do dzieci wychowujących się w rodzinach alkoholowych. Zawiera scenariusze do cyklu zajęć dla dzieci i młodzieży szkół podstawowych i gimnazjalnych, uczestniczących w koloniach letnich, zimowiskach, obozach i świetlicach socjoterapeutycznych.
25. Uzależnienie w rodzinie : warsztaty / Marta Makowiecka // Emocje. - 2012, nr 4, s. 48-50
Warsztaty dla uczniów, mające na celu uzyskanie przez uczestników wiedzy o dysfunkcjach w rodzinie, spowodowanych uzależnieniem jednego z jej członków. Informacje na temat współuzależnienia, sytuacji dziecka w rodzinie uzależnionej.
26. W rodzinie z problemem alkoholowym / Klaudia Mikołajczyk. - Bibliogr. // Życie Szkoły. - 2009, nr 3, s. 43-47
Omówienie podstawowych ról systemowych, które mogą pełnić dzieci w rodzinach z problemem alkoholowym (heros, kozioł ofiarny, maskotka, zapomniane dziecko). Wskazówki dla nauczycieli pracujących z dzieckiem z rodziny z problemem alkoholowym.

27. Współpraca szkoły z rodziną dysfunkcyjną / Małgorzata Wolska-Długosz, Paulina Forma // Nauczanie Początkowe : kształcenie zintegrowane. - R. 33(55), nr 2 (2009/2010), s. 24-38
Przykład współpracy z rodziną dysfunkcyjną, obejmujący diagnozę, prognozę i terapię. Formy pomocy rodzinie dysfunkcyjnej.
28. Wykorzystanie Metody Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne w pracy terapeutycznej z dziećmi z rodzin alkoholowych / Anna Gromińska // Wychowanie na Co Dzień. - 2006, nr 10/11, s. 29-30
Zajęcia terapeutyczne dla dzieci (8-10 lat) przejawiających zaburzenia w obszarze relacji społecznych. Organizacja i przebieg zajęć.
29. Zaniedbywanie dzieci - trudny temat dla rodziców i nauczycieli / Małgorzata Broniszewska-Warzkiewicz // Doradca Nauczyciela Przedszkola. - 2011, nr 3, s. 50-52
Wskazówki dotyczące pracy z dzieckiem zaniedbanym w przedszkolu: rodzaje zaniedbań, symptomy świadczące o zaniedbaniu i inne niezbędne wyjaśnienia problemu.

Książki

	<p>1. Specyfika pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom z FAS / Danuta Hryniewicz. Warszawa : Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych : Wydawnictwo Edukacyjne PARPAMEDIA, 2007.- 55 s. ; 24 cm.- Bibliogr. s. 53.</p> <p><i>Prezentowano podstawowe informacje o FAS (Fetal Alcohol Syndrome), czyli alkoholowym zespole płodowym; o dojrzałości szkolnej dzieci z FAS w porównaniu z dziećmi zdrowymi; o diagnozie; o trudnościach, które sprawiają dzieci z FAS; o postawach, które powinny przybierać osoby dorosłe pomagające dzieciom z FAS. Podano krótką charakterystykę założeń i metod pomocy dziecku z FAS oraz pomocy oferowanej dziecku w systemie edukacji (wraz z wykazem przepisów prawnych i wskazaniem ich fragmentu odnoszącego się do dzieci z FAS).</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
	<p>2. Wspieranie rozwoju ucznia nieprzeciętnego w szkole ogólnodostępnej / pod red. Elizy Chodkowskiej, Marty Uberman. - Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2011. - 203 s. : il. ; 23 cm. - Bibliogr. przy rozdz.</p>

WSPIERANIE ROZWOJU
UCZNIĄ NIEPRZECIĘTNEGO
W SZKOLE
OGÓLNODOSTĘPNEJ

Artykuły podzielono na cztery grupy tematyczne: Cz. I. "Wspieranie rozwoju dzieci przejawiających ponadprzeciętne uzdolnienia i zainteresowania", Cz. II. "Diagnoza i wspieranie rozwoju dzieci z problemami zdrowotnymi", Cz. III. "Diagnoza i wspieranie rozwoju uczniów z obciążeniami środowiskowymi", Cz. IV. "Warunki i środki wspierające rozwój uczniów".

Źródło adnotacji: DBP Wrocław

Spis treści:

Dostępność w DBP (Wrocław).

Materialy z Internetu

1. Karta Indywidualnej Pomocy Ucznia / Anna Tulczyńska. W: Nowa Era. [online]. [dostęp: 1 lutego 2013]. Dostępny w WWW:
http://img.nowaera.pl/dokumenty/pracuje_z_klasa/pzk-sp-Uczen_ze_specyficznymi_potrzebami_zaniedban_srod.pdf
Przykład wypełnionej KIPU dla ucznia szkoły ponadgimnazjalnej z problemami wynikającymi z zaniedbań środowiskowych.
2. Opis i analiza działań podjętych wobec wychowanki Domu Dziecka w celu podniesienia poziomu jej umiejętności matematycznych / Marzena Guzicka. W: Awans.net. [online]. [dostęp: 6 lutego 2013]. Dostępny w WWW:
<http://www.awans.net/strony/psychologia/guzicka/guzicka1.html>
Pełny opis przypadku dziewczynki przebywającej w Domu Dziecka. Określenie problemu, przyczyny, proponowane i podjęte działania. Opiszano wyniki przeprowadzonych badań. Przedstawiono także efekty pracy z dziewczynką oraz propozycje dalszej pomocy.
3. Plan Działań Wspierających / Anna Tulczyńska. [online]. W: Nowa Era. [dostęp: 1 lutego 2013]. Dostępny w WWW:
http://img.nowaera.pl/dokumenty/pracuje_z_klasa/Zaniedbania_srodowiskowe_PDW.pdf
Przykład poprawnie wypełnionej karty PDW. Dotyczy zaplanowanej pomocy dla ucznia klasy 1 szkoły ponadgimnazjalnej, który w wyniku zaniedbań środowiskowych wymaga pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
4. Przypadek dziecka z drastycznym zaniedbaniem edukacyjno-społecznym / Bożena Hauda. W: Literka.pl. [online]. [dostęp: 19.01.2013]. Dostępny w WWW:
http://literka.pl/3/34802/przypadek_dziecka_z_drastycznym_zaniedbaniem_educacyjno_spoolecznym
Opis i analiza przypadku rozpoznania i rozwiązania przypadku dziewczynki z drastycznym zaniedbaniem edukacyjno-społecznym. Przedstawiono genezę zjawiska, prognozy pozytywną i negatywną oraz propozycje rozwiązań. Opiszano także wdrożenie oraz efekty zastosowanych oddziaływań
5. Specjalne potrzeby rozwojowe i edukacyjne wynikające z zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową, sposobem spędzania wolnego czasu, kontaktami środowiskowymi: studium przypadku / Anna Tulczyńska. W: Nowa Era. [online]. [dostęp:

1 lutego 2013]. Dostępny w WWW:

http://img.nowaera.pl/dokumenty/pracuje_z_klasa/Zaniedbania_srodowiskowe_studium%20przypadku.pdf

Studium przypadku opracowane przez psychologa i psychoterapeutę, pracującą dla wydawnictwa Nowa Era na potrzeby programu „Pracuję z Klasą”. Omówiono przypadek ucznia 1 klasy gimnazjum.

6. Uczeń ze specyficznymi trudnościami wynikającymi z zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny : materiały programu „Pracuję z klasą” / Anna Tulczyńska. W: Nowa Era. [online]. [dostęp: 20 stycznia 2013]. Dostępny w WWW: http://img.nowaera.pl/dokumenty/pracuje_z_klasa/pzk-sp-Uczen_ze_specyficznymi_potrzebami_zaniedban_srod.pdf
Artykuł zawiera opis przypadku, wypełnioną Kartę Indywidualnych Potrzeb Ucznia (KIPU), oraz opracowany Plan Działań Wspierających (PDW).
7. Zadbajmy o najslabszych uczniow / Ewa Dąbrowska. W: www.szkolnictwo.pl. [online]. [dostęp: 6 lutego 2013]. Dostępny w WWW: <http://www.szkolnictwo.pl/index.php?id=PU7474>
Omówiono rodzaje (przyczyny) zaniedbań środowiskowych. Charakterystyka dzieci zaniedbywanych. Autorka – wychowawca w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym opisuje korzyści płynące z umieszczenia dziecka w ośrodku, przedstawiając możliwości placówki.

2.10. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca z trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego

Artykuły z czasopism

1. Arkusz oceny sytuacji adaptacyjnej dziecka / Magdalena Żyła // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 33, s. 40-41
Adaptacja dziecka do nowej szkoły.
2. Nowi uczniowie w szkole, czyli integrujemy zespół klasowy / Małgorzata Łoskot // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 31, s. 22-24
Rola wychowawcy klasy.
3. O specjalnych potrzebach wynikających z trudności adaptacyjnych / Magdalena Żyła // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 33, s. 4-7
Uwarunkowania trudności adaptacyjnych uczniów. Rozpoznawanie uczniów przejawiających trudności adaptacyjne. Pomoc dziecku w przezwyciężaniu trudności adaptacyjnych w szkole.

4. Praca z dzieckiem z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego / Anna Biernacka // Doradca Nauczyciela Przedszkola. - 2011, nr 4, s. 41-45
Reforma pomocy psychologiczno-pedagogicznej wobec specjalnych potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i adaptacyjnych dziecka w wieku przedszkolnym objętego różnicami kulturowymi lub zmianą środowiska. Propozycje zajęć i zabaw integracyjno – adaptacyjnych.
5. W nowej szkole nic nie jest łatwe / Małgorzata Łoskot // Głos Pedagogiczny. - 2011, nr 33, s. 12-15
Dzieci, które mieszkały w Polsce i uczęszczały tu do szkoły, potem wyjechały za granicę, po jakimś czasie wróciły do kraju i uczęszczą znów do polskiej szkoły. Adaptacja tych dzieci do polskich warunków szkolnych. Rola pedagoga szkolnego. Współpraca z rodzicami. Przygotowanie nauczycieli. Przygotowanie rówieśników. Procedura postępowania.
6. Wsparcie dziecka w procesie adaptacji rozwojowej / Renata Michalak. - Bibliogr. // Życie Szkoły. - 2009, nr 3, s. 10-15
Czynniki warunkujące poziom zdolności przystosowawczych dziecka. Zmiany jakich doświadcza dziecko w drodze rozwoju od przedszkola do nauczania przedmiotowego. Aktywność oraz wsparcie ze strony rodziców i nauczycieli.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca z trudności adaptacyjnych w przedszkolu

7. Adaptacja do przedszkola / Marta Litkowicz // Wychowanie w Przedszkolu. - 2010, nr 7, s. 48-50
Trudności związane z adaptacją dziecka po raz pierwszy przekraczającego próg przedszkola. Zajęcia adaptacyjne dla przedszkolaków przed rozpoczęciem roku szkolnego. Rola rodziców i nauczycieli.
8. Adaptacja dziecka do nowego środowiska / Aneta Buczkowska // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2010, nr 14, s. 44-45
Plan adaptacji dziecka w przedszkolu.
9. Dlaczego dziecko płacze za mamą? / Dagmara Kaczmarska [i in.]. - Bibliogr. // Wychowanie w Przedszkolu. - 2012, nr 8, s. 28-[31]
Dzieci w przedszkolu. Koncepcja przywiązania. Lęki dziecięce. Przejawy lęku separacyjnego. Metody pracy z dzieckiem w sytuacji rozstania.
10. Dziecko idzie do przedszkola / Maria Post. - (Adaptacja w nowym środowisku). - Bibliogr. // Bliżej Przedszkola. - 2010, nr 6, s. 44-46
Problematyka adaptacji dziecka do nowej rzeczywistości przedszkolnej (m.in. cel procesu wstępnej adaptacji, zadania nauczyciela oraz dyrektora przedszkola).
11. Mamo, tato, nie chcę do przedszkola! / Natalia Petrynka-Szymańska // Bliżej Przedszkola. - 2011, nr 9, s. 91-93

Lęk separacyjny i jego źródła oraz najczęstsze błędy popełniane przez rodziców, które potęgują strach u dziecka. Praktyczne rady, które pomogą i dzieciom i rodzicom odnaleźć się w nowej dla nich sytuacji. A dzieciom uzyskać miano dzielnego przedszkolaka.

12. Na dobry początek / Magdalena Zielińska // Wychowanie w Przedszkolu. - 2010, nr 7, s. 51-54
Konspekt spotkań adaptacyjnych dla dzieci mających przekroczyć próg przedszkola od września oraz dla ich rodziców.
13. Pomóżmy mu stać się przedszkolakiem! / Beata Musielak // Doradca Nauczyciela Przedszkola. - 2012, nr 11, s. 59-61
Adaptacja okiem nauczyciela. zabawa swobodna czy zorganizowana. Kilka zabaw integracyjno-zapoznawczych na pierwsze dni i nie tylko.
14. Program adaptacyjny - uwagi dla rodziców : gdy moje dziecko idzie pierwszy raz do przedszkola // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2011, nr 22, s. 31-33
15. Przepis na dobry start : czyli co zrobić, by pierwszy dzień w przedszkolu był radosny / Natalia Franczak // Wychowanie w Przedszkolu. - 2010, nr 8, s. 30-31
Wpływ i rola środków dydaktycznych w przedszkolu (wystrój sali, kolory, wyposażenie, zabawki, kąciki zainteresowań) na adaptację dziecka, które po raz pierwszy przekracza próg przedszkola.
16. Rola przedszkola i szkoły w adaptacji dziecka / Jadwiga Lubowiecka // Dyrektor Szkoły. - 2010, nr 12, dod. "Przed Szkołą : poradnik dyrektora przedszkola" s. 6-10
17. Scenariusz spotkania adaptacyjnego z rodzicami / oprac. Elżbieta Korczewska // Doradca Dyrektora Przedszkola. - 2011, [nr] 21, s. 28-29
Adaptacja dzieci i rodziców w przedszkolu jako przekroczenie progu przedszkola i przełamanie bariery strachu.
18. Trzylatek w przedszkolu / Jolanta Bot // Bliżej Przedszkola. - 2010, nr 7/8, s. 20-[21]
Przyczyny trudności adaptacyjnych. Wpływ rodziców na adaptację dziecka. Praktyczne porady dotyczące rozpoczynania edukacji przedszkolnej.
19. W przedszkolu jak u mamy? : program adaptacyjny / Lucyna Błaszczak. - (Adaptacja w nowym środowisku) // Bliżej Przedszkola. - 2010, nr 6, s. 50-51
Cele stawiane przedszkolnym programom adaptacyjnym oraz dążenia nauczycielek w ich organizowaniu.
20. W świecie bajki / Justyna Weronko // Arteterapia. - 2008, nr 1, s. 4-7
Tekst bajki terapeutycznej "Kotka Fietka w ogrodzie", która ma na celu pomóc dziecku i jego rodzinie w ułatwieniu adaptacji, łagodzeniu lęku separacyjnego związanego z pójściem po raz pierwszy czy pobytem pociechy w przedszkolu lub szkole.
21. Z radością do przedszkola / Izabela Kopeć. - Bibliogr. // Wychowanie w Przedszkolu. - 2011, nr 7, s. 50-56
Porady dla rodziców jak pomóc dziecku w przekroczeniu progu przedszkola i łagodnej adaptacji w nowym środowisku (m.in.znaczenie rodziny w przygotowaniu dziecka do

przedszkola, rola przedszkola, wskazówki na pierwsze rozstanie). Program adaptacyjny i scenariusze spotkań adaptacyjnych z wykorzystaniem pedagogiki zabawy - materiał dla nauczyciela.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca z trudności adaptacyjnych w klasach I-III

22. Dobry start - czyli o trudnej adaptacji szkolnej / Ewa Jonakowska // *Życie Szkoły*. - 2012, nr 8, s. 32-34
Omówienie zagadnień związanych z adaptacją dziecka rozpoczynającego edukację szkolną (co wpływa na adaptację, znaczenie współpracy ze środowiskiem rodzinnym, ułatwianie dzieciom szkolnego startu, znaczenie zabaw integracyjnych).
23. Jaś zachowuje się jak dziecko / Ewa Szperlich, Maria Lehman // *Psychologia w Szkole*. - 2007, nr 1, s. 139-141
Trudności adaptacyjne pierwszoklasistów.
24. Jak pomóc dziecku zaadaptować się w szkole? / Małgorzata Stawiak-Ososińska. - Bibliogr. // *Nauczanie Początkowe : kształcenie zintegrowane*. - R. 30 (52), nr 1 (2006/2007), s. 16-20
25. Pobaw się ze mną / Ewa Baranowska // *Życie Szkoły*. - 2007, nr 7, s. 26-28
Propozycje zabaw, dzięki którym pierwszoklasiści szybciej poznają swoich kolegów, nauczyciela, a przy tym relaksują się, odprężają i przeżywają radość.
26. Pokonywanie barier społecznych przez uczniów klas pierwszych / Anna Winiarczyk. - Bibliogr. // *Nauczanie Początkowe : kształcenie zintegrowane*. - R. 32 (54), nr 3 (2008/2009), s. 58-63
Adaptacja i dojrzałość szkolna dzieci w edukacji wczesnoszkolnej.
27. Problemy adaptacyjne ucznia w szkole i w klasie / Małgorzata Łoskot. - Bibliogr. // *Głos Pedagogiczny*. - 2010, nr 21, s. 22-26
Problemy adaptacyjne uczniów w młodszym wieku szkolnym. Problemy adaptacyjne w starszym wieku szkolnym. Jak szkoła ułatwia swoim uczniom adaptację. Nowy uczeń w klasie. Nowy wychowawca klasy.
28. Program adaptacji uczniów klasy pierwszej / Wiesława Alina Sakowicz // *Życie Szkoły*. - 2007, nr 7, s. 21-25
Cele ogólne i szczegółowe programu. Zadania wychowawcy i szkoły. Plan realizacji psychicznej adaptacji uczniów klasy I szkoły podstawowej do warunków szkolnych.
29. Program zajęć adaptacyjno-integracyjnych dla klasy I / Anna Jaworska [i in.] // *Nauczanie Początkowe : kształcenie zintegrowane*. - R. 30 (52), nr 1 (2006/2007), s. 83-92
Zastosowanie technik twórczego myślenia. Rozwijanie umiejętności społecznych. Spotkanie 1: "Ja i mój przyjaciel", Spotkanie 2: "Potrafimy się razem bawić", Spotkanie 6: "Klasowe dylematy", Spotkanie 7: "Podaj pomocną dłoń".

31. PROM - system pomyślnej adaptacji : system wspierania dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i jego nauczyciela / Anna Florek // Rewalidacja. - 2008, nr 2, s. 95-100
System pomocy w adaptacji dzieci (autystycznych, z ADHD, z zespołem Aspergera) w przejściu w następny etap edukacyjny.
30. Przychodzi uczeń do pierwszej klasy... / Mirosława Matuszewska, Hanna Liberska // Psychologia w Szkole. - 2012, nr 4, s. 108-118
Przystosowanie uczniów w pierwszej klasie szkoły podstawowej.
31. Rola nauczyciela w procesie adaptacji dziecka do szkoły / Agnieszka Kaczmarczyk. - Bibliogr. // Nauczanie Początkowe : kształcenie zintegrowane. - R. 30 (52), nr 1 (2006/2007), s. 21-28
32. Scenariusz spotkania adaptacyjnego z dziećmi 6-letnimi objętymi obowiązkiem szkolnym i ich rodzicami / Anna Szkolak. - Bibliogr. // Nauczanie Początkowe : kształcenie zintegrowane. - R. 33 (55), nr 2 (2009/2010), s. 67-70
Hasło przewodnie spotkania: Sześciolatku, witaj w szkole!
33. Stopniowanie trudności czyli o tworzeniu indywidualnych programów wsparcia / Józef Nieć // Głos Pedagogiczny. - 2010, nr 22, s. 24-26
Propozycja konstrukcji indywidualnego programu pracy dla ucznia pierwszego etapu edukacyjnego przejawiającego trudności w adaptacji szkolnej.
34. Zajęcia integracyjne dla uczniów klas pierwszych szkoły podstawowej / Teresa Arentewicz, Barbara Gancarz // Wychowanie na Co Dzień. - 2004, nr 6, dod. s. VI-VIII
Scenariusze zajęć dla uczniów klas pierwszych integrujących zespół klasowy, niwelujących stres związany z rozpoczęciem nauki w szkole.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca z trudności adaptacyjnych w klasach IV-VI

35. Czy trudniej w klasie czwartej? / Joanna Tomczyk. - Bibliogr. // Życie Szkoły. - 2006, nr 8, s. 5-11
Przed uczniem rozpoczynającym drugi etap edukacji szkolnej pojawiają się sytuacje trudne, wymagające od niego jak najszybszej adaptacji do nowych warunków.
36. Obniżyć próg / Małgorzata Sadurek // Nowe w Szkole. - 2003, [nr] 11, s. 7-9
Jak ułatwić dzieciom czwartej klasy przejście progu między klasami początkowymi a starszymi w szkole podstawowej.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca z trudności adaptacyjnych w gimnazjum

37. Dyscyplina czy budowanie przyjaznego klimatu? / Joanna Szymańska. - Bibliogr. // Remedium. - 2005, nr 10, s. 8-9

Trudności adaptacyjne dziecka po przejściu ze szkoły podstawowej do gimnazjum.

38. Poczucie samotności u uczniów rozpoczynających nowy etap nauki szkolnej / Joanna Wrótniak. - Bibliogr. // Opieka, Wychowanie, Terapia. - 2010, [nr] 3/4, s. [5]-10
Spostrzeganie środowiska swojej szkoły przez młodzież rozpoczynającą naukę w nowej szkole. Badania własne, których celem było określenie poczucia samotności u uczniów klas pierwszych gimnazjum i liceum. Zarys podjętej problematyki i analiza wyników.
39. Problemy adaptacyjne młodzieży gimnazjalnej / Hanna Dąbrowska-Król // Nowa Szkoła. - 2006, nr 6, s. 45-47
40. Przekraczanie progów edukacyjnych przez uczniów / Joanna Szymańska // Remedium. - 2005, nr 7/8, s. 8-9
Problemy uczniów z adaptacją do wymogów nowej szkoły (przejście ze szkoły podstawowej do gimnazjum).

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna wynikająca z trudności adaptacyjnych w szkole ponadgimnazjalnej

41. Poczucie samotności u uczniów rozpoczynających nowy etap nauki szkolnej / Joanna Wrótniak. - Bibliogr. // Opieka, Wychowanie, Terapia. - 2010, [nr] 3/4, s. [5]-10
Spostrzeganie środowiska swojej szkoły przez młodzież rozpoczynającą naukę w nowej szkole. Badania własne, których celem było określenie poczucia samotności u uczniów klas pierwszych gimnazjum i liceum. Zarys podjętej problematyki i analiza wyników.

Książki

	<p>1. Moje dziecko w szkole : poradnik dla rodziców i wychowawców / Ewa Góralczyk [oraz poszczeg. rozdz. oprac. Ewa Kozłowska et al.]. - Warszawa : Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, 2008.- 116 s. : il. ; 24 cm.- Bibliogr. s. 115-116.</p> <p><i>Spis treści: 1. Zanim dziecko pójdzie do szkoły (jak przygotować dziecko do rozpoczęcia nauki w szkole?, co robić, aby nie pojawiły się problemy?). 2. Moje dziecko w szkole (jak szkoła przygotowuje się na przyjęcie dziecka, żeby czuło się w niej dobrze i bezpiecznie? rola i zadania psychologa oraz pedagoga szkolnego, jak wspierać rozwój zdolności dziecka? dziecko z trudnościami, leworęczność). 3. Szkoła mojego dziecka (szkoła od środka, rodzice w szkole, niektóre uregulowania prawne).</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Dostępność w DBP (m.in. Jelenia Góra, Legnica, Oleśnica, Oława) Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w DBP we Wrocławiu.</p>
---	--

	<p>2. Niechęć do szkoły : jak pomóc dziecku, które opuszcza lekcje i wagaruje / David Heyne [et al.] ; przekł. Monika Gajdzińska. - Wyd. 1 w jęz. pol. - Gdańsk : Gdańskie Wydaw. Psychologiczne, 2004.- 88 s. ; 21 cm. - Bibliogr. s. 87-88.</p> <p><i>Książka dla wychowawców, pedagogów szkolnych oraz psychologów zajmujących się dziećmi. Przedstawia odczucia dziecka w stosunku do szkoły, nauczycieli i rówieśników. Zawiera opis procesów oraz strategie postępowania w przypadkach odmowy chodzenia do szkoły. Ukazuje, iż za problem częstych nieobecności w szkole odpowiada wiele czynników, z którymi można sobie poradzić, umiejętnie podchodząc do dziecka i zmieniając jego nastawienie. W zakończeniu książki zamieszczono Scenariusz Wywiadu Klinicznego dla dzieci i rodziców, TRUDNOŚCI (Traktowanie z szacunkiem, Relacje, Umiejętność Aktywnego Słuchania, Demistyfikacja, Negocjacje dot. procesu, Ostrożność, Świadectwa innych osób, Cele młodego człowieka, Interpretacja zachowań) oraz Termometr Strachu.</i></p> <p>Źródło adnotacji: katalog DBP Spis treści: Dostępność w DBP (Wrocław).</p>
---	---

Materialy z Internetu

1. Trudności adaptacyjne – przewycięzanie/ Danuta Dybciak-Bocian. W: Serwis Edukacyjny Profesor.pl. [online]. [dostęp: 30 listopada 2012]. Dostępny w WWW: <http://www.profesor.pl/publikacja,14038,Artykuly,Trudnosci-adaptacyjne-przewyciezanie>
Omówiono przyczyny występowania trudności adaptacyjnych, Przedstawiono schemat postępowania z uczniem, rodzicem, środowiskiem w różnych przypadkach.
2. Z gimnazjum do liceum – problemy adaptacyjne w nowej szkole / Barbara Wargacz. W: Portal Edukacyjny Edux.pl. [online]. [dostęp: 20 stycznia 2013]. Dostępny w WWW: <http://www.edukacja.edux.pl/p-8354-z-gimnazjum-do-liceum-problemy-adaptacyjne.php>
Artykuł omawia rodzaje trudności adaptacyjnych w nowej szkole. Omówiono dwa przykłady uczniów z problemami adaptacyjnymi. Zaproponowano działania zapobiegające takim sytuacjom.
3. Problemy adaptacyjne dzieci w klasie czwartej / Beata Płazewska. W: Edukacja Przyrodnicza w Szkole Podstawowej. [online]. 2002, nr 1, s. 107-112. [dostęp: 20 stycznia 2013]. Dostępny w WWW: <http://www.cen.uni.wroc.pl/!!!old/teksty/adopcyjne.pdf>
Przedstawiono przyczyny problemów wychowawczych wynikających ze zmiany wychowawcy i sposoby nauczania w klasie IV szkoły podstawowej. Autorka opierając się na wieloletnim doświadczeniu jako pedagog szkolny, podaje trzy przykłady uczniów

z problemami adaptacyjnymi. Następnie proponuje działania jakie może podjąć nauczyciel, aby pomóc dzieciom w adaptacji.

4. Trudności adaptacyjne dzieci rozpoczynających naukę w szkole / Bożena Wrzosek. W: Szkoła Podstawowa nr 215 im. Piotra Wysockiego w Warszawie. [online]. [dostęp: 20 stycznia 2013]. Dostępny w WWW:

<http://www.nuitmagique.nazwa.pl/sp215/content/view/233/116/>

Omówiono proces adaptacyjny dziecka rozpoczynającego edukację oraz związane z tym sytuacje. Rozpoznano przyczyny problemów adaptacyjnych dzieląc je wg typów. Artykuł jest zestawem rad dla rodziców w jaki sposób mogą pomóc dzieciom poradzić sobie z tymi trudnościami.

5. Plan Działań Wspierających dla ucznia mającego problemy adaptacyjne : materiały programu „Pracuję z klasą” / Anna Tulczyńska. W: Nowa Era.[online]. [dostęp: 20 stycznia 2013]. Dostępny w WWW:

http://img.nowaera.pl/dokumenty/pracuje_z_klasa/Trudnosci_adaptacyjne_PDW.pdf

Przykład wypełnionej tabeli PDW opracowanej dla ucznia gimnazjum z problemami adaptacyjnymi.